

ગુજરાત માધ્યમિક અને
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
સેક્ટર-10 બી, જૂના સચિવાલય પાસે,
ગાંધીનગર. તા.01/08/2025

પ્રતિ,
જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી,(તમામ),
ગુજરાત રાજ્ય.

વિષય:-ધોરણ-9 થી 12ના કેટલાક વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ
પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ મોકલવા બાબત.
સંદર્ભ:-તા.17/07/2025ના રોજ મળેલ શૈક્ષણિક સમિતિના ઠરાવ ક્રમાંક:12/2025

ઉપરોક્ત વિષય અને સંદર્ભ અન્વયે જણાવવાનું કે ધોરણ-9 થી 12ના ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા), અંગ્રેજી (પ્રથમ ભાષા), હિન્દી (પ્રથમ ભાષા) તેમજ ઉર્દૂ (પ્રથમ ભાષા)ના પાઠ્યપુસ્તકોમાં શ્રીમદ્ ભગવદગીતાના મૂલ્યોને લગતા પ્રકરણોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. ધોરણ-9 થી 12ના કમ્પ્યુટર અધ્યયન વિષયનો અભ્યાસક્રમ રીવાઈઝ કરવામાં આવેલો છે. ધોરણ-12 અર્થશાસ્ત્ર વિષયના પાઠ્યપુસ્તકમાં પ્રાકૃતિક ખેતીના પ્રકરણનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. જે અન્વયે ઉક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપમાં તજજ્ઞશ્રીઓ દ્વારા સુધારા કરવામાં આવેલ છે. તા.17/07/2025ના રોજ મળેલ શૈક્ષણિક સમિતિની બેઠકમાં સંદર્ભ દર્શિત ઠરાવથી કરવામાં આવેલ નિર્ણય અન્વયે શૈક્ષણિક વર્ષ 2025-26 થી ધોરણ-9 થી 12માં ઉક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપનો અમલ કરવામાં આવનાર છે.

આ સાથે ઉપરોક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ મોકલી આપવામાં આવે છે. વિશેષમાં જણાવવાનું કે ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ દ્વારા પ્રથમ ભાષાના પાઠ્યપુસ્તકમાં શ્રીમદ્ ભગવદગીતાનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. તે પૈકી ગુજરાતી પ્રથમ ભાષાના પાઠ્યપુસ્તકમાં આ અંગેના પ્રકરણોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે, જ્યારે હિન્દી (પ્રથમ ભાષા), અંગ્રેજી (પ્રથમ ભાષા) અને ઉર્દૂ (પ્રથમ ભાષા)ની પૂરક પુસ્તિકા તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. ઉક્ત પૂરક પુસ્તિકાની સોફ્ટ કોપી આ સાથે મોકલવામાં આવે છે. ઉક્ત વિગતે ઉપરોક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન, પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ તેમજ પૂરક પુસ્તિકા આપના તાબા હેઠળની તમામ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓને જાણ તેમજ અમલ સારું મોકલી આપશે.

સંયુક્ત નિયામક

બીડાણ:-ઉપર મુજબ

ગુજરાત માધ્યમિક અને
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
ગાંધીનગર

નકલ સવિનય રવાના:-

- માન.અધ્યક્ષશ્રી, ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર.

ધોરણ-12

વિષય :- URDU — : 004

માસવાર અભ્યાસક્રમનું આયોજન શૈક્ષણિક વર્ષ : 2025-26

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ/કાવ્યનું નામ	અભ્યાસક્રમ	વિષયક અભ્યાસક્રમ અભ્યાસક્રમ	સામ
1	જુન	* શબ્દકોશ * * શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન *	શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ	શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ	19
2	જુલાઈ	* શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન *	શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ	શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ	27
3	ઓગસ્ટ	* શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન *	શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ	શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ	22
4	સપ્ટેમ્બર	* શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન *	શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ	શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ	25
5	ઓક્ટોબર	* શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન *	શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ	શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ	12
6	નવેમ્બર	* શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન *	શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ	શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ	21
7	ડિસેમ્બર	* શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન *	શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ	શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ	26
8	જાન્યુઆરી	* શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન *	શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ	શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ	25
9	ફેબ્રુઆરી	* શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન * * શબ્દકોશ સંપાદન *	શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ	શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ શબ્દકોશ	24
10					
11					
12					
13					

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

26

શૈક્ષણિક વર્ષ 2025-26 :

ધોરણ-12 : ... (૦૦૪) ... સામાન્ય પ્રવાહ

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : ૩ કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 100

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટરના વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટરને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/પિંદને સુસંગત રીતે પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોગન (A)	ઉચ્ચ વિશ્લેષણ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ ગુણ
				સંયોજન	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	15	25	15	30	15	100
ટકા	15	25	15	30	15	100

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	41	49	30
2.	અતિ ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (VSA)	20	21	2
3.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA)	06	08	12
4.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	06	06	28
5.	નિર્લંપ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	01	10
	પ્રશ્નોની કુલ સંખ્યા	74	85	100

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	વિભાગનું નામ	ગુણ
1.	વિભાગ-A પદ્ય	20
2.	વિભાગ-B ગદ્ય	20
3.	વિભાગ-C વ્યાકરણ	20
4.	વિભાગ-D અર્થગ્રહણ	20
5.	વિભાગ-E લેખન સજ્જતા	20
	કુલ	100

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

(22)

શૈક્ષણિક વર્ષ 2025-26 :

ધોરણ-

ઉર્દુ (604) સામાન્ય પ્રવાહ

વાર્ષિક પરીક્ષા

24/12/25
સામાન્ય પ્રવાહ
કક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 100

પ્રશ્નક્રમ	વિભાગ-A પદ્ય આધારિત પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
(અ)	૬. ડાઇલ કે સવાલો કે જવાબ મત્તાદલાત મિન તલાશ કર કે લેવું	03
(બ)	૬. ડાઇલ મિન દેને લેવું સવાલો કે જવાબ લેવું	03
(ગ)	૬. ડાઇલ મિન દેને લેવું સવાલો કે જવાબ એક જલે મિન લેવું * 4 સવાલ પોષ્ટિંગ	04
(ઘ)	૬. સવાલો કે જવાબ તિન- ચાર જલો મિન લેવું (કોઈ તિન) * 4 સવાલ પોષ્ટિંગ - એક જવાબ કે 2 માર્ક્સ	06
(ઙ)	૬. સવાલો કે જવાબ તફવિલ સે લેવું (કોઈ એક) * 2 સવાલ પોષ્ટિંગ - એક જવાબ કે 4 માર્ક્સ	04
	Total =	20
વિભાગ-B ગદ્ય આધારિત પ્રશ્નની વિગત		
(અ)	૬. ડાઇલ કે સવાલો કે જવાબ મત્તાદલાત મિન તલાશ કર કે લેવું	03
(બ)	૬. ડાઇલ મિન દેને લેવું સવાલો કે જવાબ લેવું	03
(ગ)	૬. ડાઇલ મિન દેને લેવું સવાલો કે જવાબ એક જલે મિન લેવું * 4 સવાલ પોષ્ટિંગ	04
(ઘ)	૬. સવાલો કે જવાબ તિન- ચાર જલો મિન લેવું (કોઈ તિન) * 4 સવાલ પોષ્ટિંગ - એક જવાબ કે 2 માર્ક્સ	06
(ઙ)	૬. સવાલો કે જવાબ તફવિલ સે લેવું (કોઈ એક) * 2 સવાલ પોષ્ટિંગ - એક જવાબ કે 4 માર્ક્સ	

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

سوال نمبر	(বিভাগ - C : ব্যাকরণ) قواعد	پوائے
01.	ہم معنی الفاظ جوڑیاں	02
01	متضاد الفاظ	02
01	مجبورہ الفاظ کے لئے جامع لفظ	02
01	غیر معیاری - معیاری لفظ	01
01	املا درست کیجئے	01
01	صفت پہچانئے	01
01	صدر پہچانئے	01
01	تجزیہ کی قسم پہچانئے	01
01	عرب لفظ پہچانئے	01
	(বিভাগ - D : অর্থসাহিত্য)	
05	منظم نہیں۔ منظم پڑھ کر سوالوں کے جواب دیجئے۔ رسمی احوال پوچھے جائیں گے۔ (ہر سوال کا ایک مارکس)	05
05	عبادت نہیں۔ عبادت پڑھ کر سوالوں کے جواب دیجئے۔ رسمی سوال پوچھے جائیں گے۔ (ہر سوال کا ایک مارکس)	05
05	اقتباس پڑھ کر اختیار	05
05	نکات کی مدد سے کہانی مکمل کریں۔	05
	(বিভাগ - E : লেখন সহজতম)	
05	بہ خط نویسی	05
05	بہ احوال نویسی (۱۵۰ الفاظ پر مشتمل احوال)	05
10	۲ عنوانوں پر مشتمل پوجیے - - جائیں گے۔ ان کے صفحہ 250 لفظوں پر مشتمل ہیں۔	10

SECTION-A

← (الف) ذیل میں دئے گئے سوالوں کے جواب دئے گئے متبادلات میں سے
مربع متبادل تلاش کرنے کیلئے۔

23

(1) زمین تیز کرنے کے لئے کیس جینز کو کیسا سمجھا جاتا ہے؟

(A) مشین (B) کرکٹ (C) کپڑی (D) چوسر

(2) رسم و رواج کی پابندی مصلحتوں کے مصلحت کون ہیں؟

(A) پریم چند (B) سر سید احمد خاں (C) مشتاق احمد یوسفی (D) بلونت

(3) سید نور الدین اور نقیہ کی بیٹی کا نام کیا ہے؟

(A) آمینہ (B) ذلیہ (C) رفیعہ (D) عاغیہ

23

← (ب) ذیل میں دئے گئے سوالوں کے جواب کیلئے۔

(4) کھپاروں کے سروں پر کیا رکھا ہوا ہے؟

(5) ڈرامہ نگار غیر روز رشید کا کونسا ڈرامہ ہماری درسی کتاب میں ہے؟

(6) "در بار لکھنؤ" ادب کی کونسی صنف ہے؟

← (ج) ذیل کے سوالوں کے جواب ایک جگہ میں لکھئے۔

(7) مہنت نے دیکھنا کھانا کو اپنے دفتر کیوں بلایا؟

(8) بیرونی نے علم و فنون پر کتنی کتابیں لکھیں؟

(9) موسیقار کو کیاں بٹھایا گیا؟ کس قسم کے انسان انتہائی نایاب ہیں؟

(10) مرحوم نے دوسرے مکان کس کے لئے چھوڑا تھا؟

24

← (د) ذیل میں دئے گئے سوالوں کے جواب تین - چار جملوں میں لکھئے۔ (کوئی تین)

(11) لبرستان میں بیرونی کے ساتھ کیا معاملہ پیش آیا؟

(12) "نور الدین" کیسٹم کے ذریعے کس طرح تعلیم دی جاتی ہے؟

(13) نواب واجد علی شاہ کے عہد میں لکھنؤ کا حال کیا تھا لکھئے؟

(14) ظاہر بیگم ایسا کیوں چاہتی ہیں کہ ان کی بیٹی کو بی جنم دے؟

← (ڈ) ذیل میں دئے گئے سوالوں کے جواب تفصیل سے لکھئے۔ (کوئی ایک)

(15) "آزادی اور اپنی خوشی پر چلنا" سمجھا ئیے۔

(16) چیلم کس رسم کو کہتے ہیں؟ عام طور پر لوگ اس رسم میں کس لئے شامل

ہوتے ہیں؟

SECTION-B

حصہ نہنم

۔ (الف) ذیل میں دئے گئے سوالوں کے جواب متبادلات میں سے صحیح متبادل تحریر کر کے لکھیے۔

03

- (16) ایک خدا سے رشتہ جوڑ آپ نے کیس کی محفل پریم کر دیا ؟
 (A) شریک کی (B) اہنام پرستی کی (C) باطل کی (D) پرستان کی
 (17) حفیظ جالندھری کی کونسی نظم ہماری درسی کتاب میں ہم نے پڑھی ؟
 (A) بچوالہ (B) ہمالہ (C) فوالہ (D) سایہ

(18) گلِ نغمیدہ ، یعنی کونسا پھول ؟

- (A) تازہ پھول (B) مرجھایا ہوا پھول (C) نیا کھلا ہوا پھول (D) پھول کی کلی

۔ (ب) ذیل میں دئے گئے سوالوں کے جواب لکھیے۔

- (19) شاعر کو اپنے محبوب سے کیس بات کی شکایت ہے ؟ (مومن نراں مومن)
 (20) مرزا محمد رفیع سودا کہاں پیدا ہوئے ؟
 (21) شاعر نے دیس بھلتوں کو کیا سمجھا ؟

۔ (ج) مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب ایک محلے میں لکھیے۔

04

- (22) رباعی میں شاعر ہر جہز کیس سے مانگنے کو کہتے ہیں ؟
 (23) فہل دل کو شاعر نے کیا کہا ہے ؟ (فانی بدایونی)
 (24) مسجد شہید ہونے کے غم میں کے ساتھ شاعر کو کیس بات کا اندوس ہے ؟ (محمد علاؤ)
 (25) سانیٹ میں نئی ملاقات کو شاعر نے کیس سے تشبیہ دی ہے ؟

۔ (د) مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب تین - چار جملوں میں لکھیے۔ (کوئی تین)

- (26) شاعر نے آپ کی کونسی ہفات بیان کی ہیں ؟ (موج کوثر)
 (27) حشر کے متعلق شاعر کا کیا گمان ہے ؟ (نعت گیت)
 (28) 'زمین نے آسمان کی بھری کر لی' شاعر ایسا کیوں کہتے ہیں ؟ (ہمالہ)
 (29) اسٹیک ناپاک کو شاعر نے آٹکھ کا تارا کیوں سمجھا ؟ (پھول)

۔ (ڈ) مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب تفصیل سے لکھیے۔ (کوئی ایک)

04

- (30) 'بیٹا جی کی گریہ و زاری' نظم کا خلاصہ لکھیے۔
 (31) قہیدہ کیس کی شان میں لکھا گیا ہے ؟ شاعر نے تعریف میں کیا کیا کہا ہے ؟

SECTION-C

* ذیل میں دئے گئے ہم معنی الفاظ کی صحیح جوڑیاں بنائیے۔

(32) وطن، دانش، مرض، محبت

(33) صحت، بیمار، پیار، عقلمند

(34) عشق، کشتور، سوسا، دکھا

(35) آفت، حسیں، دانا، علم

(36) دنیا، گنتی، حیات، عالم

* ذیل کے جملوں میں خط کشیدہ الفاظ کی جگہ متقیاد الفاظ لکھ کر ایسے لکھیں کہ جس

جملے کے معنی میں تبدیلی نہ ہو۔

(37) ورزش کرنے سے جسم کی توانائی بڑھتی ہے۔

(38) موسمِ بہار میں گلستان جیسے کم سفور جاتے ہیں۔

(39) زندگی زندہ دلی کا نام ہے۔

(40) طلباء نے استاد کے سوال کا معقول جواب دیا۔

* ذیل میں دئے گئے محدود الفاظ کے بڑے جامع لفظ لکھئے۔

(41) آسمان میں منتظر آنے والا: سبب رنگوں کا پتہ

(42) ایک قسم کی فوشو جو ہرن کی ناف سے سٹلتی ہے۔

(43) وہ پیدا جو موسمِ بہار میں چلتی ہے۔

(44) عرب کے علاوہ کسی اور ملک کا رہنے والا۔

(45) درویشوں اور فقیروں کے رہنے کی جگہ۔

* ذیل میں دئے گئے غیر معیاری الفاظ کے معیاری الفاظ لکھئے۔

(46) لٹاوت

(47) نوج

* ذیل میں دئے گئے الفاظ کا املا درست کر کے الفاظ دوبارہ لکھئے۔

(48) طیبوہار

(49) انتجام

(50) خوشحالی

* ذیل میں دئے گئے جملوں میں قوسین کی پدایت کے مطابق جواب فراہم کر کے

لکھوئے۔

(51) ابو رحمان بیرونی زبردست فاضل اور حکیم کُرد ہے۔ (صفت پہچانیئے)

(52) نئے بھوک لگی ہے، میر کھا ڈنٹا۔ (صدر پہچانیئے)

(53) (صدر پہچانیئے)

(54) فوجیں زیرِ زبر ہو رہی ہیں۔ (مرکب الفاظ لکھائیے)

ذیل میں دئے گئے محاوروں کے معنی بتا کر محاوروں کا جملوں میں استعمال کیجئے۔

(55) تن بدن میں آگ لگنا

(56) جوت جگانا

(57) نمک حلال کرنا

* ذیل میں دئے گئے الفاظ کے واحد کی جمع اور جمع کے واحد لکھئے۔

(58) شریک (59) اقدام (60) حقیقت

* ذیل میں دئے گئے الفاظ کی اسم کیفیت لکھئے۔ (کوئی دو)

(61) تلخ (62) خوش قسمت (63) دیوانہ

* ذیل میں دیا گئی عبارت میں مناسب رموز و اوتخاف لگا کر دوبارہ لکھئے۔

(64) وزیر اعظم ہمارے ملک میں کسی کے ساتھ نا انصافی تو نہیں ہو رہی ہے کوئی۔

ظالم ہماری رعایا کو پریشان نہ نہیں کر رہا بالکل ایسا عالی جاہ تمام

درباریوں نے قیل بھائی کی طرف جھک کر بہ آواز بلند کورس لگایا

* ذیل میں دئے گئے شعر میں کسی لہنت کا استعمال ہوا ہے ؟ (کوئی ایک)

(65) حسرتِ شام و سحر بیٹھ کے گنبد کے قریب

اب پریشان دعاؤں کو سنا کرتی ہے

(66) کیا وہ نمرود کی خدائی تھی

بذکری میں میرا ہولا نہ ہوا

* ذیل میں دئے گئے شعر کی تہنیں پہچانیئے۔

(67) مٹانے سے بل نکال دئے زلفِ یار کے

OR ایک مار ہم نے زیر کیا مار مار کے

متاعِ حلال یہ میری چال چال رہا ہے کوئی

دیا ہے جس نے مجھے دل اسے دماغ ملا

* ذیل میں دئے گئے سابقہ اور لاحقہ کا استعمال کر کے دو۔ دو الفاظ بنائیے۔

(68) مند، گھیر، خوش، دار، بد

* ذیل میں دئے گئے مرکب الفاظ کی تہنیں کیجئے۔ (کوئی ایک)

(69) دلکش

(70) خوش دلتاشاک

(71) امیرِ ادب

SECTION-D

حصہ چہارم

* ذیل میں دی گئی عبارت کو پڑھ کر دئے گئے سوالوں کے جواب لکھئے۔

(05)

جو دل کا راز ہے آہ و فغاں کہنا ہی پڑتا ہے

تو پھر اپنے قفس کو آئیناں کہنا ہی پڑتا ہے

تجھے اے طاہر شاخ نشیں کیا خبر اس کی

کہی صیاد کو بھی باغباں کہنا ہی پڑتا ہے

یہ دنیا ہے یہاں ہر کام چلنا ہے سلیقے سے

یہاں ، پتھر کو بھی لعل گراں کہنا ہی پڑتا ہے

بد فیض مصلحت ایسا ہی ہوتا ہے زمانے میں

کہ ہر رہزن کو میر کا رواں رواں کہنا ہی پڑتا ہے

زبانوں پر دلوں کی بات جب ہم لائیں سکتے

جفا کو پھر وفا کی داستان کہنا ہی پڑتا ہے

نہ پوچھو کیا گزرتی ہے دل خوددار پر اکثر

کسی بے مہر کے۔ تب مہرباں کہنا ہی پڑتا ہے

سوالات :

(72) قفس کو آئیناں اور صیاد کو باغباں کیوں کہنا پڑتا ہے؟

(73) پتھر کو لعل گراں کہنے سے شاعر کی کیا مراد ہے؟

(74) مصلحت بینی کا نتیجہ کیا ہوتا ہے؟

(75) دل کی بات چھپا کر کیا کہنا پڑتا ہے؟

(76) خودداری کو کب ہمدم پہنچتا ہے؟

* ذیل میں دی گئی عبارت کو پڑھ کر دئے گئے سوالوں کے جواب لکھئے۔

(05)

اب سچ بولنا اس کا نام رہ گیا ہے کہ باتیں بنا کر دوسرے آدمی کو

اپنے سچ بولنے کا یقین کرا دیں۔ کھوٹے کئے چالاقی سے ہلا کر کھرے سکوں میں گنوا دیں

قسم کھانا، جھوٹ بولنا، کوئی بُرا نہیں جانتا بلکہ حسنِ کلام میں داخل ہیں

اہم بات کے بیان کرنے میں اصل واقعات پر خیال نہیں کرتے بلکہ حسنِ طرح

اپنے نہیں اسکا بیان اچھا معلوم ہو یا سمجھیں کہ اس طرح بیان کرنا ادبوں کی

اچھا معلوم ہو گا۔ اسی طرح بیان کرتے ہیں۔ اور اس کا نام حسنِ بیان رکھتے

ہیں۔ فریضہ ریاکاری اور مکاری کے ساتھ باتیں بنانا ہماری عادت میں

داخل ہے اور وہ عیب کی جگہ پُر سمجھا جاتا ہے۔ بولی گالی اور دشنام اور

تراوتا اس سے بڑھ کر نہیں کہ کوئی قسم کو چھوٹا کہی، ہر عذیب کسی کرا

ہر ایسی اجبت بندی کرتا جیسے کہ جمودت بولنے پر، مگر رواج نے ان دونوں باتوں کا اثر دل پر اتنا بھی باقی نہیں رکھا جتنی اُرد پر سفیدی۔

سوالات :-

- (77) آج کل سچ کی حیثیت کیا رہ گئی ہے ؟
 (78) بات کے بیان کرنے میں کس کا خیال رکھنا چاہیئے ؟
 (79) نئی زمانہ ٹخن بیان کسے سمجھا جاتا ہے ؟
 (80) آج کل کون سی بُرائی عادت میں شامل ہو گئی ہے ؟
 (81) جمودوں کے ساتھ مذاہب کیا برتاؤ کرتے ہیں ؟

* ذیل میں دیئے گئے اقتباس کا پکا (ایک تہائی) اختصار کیجئے اور عنوان دیجئے۔ (82)

ہندو اور مسلمان دو قومیں ہیں جو بھلی بُھری کو کامل سمجھ کر اسی کو بیٹھے انگریز، فرینچ اور جرمن اسی قومیں ہیں جو ہمیشہ ترقی کی کوشش میں ہیں۔ ایک زمانہ تھا کہ اس ملک کی قومیں علم و ہنر و تربیت و مفاہمتگی میں اپنے دور کی دنیا کی تمام قوموں سے مقدم اور اعلیٰ تھیں۔ اور شاید مسلمانوں کو تو یہ ہی عزت حاصل بھی کہ یورپ کی بعض قوموں کے استاد گئے جاتے تھے مگر اسی عیب نے جو ان قوموں میں تھے اور وہی خوبیاں جو ہمارے پاس تھیں معاملہ بالعکس کر دیا ہے۔ اب یورپ کی قومیں علم و ہنر اور تربیت میں اعلیٰ ہیں۔ پس ہماری قوم کو بھی چاہیئے کہ اپنے دماغ کے لغویات اور پیچیدہ خیالات سے صاف کریں جس نے عقل اور سمجھ کو خراب کر دیا ہے۔

* (83) ذیل میں دیئے گئے نکات کو پڑھ کر کہانی کو مکمل کریں

ایک بیداری گدھے پر تک لاد کر بازار لے جانا راستے میں ندی کا پڑنا گدھے کا اچانک ندی میں گر جانا بچھو کا چلنا سے جانا دوسرے دن زیادہ بھل لادنا گدھے کا جان بوجھ کر ندی میں کرنا تیسرے دن گدھے پر کہاں لادنا گدھے کا اپنی حرکت دہرانا نتیجہ

SECTION-E

حرفہ مملون

* (84) اپنے بیمار لڑکے کو جب سے ڈاکٹر کے کہنے پر آرام کرنا ہے اس بات کو مد نظر رکھتے ہوئے اپنے مدرس سے چھٹی کا الٹی کرتے ہوئے طرفہ لکھتے

(55)

* (85) آپ کے اسکول میں منائے گئے "صفائی تحریک" کے تحت صفائی

کا پروگرام کے 100 لفظوں پر مشتمل احوال لکھتے۔

(56)

* ذیل میں دئے گئے موضوعات کے تحت کسی بھی ایک عنوان پر 250 لفظوں

(10)

پر مشتمل مضمون لکھتے۔

(86) کوہ رونا - عالی دبا

(87) انٹر میں وزیر اعظم ہوتا

(88) بیٹی کی اہمیت

نوٹ:- مضمون کے عنوان کے ساتھ نکات بھی دئے جائیں گے۔

م: ختم شد

Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar

Academic Year - 2025-26

Std.-12 (Science Stream)

Subject : English (FL) (006)

Month-wise Planning of Syllabus

Textbooks :

1. Flamingo (Prose and Poetry)
2. Vistas (Supplementary Reader)
3. Shreemad Bhagavad Gita

Sr. No.	Month	Unit	Grammar	Composition	No. of Periods (Approx)
1	June	Ch. 1 The Last Lesson Po. 1: My Mother at Sixty-Six SR. 1 The Third Level	- Transformation of sentences - Idioms & Phrases	- Essay Writing - Email Writing	Pr.: 05 Po.: 02 Sr.: 04 Gr.: 05 Comp: 03
2	July	Ch. 2 Lost Spring Po. 2 Keeping Quiet SR: 2 The Tiger King Shreemad Bhagavad Gita:(SBC) Unit 1 The Shreemad Bhagvad Gita : The Universal Scripture	- Direct Indirect Speech - Figures of Speech - Idioms & Phrases	- Data Interpretation - Paraphrasing	Pr.: 05 Po.: 02 SR: 04 Gr.: 07 Comp: 06 SBC: 03
3	August	Ch. 3 Deep Water Po. 3. A Thing of Beauty SR: 3 Journey to the end of the Earth	- Rectification of Errors - Figures of Speech - Idioms & Phrases	- Job application - Speech Writing	Pr.: 05 Po.: 02 SR: 03 Gr.: 04 Comp: 08
4	September	Ch. 4 The Rattrap SR. 4 The Enemy	- Direct Indirect Speech - Idioms & Phrases	- Job application - E-mail Writing	Pr.: 05 SR: 07 Gr.: 06 Comp: 07
5	October	Ch. 5 Indigo SR. 5 On the Face of it	- Transformation of sentences - Idioms & Phrases	- Speech Writing - Essay Writing	Pr.: 03 Sr.: 03 Gr.: 03 Comp: 03

6	November	Ch. 6 Poets and Pancakes Po.4 A Roadside Stand Shreemad Bhagavad Gita (SBG) Unit 2 - The Eternal Indian Ethos and The Gita	- Transformation of sentences - Figures of Speech - Idioms & Phrases	- Email Writing - Data Interpretation - Paraphrasing	Pr.: 04 Po.: 02 Gr.: 06 Comp: 06 SBG: 03
7	December	Ch. 7 The Interview Ch. 8 Going Places Po. 5 Aunt Jennifer's Tigers	- Transformation of Sentences - Direct-Indirect speech - Figures of Speech - Idioms & Phrases	- Essay Writing - Job Application	Pr.: 07 Po.: 03 Gr.: 08 Comp: 08
8	January	SR, 6 Memories of Childhood	- Rectification of Errors - Transformation of Sentences - Direct-Indirect speech	- E-mail Writing - Speech Writing - Essay Writing - Paraphrasing	SR: 04 Gr.: 11 Comp: 10
9	February	Revision	Revision	Revision	24

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Board,
Gandhinagar**

Std. 12 English (FL) (006) (Science Stream)

Annual Exam 2025-2026

Time : 3 Hours

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

Total Marks : 100

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાપ્તિકો, મોડરેટર્સના વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાપ્તિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે. -

Weightage as per Objective :

Objectives	Know- edge	Under- Standing	Application	Higher order thinking skills		Total
				Synthesis and Analysis	Interpretation and Evaluation	
PART-A	13	12	12	07	06	50
PART-B	08	10	12	10	10	50
Total Marks	21	22	24	17	16	100

Weightages as per type of Question : (PART-A)

Sr. No.	Type of Question	Number of Questions	Total Marks
1.	Multiple Choice Question (MCQs)	50	50

Weightages as per type of Question : (PART-B)

Sr. No.	Type of Question	No. of Questions		Total Marks
		With General Options	Without General Options	
1.	Very Short Answer Type	08	08	08
2.	Short Answer Type (SA)	15	09	18
3.	Long Answer Type (LA)	03	03	12
4.	Essay Type (EA)	02	02	12
	Total	28	22	50

Weightage as per Skill :

No.	Language Skills (Part B)	Weightage
1.	Reading Skill	04
2.	Writing Skill	16
3.	Grammar	10
4.	Literature Comprehension	20
	Total	50

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Board,
Gandhinagar
Std. 12 English (FL) (006) (Science Stream)
Annual Exam 2025-2026**

Time : 3 Hours

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

Total Marks : 100

Q.no.		marks
	PART - A	
1 to 50	• Prose (Flamingo) • Shreemad Bhagavad Gita • Poetry (Flamingo) • Supplementary (Vistas) • Language and Grammar	16 Marks 04 Marks 12 Marks 05 Marks 13 Marks
	PART : B	
	Section - A (Prose-Flamingo)	
1 to 5	• Prose Textual Questions (Three out of five)	06 Marks
	Section - B (Poetry- Flamingo and Supplementary - Vistas)	
6 & 7	• Poetry Comprehension of Stanza (VSA)	02 Marks
8 to 13	• Poetry Textual Questions (Four out of six)	08 Marks
14 to 17	• Supplementary Questions (Two out of four)	04 Marks
	Section - C	
18 to 20	• Rectification of Errors	03 Marks
21 to 23	• Idioms and Phrases	03 Marks
24	• Direct- Indirect Speech (Paragraph)	04 Marks
	Section-D	
25	• Data Interpretation OR Paraphrasing	04 Marks
26	• Job Application	06 Marks
	Section - E	
27	• Email Writing (Formal/informal)	04 Marks
28	• Essay OR Speech Writing	06 Marks

Excluded Units:

Flamingo : Poem - An Elementary School Classroom in a Slum
 Vistas : Unit-Should Wizard Hit Mommy ?
 Unit—Evans Tries an O-Level

Gujarat Secondary and Higher Secondary Board,
Gandhinagar

Std. 12 English (FL) (006) (Science Stream)

Annual Exam 2025-2026

Time : 3 Hours

SAMPLE PAPER

Total Marks : 100

PART - A

Instructions:

- (1) There are 50 multiple choice questions.
- (2) Each question carries one mark.
- (3) All questions are compulsory.

-
- Choose the correct option and darken the appropriate circle in the given OMR sheet. [50]
1. M Hamel believed that his students' parents were not anxious enough to have their children learn and preferred to put them to work so as to have _____
(A) a little more money (B) a little more help
(C) a lot more granary (D) a lot more mills
 2. According to M. Hamel, the French language was the most beautiful language in the world - _____; that must be guarded and never forgotten.
(A) the simplest, the most logical (B) the soundest, the most reasonable
(C) the clearest, the most logical (D) the clearest, the most interesting
 3. Vive La France means _____
(A) Live long France (B) Living in France
(C) Leave France (D) Lively France
 4. Saheb-e-Alam did not go to school because _____
(A) he preferred rag picking
(B) there was no school in his neighbourhood
(C) he wanted to sell tea
(D) he was not interested in studies
 5. Savita, a young girl in a drab pink dress, sits alongside an elderly woman, _____ in the chapter Lost Spring.
(A) soldering pieces of glass (B) rolling chapatis
(C) cooking dinner (D) listening to songs
 6. _____ is content to dream of cars that he sees hurtling down the streets of his town.
(A) Saheb (B) Mukesh (C) Anees (D) Ragpicker

7. Douglas' introduction to the Y. M. C. A. swimming pool revived _____
 (A) pleasant memories and childhood fantasies
 (B) unpleasant memories and childhood fantasies
 (C) pleasant memories and childhood fears
 (D) unpleasant memories and childhood fears
8. _____ said, "All we have to fear is fear itself."
 (A) William Douglas (B) Roosevelt
 (C) Gilbert (D) Mr. Terror
- Read the following passage and choose the correct answers for questions 9 to 11.
- Once upon a time there was a man who went around selling small rattraps of wire. He made them himself at odd moments, from the material he got by begging in the stores or at the big farms. But even so, the business was not especially profitable, so he had to resort to both begging and petty thievery to keep body and soul together. Even so, his clothes were in rags, his cheeks were sunken, and hunger gleamed in his eyes.
9. The business of selling the rattraps was quite _____.
 (A) profitable (B) unprofitable (C) convenient (D) odd
10. Here, 'to keep body and soul together' means _____.
 (A) to manage to keep alive (B) to take care of body for the soul
 (C) to depend upon thievery (D) to eat to feel good
11. Hunger gleamed in his eyes means _____.
 (A) his eyes were hungry
 (B) his eyes were shining due to hunger
 (C) there was expression of sadness in his eyes
 (D) there was expression of feeling hungry displayed on his face
12. Gandhiji chided the lawyers _____.
 (A) for not supporting the sharecroppers
 (B) for misguiding the sharecroppers
 (C) for not counselling the sharecroppers
 (D) for collecting big fee from the sharecroppers
13. Pancake was a brand name of _____ material.
 (A) make-up (B) plastic (C) edible (D) clothing
14. The _____ has become a common place of journalism.
 (A) debate (B) interview
 (C) correspondence (D) criticism

15. 'Going Places' explores the theme of adolescent fantasising and _____.
 (A) individual identity (B) self consciousness
 (C) hero worship (D) peer pressure
16. Sophie day dreams about _____.
 (A) Geoff (B) Danny Casey
 (C) Jansie (D) Tom Finney
17. The Shreemad Bhagavad Gita is a divine _____ between the Creator and a human being that unveils truths.
 (A) Conversation (B) Narration (C) Description (D) Dictation
18. Who described the Gita as "a book for spiritual diagnosis" ?
 (A) Lokmanya Tilak (B) Arjun
 (C) Krishn (D) Gandhiji
19. Who was Shri Krishn's guru ?
 (A) Rishi Matang (B) Sant Raidas
 (C) Guru Sandipani (D) Vishwmitra
20. Which of the following is not an avatar of Vishnu ?
 (A) Vaman (B) Matsy (C) Kurm (D) Vasuki
21. Kamala Das' poem 'My Mother at Sixty-six' is a good example of a _____.
 (A) lyrical idiom (B) sonnet (C) haiku (D) limerick
22. Identify the figures of speech in the line, "I looked again at her wan, pale as a late winter's moon."
 (A) Tautology and Antithesis (B) Oxymoron and Simile
 (C) Tautology and Simile (D) Climax and Irony
23. The line, 'While greedy good-doers, beneficent beast of prey, swarm over their lives' appears in the poem _____.
 (A) My Mother at Sixty-six (B) A Thing of Beauty
 (C) Keeping Quiet (D) A Roadside Stand
24. Select the correct figure of speech that appear in the line, 'When everything seems dead and later proves to be alive.'
 (A) Antithesis (B) Metonymy (C) Euphemism (D) Oxymoron
25. In the poem, _____ Neruda talks about the necessity of quiet introspection and creating a feeling of mutual understanding among human beings.
 (A) Keep Quiet (B) Keep Silence
 (C) Keeping Silence (D) Keeping Quiet

26. What will never pass into nothingness according to John Keats ?
 (A) A thing of beauty (B) Beautiful friends
 (C) Beautiful relationships (D) A thing from nature
27. According to Keats, we _____ to bind us to the earth.
 (A) dance in joyousness (B) wreath a flowery band
 (C) observe the nature keenly (D) live peacefully
28. From where does the endless fountain of immortal drink pour unto us according to Keats ?
 (A) From the mid forest brake (B) From the green world
 (C) From trees, old and young (D) From the heaven's brink
- Read the following stanza and choose the correct answers for questions 29 and 30.
- The little old house was out with a little new shed,
 In front at the edge of the road where the traffic sped,
 A roadside stand that too pathetically pled,
 It would not be fair to say for a dole of bread.
29. A roadside stand is erected for _____.
 (A) earning money (B) gaining sympathy
 (C) attracting the people (D) stopping traffic
30. "A roadside stand that too pathetically pled" means _____.
 (A) country people urge city people to buy things from them
 (B) country people are happy to exhibit their goods
 (C) country people are proud of their little new shed
 (D) country people want to stop the speeding traffic as it is risky
31. Who are referred to as "bright topaz denizens of a world of green" by Adrienne Rich ?
 (A) Giraffes (B) Cats (C) Leopards (D) Tigers
32. In her poem, Adrienne Rich addresses the _____ of married life a woman experiences.
 (A) bliss (B) constraints
 (C) free expression (D) autonomy
33. Charley comes across the third level at the _____.
 (A) New Haven (B) Grand Central Station
 (C) New York Central (D) Hartford Railroads

34. Who uttered the words, "Ignorance of the human body is the surgeon's cardinal sins, sirs!" ?
- (A) Sadao's wife
(B) Sadao's American professor of anatomy
(C) Sadao himself
(D) Sadao's General
35. The Tiger King was born in the hour of the _____
- (A) Tiger (B) Bull (C) Buffalo (D) Lion
36. The name of the Russian Research vessel boarded by Tishani Doshi was _____
- (A) Russian Shokalskiy (B) Adventure Shokalskiy
(C) College Shokalskiy (D) Akademik Shokalskiy
37. 'Memories of Childhood' presents _____ episodes from the lives of women from marginalized communities.
- (A) autobiographical (B) biographical
(C) nostalgic (D) epistolary
38. The stranger made no attempt to dissimulate. (affirmative)
- (A) The stranger made every attempt to dissimulate.
(B) The stranger refrained from making any attempt to dissimulate.
(C) The stranger made all attempts to dissimulate.
(D) The stranger refrains from making any attempt to dissimulate.
39. The place was quiet. (Interrogative)
- (A) Wasn't the place quiet ? (B) Weren't the place quiet ?
(C) Didn't the place become quiet ? (D) Do you think the place was quiet ?
40. Do you know anything about cars? (Assertive)
- (A) I know everything about cars. (B) I know nothing about cars.
(C) I know a little bit about cars. (D) I know something about cars.
41. He only stared at the young girl in boundless amazement. (Exclamatory)
- (A) What only in boundless amazement he stared at the young girl !
(B) Oh ! in boundless amazement he stared at the young girl.
(C) How only in boundless amazement stared he at the young girl !
(D) How only in boundless amazement he stared at the young girl !
42. Select the correct synonym for: solemn
- (A) sober (B) serious (C) humorous (D) gentle

43. Select the correct antonym for: treacherous
(A) safe (B) traitorous (C) deceitful (D) risky
44. Gandhi _____ to go first to Muzzafarpur, which was en route to Champaran ran.
(A) decide (B) decision (C) decisive (D) decided
45. The ironmaster assumed that he felt embarrassed because of his _____ clothing.
(A) miserly (B) miser (C) miserable (D) miserably
46. You do preach worse than a parson. (Change the Degree)
(A) A parson does not preach as bad as you.
(B) A parson does not preach as worse as you.
(C) You do not preach as bad as a parson.
(D) You do not preach as worse as a parson.
47. What is meant by this? (Change the Voice)
(A) What do you mean ? (B) What does this mean ?
(C) What was the meaning of this ? (D) What did you mean by this ?
48. I started writing novels by accident, _____? (Choose the correct question tag)
(A) didn't I ? (B) wasn't I ? (C) hadn't I ? (D) don't I ?
49. He stops at the door of one such house and pushes it open. (Choose the correct Simple Sentence)
(A) Stopping at the door of one such house, he pushes it open.
(B) Stopping at the door of one such house, he pushed it open.
(C) He stops at the door and pushes it open.
(D) Having stopped at the door, he pushed it open.
50. He was too afraid to go near water. (Remove 'too')
(A) He is so afraid that he cannot go near water.
(B) He was so afraid that he could not go near water.
(C) He was very afraid that he cannot go near water.
(D) He was very afraid of water.

PART - B (50 Marks)

Section - A

- * Answer the following questions in five to six sentences each. (Any Three) [06]
1. Why should child labour be eliminated and how? Present your views based on the story, 'Lost Spring'.
 2. How did the instructor 'build a swimmer' out of Douglas? Answer with reference to 'Deep Water'.
 3. The peddler comes out as a person with a subtle sense of humour. How does this serve in lightening the seriousness of the theme of the story and also endear him to us ?

4. What caused the lack of communication between the Englishman and the people at Gemini Studios ?
5. Bring out the difference between Sophie and Jansie.

Section - B

- Read the following poem and answer the following questions in one sentence. [02]

For once on the face of the Earth
Let's not speak in any language,
Let's stop for one second,
And not move our arms so much.
It would be an exotic moment
Without rush, without engines,
We would all be together
In a sudden strangeness.

Questions:

6. What does the poet want us to do ?
7. How has the poet described the moment without restlessness and worries ?
- Answer the following questions in five to six sentences each. (Any Four) [08]
8. What is the kind of pain and ache that Kamala Das feels ?
9. List the things of beauty mentioned by John Keats in his poem.
10. Do you think Pablo Neruda advocates total inactivity and death ? Explain.
11. What makes human begins love life in spite of troubles and sufferings? Clarify your views giving substantial examples with reference to the poem, 'A Thing of Beauty'.
12. Describe the plea of the folk who had put up the roadside stand.
13. Why do you think Aunt Jennifer created animals that are so different from her own character? What does this difference suggest ?
- Answer the following questions in five to six sentences each. (Any Two) [04]
14. How did the Maharaja prepare himself for the hundredth tiger which was supposed to decide his fate ?
15. "The world's geological history is trapped in Antarctica." How is the study of this region useful to us ?
16. Do you think that the third level was a medium of escape for Charley? Why ?
17. What is it that draws Derry to Mr. Lamb in spite of himself ?

Section - C

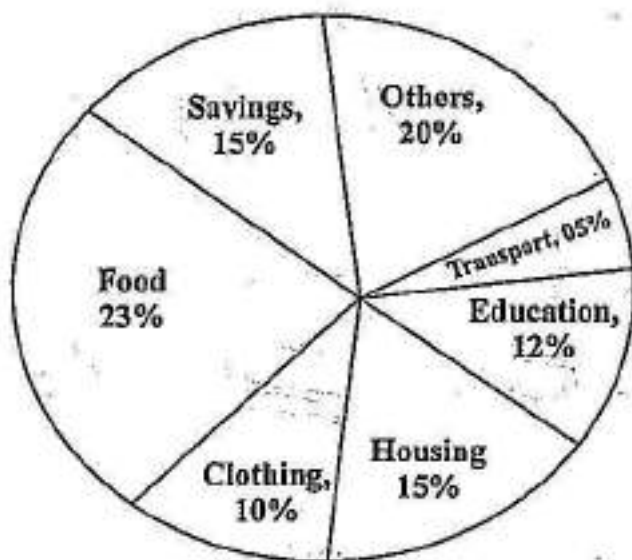
- Rectify the errors. [03]

	Error	Correction
Gandhiji and the lawyers now proceed to conduct	[18] _____	_____
a far-flung inquiring into the grievances of the farmers.	[19] _____	_____
The hole area throbbed with the activity.	[20] _____	_____

- Rewrite the sentences using the correct meanings of the given phrases/idioms. [03]
 - 21. I never saw him look so tall. (grown physically taller, look very confident, stood on the chair)
 - 22. I wonder if this is only an excuse to explain away a perpetual state of poverty. (a situation of always being poor, an all empowering poverty, a not so stable state of poverty)
 - 23. It had never existed for any other purpose than to set baits for people. (have obstacles, set a goal for, offer temptations)
 - 24. Report the following into indirect form of narration. [04]
- "I am thinking of this stranger here," said the young girl. "He walks and walks the whole year long, and there is probably not a single place in the whole country where he is welcome and feel at home. Wherever he turns he is chased away."

Section - D

- 25. Study the following chart and interpret it in 6 to 7 sentences. [04]
- Person's monthly expenditure.

OR

- 25. Paraphrase the following poem.
- If you can dream—and not make dreams your master;
 If you can think—and not make thoughts your aim;
 If you can meet with Triumph and Disaster
 And treat those two impostors just the same;
 If you can bear to hear the truth you've spoken
 Twisted by knaves to make a trap for fools,
 Or watch the things you gave your life to, broken,
 And stoop and build 'em up with worn-out tools.

26. You are Disha/Dipak Munshi. Apply with Resume for the post of a Workshop Manager in ABC Car Company, GIDC, Gandhinagar. [06]

Section - E

27. Write an email to the Municipal Commissioner complaining him/her about the non functioning of streetlights in your area. [04]

OR

27. Write an email to your friend describing your experience of Himalayan trekking camp.
28. Write an Essay in about 200 words on any One of the following topics. [06]

[A] Is it necessary to explore space ?

[yes/no—about space—its importance — various missions — your views]

[B] Entrance Exams - A Corridor to Advance Studies

[Necessity of Entrance Exams- its preparation-fear of it - your views]

OR

28. On the occasion of Youth Day Festival in your school, you are invited as the chief guest. Prepare a speech for the same in about 200 words.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

વિષય : કમ્પ્યુટર અધ્યયન (331) (સૈદ્ધાંતિક અને પ્રાયોગિક)

અભ્યાસક્રમનું માસવાર આયોજન

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ નંબર	પ્રકરણનું નામ	અંદાજિત તાલ
1.	જૂન	1.	કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ કરી HTML ફોર્મની રચના.	05
		2.	કેસેડિંગ સ્ટાઇલશીટ અને જાવાસ્ક્રિપ્ટ (અપૂર્ણ)	06
2.	જુલાઈ	2.	કેસેડિંગ સ્ટાઇલશીટ અને જાવાસ્ક્રિપ્ટ (પૂર્ણ)	06
		3.	કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ કરી સરળ વેબસાઈટની રચના	08
		4.	ઈ-કોમર્સનો પરિચય	06
3.	ઓગસ્ટ	5.	એમ-કોમર્સનો પરિચય	08
		6.	ઓબ્જેક્ટ આધારિત ખ્યાલો	06
4.	સપ્ટેમ્બર	7.	જાવાની મૂળભૂત બાબતો (અપૂર્ણ)	10
5.	ઓક્ટોબર	7.	જાવાની મૂળભૂત બાબતો (પૂર્ણ)	05
6.	નવેમ્બર	8.	જાવામાં ક્લાસ અને ઓબ્જેક્ટ (અપૂર્ણ)	12
7.	ડિસેમ્બર	8.	જાવામાં ક્લાસ અને ઓબ્જેક્ટ (પૂર્ણ)	02
		9.	એરે અને સ્ટ્રિંગનો ઉપયોગ	11
8.	જાન્યુઆરી	13.	અન્ય ઉપયોગી નિઃશુલ્ક ટુલ્સ અને સેવાઓ	05
9.	ફેબ્રુઆરી	-	પુનરાવર્તન	-

નોંધ : પ્રકરણ 13 માંથી 3 મુદ્દા સંપૂર્ણ રદ કરેલ છે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

વિષય : કમ્પ્યુટર અધ્યયન (સૈદ્ધાંતિક) 331
વાર્ષિક પરીક્ષા (વિજ્ઞાન અને સામાન્ય પ્રવાહ)

સમય : 2 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

ગુણ : 100

નોંધ : સૈદ્ધાંતિક પ્રશ્નપત્ર પદ્ધતિ આધારિત રહેશે.

હેતુઓ ગુણ	જ્ઞાન (IC)	સમજ (U)	ઉપયોગ (A)	કૌશલ્ય (S)	કુલ ગુણ
	30	30	30	10	100
ટકા(%)	30%	30%	30%	10%	100%

કઠિનતા મૂલ્ય પરનો ગુણભાર

ક્રમાંક	કઠિનતાનું સ્તર	કઠિનતા મૂલ્ય	ગુણભાર
1.	સરળ	50%	50
2.	મધ્યમ	35%	35
3.	કઠિન	15%	15
	કુલ	100%	100

પ્રશ્નોનું સ્વરૂપ	હેતુલક્ષી (MCQ)
પ્રશ્નોની સંખ્યા	100
ફાળવેલ ગુણ	100
અંદાજિત સમય	2 કલાક

પ્રકરણ અનુસાર ગુણભારની ફાળવણી

ક્રમ	પ્રકરણ ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	સૈદ્ધાંતિક ગુણભાર	પ્રાયોગિક ગુણભાર
1.	1	કમ્પોઝરનો ઉપયોગ કરી HTML ફોર્મની રચના કરવી	10	7
2.	2	ટેસ્ટેડિંગ સ્ટાઈલ શીટ અને જાવાસ્ક્રિપ્ટ	12	8
3.	3	કમ્પોઝરનો ઉપયોગ કરી સરળ વેબસાઈટની રચના	10	10
4.	4	ઈ-કોમર્સનો પરિચય	10	0
5.	5	એમ-કોમર્સનો પરિચય	12	0
6.	6	ઓબ્જેક્ટ આધારિત ખ્યાલો	10	0
7.	7	જાવાની મૂળભૂત બાબતો	10	10
8.	8	જાવામાં ક્લાસ અને ઓબ્જેક્ટ	10	15
9.	9	એરે અને સ્ટ્રિંગનો ઉપયોગ	10	
10.	13	અન્ય ઉપયોગી નિઃશુલ્ક ટુલ્સ અને સેવાઓ	06	0
		કુલ	100	50

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26
ધોરણ-12

સમય : 2 કલાક

નમૂનાની બ્લ્યૂપ્રિન્ટ

ગુણ : 100

પ્રકરણવાર ગુણભાર

પ્રકરણ ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	જ્ઞાન(K)	સમજ(U)	ઉપયોગન(A)	કૌશલ્ય(S)	કુલ ગુણ
	પ્રશ્નનો પ્રકાર	MCQ	MCQ	MCQ	MCQ	
1	કમ્પોઝરનો ઉપયોગ કરી HTML ફોર્મની રચના કરવી.	4	2	2	2	10
2	ટેસ્ટેડિંગ સ્ટાઈલ શીટ અને જાવાસ્ક્રિપ્ટ	4	3	3	2	12
3	કમ્પોઝરનો ઉપયોગ કરી સરળ વેબસાઈટની રચના	2	3	4	1	10
4	ઈ-કોમર્સનો પરિચય	3	4	3	0	10
5	એમ-કોમર્સનો પરિચય	5	4	3	0	12
6	ઓબ્જેક્ટ આધારિત ખ્યાલો	3	3	3	1	10
7	જાવાની મૂળભૂત બાબતો	2	3	4	1	10
8	જાવામાં ક્લાસ અને ઓબ્જેક્ટ	2	3	3	2	10
9	એરે અને સ્ટ્રિંગનો ઉપયોગ	3	3	3	1	10
13	અન્ય ઉપયોગી નિઃશુલ્ક ટૂલ્સ અને સેવાઓ	2	2	2	0	6
		30	30	30	10	100

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-25

ધોરણ-12

વિષય : કમ્પ્યુટર અધ્યયન (સૈદ્ધાંતિક) - 331

વાર્ષિક પરીક્ષા (વિજ્ઞાન અને સામાન્ય પ્રવાહ)

સમય : 2 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

ગુણ : 100

1. HTMLમાં ફોર્મની રચના કરવા માટે નીચેનામાંથી કયા ઘટકનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
(A) <form> (B) <action>
(C) <image> (D) <text>
2. HTMLફોર્મમાં ફીલ્ડને પૂર્વ નિર્ધારિત કિંમત સાથે દર્શાવવા માટે કઈ લાક્ષણિકતાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
(A) text (B) value
(C) name (D) type
3. HTML ફોર્મમાં ફીલ્ડને નામ આપવા માટે (input) ઘટકની કઈ લાક્ષણિકતાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
(A) name (B) type
(C) value (D) initial
4. કમ્પોઝરમાં જુદાજુદા ટુલબાર અને સ્ટેટસ બાર દર્શાવવા માટે નીચેનામાંથી કયા મેનુ વિકલ્પનો ઉપયોગ થાય છે ?
(A) Edit → Show (B) Format → Show
(C) View → Show (D) Insert → Show
5. કમ્પોઝરમાં સાઈટ મેનેજરના વિભાગને બંધ કરવા માટે નીચેનામાંથી કઈ 'કી'નો ઉપયોગ થાય છે ?
(A) F3 (B) F5
(C) F6 (D) F9
6. કમ્પોઝરના ફોર્મમાં ચેકબોક્સ બનાવવા માટે નીચેનામાંથી કયા મેનુ વિકલ્પનો ઉપયોગ થાય છે ?
(A) Form → Form Field (B) File → Form Field
(C) Format → Form Field (D) Tools → Form Field
7. કમ્પોઝરના ફોર્મમાં રેડિયો બટનનો કોઈ વિકલ્પને પૂર્વ નિર્ધારિત રીતે પસંદ કરેલો રાખવા ઈચ્છતા હોઈએ તો નીચેનામાંથી કયા લખાણ આગળ આવેલું ચેકબોક્સ પસંદ કરવું જોઈએ ?
(A) Initially selected (B) Initially checked
(C) Selected (D) એક પણ નહીં

8. HTMLમાં ફોર્મની વિગતો મોકલતી વખતે HTTP પદ્ધતિ સ્પષ્ટ કરવા માટે નીચેનામાંથી ફોર્મની કઈ લાશ્લિકતાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
- (A) submit (B) action
(C) method (D) input
9. HTML ફોર્મમાં નીચેનામાંથી કઈ પદ્ધતિ એક સમયે માત્ર મર્યાદિત માલિતી મોકલવાની અનુમતિ પૂરી પાડે છે ?
- (A) GET (B) POST
(C) SET (D) PVT
10. નીચેનામાંથી કયું નિશ્ચલ ઓપન સોર્સ વેબ વિકાસ માટેનું IDE છે ?
- (A) HTmL (B) Kompozer
(C) SciTE (D) Base
11. નીચેનામાંથી કોનો ઉપયોગ વેબસાઈટમાં દર્શનીય પટકો માટેની શૈલી સ્પષ્ટ કરવા માટે થાય છે ?
- (A) Cascading Style Sheet (B) Webpage
(C) Form (D) Animation
12. CSS Rulesના મુખ્ય કેટલા વિભાગો છે ?
- (A) બે (B) ત્રણ
(C) ચાર (D) છ
13. કમ્પોઝરમાં Cascade બટન નીચેનામાંથી કયા ટૂલ બાર પર ઉપલબ્ધ છે?
- (A) Format Toolbar1 (B) Format Toolbar2
(C) Composition Toolbar (D) Editmode Toolbar
14. CSS Style sheet ડાયલોગ બોક્સમાં કયા વિભાગમાં નિર્માણ કરવામાં આવેલ CSS કોડ દર્શાવવામાં આવે છે ?
- (A) General (B) Text
(C) Lists (D) Aural
15. નીચેનામાંથી કઈ સંસ્થાએ જાવા સ્ક્રિપ્ટનો વિકાસ કર્યો ?
- (A) Yahoo (B) Google
(C) Wikipedia (D) Netscape
16. નીચેનામાંથી કઈ નિશાની દ્વારા જાવા સ્ક્રિપ્ટ બ્લોકની શરૂઆત અને અંત દર્શાવવામાં આવે છે ?
- (A) અર્ધ વિરામ (semi colon) (B) ચોરસ કોંસ (square bracket)
(C) છગડિયો કોંસ (curly bracket) (D) સઘડ કોંસ (round bracket)

17. જાવા સ્ક્રિપ્ટમાં નીચેનામાંથી કયા વિધાનનો ઉપયોગ વિશેષમાં ક્રિમત પરત કરવા માટે થાય છે ?
 (A) return (B) function
 (C) select (D) send
18. વિગતોનો સંગ્રહ કરવા માટેના સંગ્રાહકને શું કહે છે ?
 (A) ચલ (B) પૂર્ણાંક
 (C) ઘટના (D) ઘટના-સંચાલક
19. જાવા સ્ક્રિપ્ટમાં ઉપયોગકર્તા ફોર્મનું ફિલ્ડ પસંદ કરે ત્યારે કઈ ઘટના ઉદ્ભવે છે ?
 (A) focus (B) load
 (C) select (D) click
20. ગ્રાઉઝર ઓબ્જેક્ટ મોડેલમાં નીચેનામાંથી કયા ઓબ્જેક્ટની પદ્ધતિઓ અને ગુણધર્મો દ્વારા વેબ ગ્રાઉઝરની વિન્ડોને નિયંત્રણ કરવામાં આવે છે ?
 (A) window (B) document
 (C) history (D) location
21. જાવા સ્ક્રિપ્ટમાં નિશ્ચિત કાર્યને પાર પાડતા પુનઃ ઉપયોગમાં લઈ શકાય તેવા કોડના બ્લોકને શું કહે છે ?
 (A) વિધિ (B) ચલ
 (C) એરે (D) ઘટના
22. નીચેનામાંથી કઈ સ્ક્રીપ્ટિંગ ભાષાનો ઉપયોગ વેબ પેજમાં પ્રોગ્રામિંગ ઉમેરવા માટે કરવામાં આવે છે ?
 (A) Action script (B) Java Script
 (C) HTML (D) CSS
23. વિશિષ્ટ હેતુ માટે પરસ્પર જોડાયેલા વેબ પેજના સમૂહને શું કહે છે ?
 (A) ફોર્મ (B) વેબસાઈટ
 (C) CSS (D) એક્સપ્રેસ
24. વેબસાઈટમાં કેવી માહિતી હોવી જોઈએ ?
 (A) સંપૂર્ણ, સંબંધિત (B) સંપૂર્ણ, અસંબંધિત
 (C) અપૂર્ણ, અસંબંધિત (D) અપૂર્ણ, સંબંધિત
25. વેબસાઈટની વિકાસ પ્રક્રિયામાં નીચેનામાંથી કયો મુદ્દો અગત્યનો નથી ?
 (A) હેતુ (B) પ્રેક્ષક ગણ
 (C) વિષય વસ્તુ (D) નિવેશ

26. વેબ પેજનું શીર્ષક વેબ બ્રાઉઝરમાં ક્યાં દર્શાવવામાં આવે છે ?
 (A) સ્ટેટસ બારમાં (B) ટાઈટલ બારમાં
 (C) મેનુ બારમાં (D) ટૂલ બારમાં
27. કમ્પોઝરમાં વેબ પેજમાં ટેબલ ઉમેરવા માટે ક્યા મેનુ વિકલ્પનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) Insert → Table (B) Format → Table
 (C) Edit → Table (D) View → Table
28. વેબસાઈટને વેબ સર્વર પર અપલોડ કરવાની જગ્યા નીચેનામાંથી કોણ પૂરી પાડે છે ?
 (A) Internet Service Provider (B) Internet Host Provider
 (C) Internet Space Provider (D) Internet Space Manager
29. કમ્પ્યુટર પરથી વેબ બ્રોસર પર ફાઈલોના સ્થાનાંતરણ માટે નીચેનામાંથી શેનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) FTP (B) HTTP
 (C) STP (D) NST
30. કમ્પોઝરમાં લિંકની રચના કરવા માટે ક્યા મેનુ વિકલ્પનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) Insert → Link (B) Format → Link
 (C) Edit → Link (D) View → Link
31. નીચેનામાંથી કયું ઓપન સોર્સ WYSIWYG પ્રકારનું HTML એડિટર છે કે જે અંગ્રેજી, જર્મન, હિન્દી અને ચાઈનીઝ જેવી ભાષાનું સમર્થન કરે છે ?
 (A) અપ્ટાના સ્ટુડિયો (B) બ્લૂઝિફોન
 (C) અમાયા (D) કમ્પોઝર
32. ઓપન સોર્સ WYSIWYG પ્રકારનું વેબ એડિટર અમાયા કોના દ્વારા વિકસિત કરવામાં આવ્યું છે ?
 (A) W3C (B) WWW
 (C) NetScape (D) Windows
33. ઇન્ટરનેટ જેવા ઇલેક્ટ્રોનિક માધ્યમનો ઉપયોગ કરી ઉત્પાદનનું અરીદ-વેચાણ સેવા અને માહિતી પૂરી પાડવાના કાર્યને શું કહે છે ?
 (A) ઇ-કોમર્સ (B) પરંપરાગત કોમર્સ
 (C) એલ-કોમર્સ (D) વૈશ્વિક કોમર્સ
34. નીચેનામાંથી પુસ્તકોની ઓનલાઈન દુકાનનું ઉદાહરણ કયું છે ?
 (A) amazon (B) irtc
 (C) gmail (D) yahoo

35. ઇન્ટરનેટ પર ડિજિટલ સ્વરૂપે ઉપલબ્ધ વર્તમાન પત્રને શું કહે છે ?
 (A) I-Newspaper (B) Internet Newspaper
 (C) www-Newspaper (D) E-Newspaper
36. નીચેનામાંથી કઈ ઓનલાઈન હરાજ માટેની પ્રચલિત વેબસાઈટ છે ?
 (A) www.amazon.com (B) www.myntra.com
 (C) www.makemytrip.com (D) www.ebay.com
37. ભારતીય રેલવેની વેબસાઈટ પર ટિકિટની નોંધણી થઈ ગયા બાદ ગ્રાહકને નીચેનામાંથી કઈ રીતે મોકલવામાં આવે છે ?
 (A) ઈ-મેઈલ દ્વારા (B) SMS દ્વારા
 (C) (A) અને (B) બંને (D) એક પણ નહીં
38. નીચેનામાંથી કઈ માર્કેટિંગ અને વેચાણ માટેની પ્રચલિત વેબસાઈટ નથી ?
 (A) www.homeshop18.com (B) www.flipcart.com
 (C) www.pnbindia.in (D) www.myntra.com
39. ઇન્ટરનેટ પર કરવામાં આવતા બેંકના વ્યવહારોને નીચેનામાંથી કઈ પ્રક્રિયા તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?
 (A) હરાજ (B) બોલી
 (C) નેટ બેન્કિંગ (D) www.બેન્કિંગ
40. નીચેનામાંથી કયો ઈ કોમર્સ નો ફાયદો છે ?
 (A) ઝડપ (B) સુરક્ષા
 (C) ગોપનીયતા (D) પ્રારંભિક ખર્ચ
41. ઉત્પાદન કે સેવા પૂરી પાડતા વ્યવસાયિકો કે સંસ્થાઓ ઇન્ટરનેટ ની વેબસાઈટ પર કઈ વ્યવસાયી પ્રતિકૃતિનો ઉપયોગ કરે છે ?
 (A) વ્યવસાયીની ગ્રાહક (B) વ્યવસાયી થી વ્યવસાયી
 (C) ગ્રાહક થી વ્યવસાયી (D) સરકાર થી વ્યવસાયી
42. સરકારથી નાગરિક (G2C) વ્યવસાયી પ્રતિકૃતિના ઉદ્દેશ્યની પૂર્તિ માટે ગુજરાત સરકારે પોતાનું કયું નેટવર્ક વિકસિત કર્યું છે ?
 (A) GSNET (B) GSWAN
 (C) GSLAN (D) GSMAN
43. એમ-કોમર્સમાં નીચેનામાંથી કયા સાધનનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) મોબાઈલ ફોન (B) સ્માર્ટ ફોન
 (C) પર્સનલ ડિજિટલ અસિસ્ટન્ટ (D) ઉપરના તમામ

44. નીચેનામાંથી કઈ એમ-કોમર્સની મર્યાદા છે ?
- (A) વૈશ્વિક સંપર્ક શક્ય બને છે
(B) વ્યવહાર ખર્ચમાં ઘટાડો થાય છે
(C) વ્યવસાય નિરંતર એટલે કે 24 X 7 સમયે ચલાવી શકાય છે
(D) તે મર્યાદિત બેન્ડ વિડથ (ગતિ) ધરાવે છે
45. વ્યવસાયિક હેતુ માટે સ્થાનની માહિતી પૂરી પાડતી તકનીકના ઉપયોગને શું કહે છે ?
- (A) ઈ-કોમર્સ (B) એમ-કોમર્સ
(C) એલ-કોમર્સ (D) પરંપરાગત કોમર્સ
46. એમ-કોમર્સમાં સ્થાન આધારિત સેવાનાં ઉદાહરણ માં નીચેનામાંથી કઈ સેવા એક સ્થળ થી અન્ય સ્થળ સુધીનું દિશા સૂચન કરે છે ?
- (A) નકશા (B) નેવિગેશન
(C) અનુસંધાન સેવા (D) માહિતી અથવા નિર્દેશન સેવાઓ
47. સંસ્થાના નેટવર્ક અને બહારની દુનિયા વચ્ચે સામાન્ય રીતે ઉપયોગમાં લેવાતી નેટવર્કની સુરક્ષા સીમા ને શું કહે છે ?
- (A) એન્ટિવાયરસ સોફ્ટવેર (B) સિક્યોર સોકેટ લેયર
(C) ફાયર વોલ (D) સક્રિયિકરણ
48. નીચેનામાંથી શેના દ્વારા ચૂકવણી કરતી વખતે ગ્રાહકે ક્રેડિટ કે ડેબિટ કાર્ડ નંબર પૂરો પાડવો જરૂરી નથી ?
- (A) ચાર્જ કાર્ડ (B) સ્માર્ટ કાર્ડ
(C) ઈ-વોલેટ (D) એક પણ નહીં
49. નીચેનામાંથી કઈ નેશનલ પેમેન્ટ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા (NPCI) એ શરૂ કરેલી કાર્ડ દ્વારા ચૂકવણીની એક નવી પદ્ધતિ છે ?
- (A) E - pay (B) Smart pay
(C) RuPay (D) ePay
50. ઈ-કોમર્સ અને એમ-કોમર્સ સુરક્ષાનો નીચેનામાંથી કયો પ્રકાર ખાતરી આપે છે કે સંદેશ મોકલનાર સંદેશ મોકલવાનો ઇનકાર કરી શકશે નહીં ?
- (A) અધિકૃતતા (B) ગુપ્તતા
(C) અસ્વીકાર (D) અખંડિતતા
51. વાયરસ, વોર્મ અને ટ્રોજનહોર્સ જેવા દુષિત કોડને શોધી અટકાવી અને દૂર કરવાની પ્રક્રિયા કરતા કમ્પ્યુટર પ્રોગ્રામને શું કહે છે ?
- (A) એન્ટિવાયરસ સોફ્ટવેર (B) ડિજિટલ સર્ટિફિકેટ
(C) ફાયર વોલ (D) કીપટોગ્રાફી

52. SSL પ્રોટોકોલની રચના કોણે કરી ?
- (A) Google (B) Netscape
(C) Yahoo (D) Firefox
53. ફાઈલની કોપીરાઈટ માહિતીને ઓળખવા માટે ચિત્ર, ઓડિયો કે વિડીયો ઉમેરવામાં આવતા ડિજિટલ કોડને શું કહે છે ?
- (A) Image mark (B) Digital mark
(C) Code mark (D) Water mark
54. નીચેનામાંથી ચૂકવણીના કયા કાર્ડની સપાટી પર માર્કેટીંગ જરૂરી હોય છે ?
- (A) સ્માર્ટ કાર્ડ (B) ડેબિટ કાર્ડ
(C) ક્રેડિટ કાર્ડ (D) ચાર્જ કાર્ડ
55. પ્રોગ્રામિંગની રીતને કેટલા પ્રકારમાં વહેંચી શકાય છે ?
- (A) બે (B) ત્રણ
(C) ચાર (D) છ
56. નીચેનામાંથી કઈ પ્રોગ્રામિંગ ભાષા ઓબ્જેક્ટ આધારિત પ્રોગ્રામિંગને સમર્થન આપતી નથી ?
- (A) C (B) Java
(C) PHP (D) VB.net
57. ઓબ્જેક્ટ આધારિત પદ્ધતિમાં કઈ વસ્તુ કેન્દ્રબિંદુ ઉપર હોય છે ?
- (A) ડેટા (B) વિષય
(C) ઓબ્જેક્ટ (D) ઉપરના તમામ
58. ક્લાસ-ડાયાગ્રામમાં કોઈપણ ક્લાસને રજૂ કરવા માટેના આઈકોનમાં નીચેનામાંથી શેનો સમાવેશ થતો નથી ?
- (A) name (B) attribute
(C) behaviour (D) procedure
59. ક્લાસ ડાયાગ્રામમાં પેકેજ દર્શતા માટે કયા સંકેતનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
- (A) - (B) #
(C) + (D) ~
60. ઓબ્જેક્ટ આધારિત ખ્યાલમાં નીચેનામાંથી કોણ પ્રક્રિયાના અમલીકરણની માહિતી ગુપ્ત રાખીને ડેટાની રજૂઆત વડે ડેટાને સુરક્ષિત બનાવે છે ?
- (A) ઈન્કેપ્સ્યુલેશન (B) એબસ્ટ્રેક્શન
(C) પોલીમોર્ફીઝમ (D) એન્ક્રીપ્શન

61. કેટલા પ્રકારના ઓવરલોડિંગ વડે પોલીમોર્ફિઝમ શક્ય બને છે ?
 (A) બે (B) ત્રણ
 (C) એક (D) ચાર
62. ઓબ્જેક્ટ આધારિત ખ્યાલમાં એઝીગેશન બે ક્લાસ વચ્ચેના કેવા સંબંધને રજૂ કરે છે ?
 (A) ભિન્ન (non exclusive) (B) અજોડ (exclusive)
 (C) એકાકી (unique) (D) એક પણ નહીં
63. ક્લાસ-ઝયાગ્રામમાં એઝીગેશનને કયા ચિહ્ન વડે દર્શાવવામાં આવે છે ?
 (A) ખાલી હીરાના ચિહ્ન (B) ભરેલા હીરાના ચિહ્ન
 (C) ખાલી ચોરસના ચિહ્ન (D) ભરેલા ચોરસના ચિહ્ન
64. ઇનહેરીટેન્સ સામાન્ય રીતે બે ક્લાસ વચ્ચે કેવા પ્રકારનો સંબંધ જણાવે છે ?
 (A) is-a-kind-of (B) has-a-kind-of
 (C) a-part-of (D) એક પણ નહીં
65. ઓબ્જેક્ટ આધારિત પ્રોગ્રામિંગ ભાષા જાવા નીચેનામાંથી કોના દ્વારા વિકસાવવામાં આવી છે ?
 (A) Microsoft (B) NetScape
 (C) Sun Microsystem (D) W3C
66. જાવા વર્ચ્યુઅલ મશીન ની યાંત્રિક ભાષાને શું કહેવામાં આવે છે ?
 (A) Source code (સોર્સ કોડ) (B) Byte code (બાઈટ કોડ)
 (C) Binary code (બાયનરી કોડ) (D) એક પણ નહીં
67. જાવા સોર્સ પ્રોગ્રામ ફાઈલનું અનુલંબન શું હોવું જોઈએ ?
 (A) .int (B) .java
 (C) .html (D) .exe
68. જાવામાં નીચેનામાંથી કયા પ્રાથમિક ડેટા પ્રકારમાં અપૂર્ણક સંખ્યાનો સમાવેશ કરી શકાય છે ?
 (A) byte (B) short
 (C) int (D) double
69. જાવામાં ટેબ માટે નીચેનામાંથી કયા એક્સેપ કોડનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) /n (B) /t
 (C) /b (D) /r
70. જાવામાં એક-લીટીની કોમેન્ટ માટે નીચેનામાંથી કોનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) // (B) /* */
 (C) /** */ (D) એક પણ નહીં

71. નીચેનામાંથી કયો જવાનો તુલનાત્મક પ્રક્રિયક નથી ?
 (A) == (B) !=
 (C) < (D) <>
72. જાવામાં જ્યારે ચલ કે પદાવલી ની કિંમત ખૂબી અલગ અલગ ઘણા કાર્યોના વિકલ્પ હોય ત્યારે નીચેનામાંથી શેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 (A) સ્વીચ સ્ટેટમેન્ટ (B) for લૂપ
 (C) while લૂપ (D) do... while લૂપ
73. જાવામાં કયા વિધાનનો ઉપયોગ સ્વિચ કે લૂપ પ્રકારની રચનાની બહાર પ્રોગ્રામનું નિયંત્રણ ફેરવવા માટે થાય છે ?
 (A) continue (B) gets
 (C) break (D) exit
74. જાવામાં નીચેનામાંથી શેનો ઉપયોગ ઇન્ક્રીમેન્ટ પ્રક્રિયક તરીકે કરવામાં આવે છે ?
 (A) ++ (B) --
 (C) ** (D) //
75. જાવામાં ક્લાસને વ્યાખ્યાયિત કરવા માટે કયા ચાવીરૂપ શબ્દનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 (A) Class (B) class
 (C) CLASS (D) ઉપરના તમામ
76. જાવામાં નીચેનામાંથી શેનો ઓબ્જેક્ટ બનાવવા માટેના પગલાંનો સમાવેશ થતો નથી ?
 (A) Declaration (B) Instantiation
 (C) Initialization (D) એક પણ નહીં
77. જાવામાં ઓબ્જેક્ટનો સંગ્રહ મેમરીના જે ખાસ ભાગમાં કરવામાં આવે છે, તેને શું કહે છે ?
 (A) ROM (B) Heap
 (C) HD (D) CD
78. જાવામાં નીચેનામાંથી કયા વેરીએબલ (ચલ) મેથડ કે બ્લોકની અંદર વ્યાખ્યાયિત કરેલા હોય છે ?
 (A) લોકલ (B) ઇન્સ્ટન્સ
 (C) ક્લાસ (D) એક પણ નહીં
79. જાવામાં નીચેનામાંથી કયા વિઝીબીલીટી મોડીફાયરની મદદથી સૌથી ઉચ્ચ ક્ષણનું પ્રોટેક્શન મેળવી શકાય છે ?
 (A) પબ્લિક (B) પ્રોટેક્ટેડ
 (C) પ્રોટેક્ટેડ (D) પ્રાઇવેટ

80. જાવામાં સબ ક્લાસ બનાવવા માટે ક્લાસની વ્યાખ્યામાં કયા ચાવીરૂપ શબ્દનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) derive (B) extends
 (C) super (D) એક પણ નહીં
81. સુપર ક્લાસના કન્સ્ટ્રક્ટરને કોલ કરવા માટે સબ ક્લાસના કન્સ્ટ્રક્ટરમાં કયા ચાવીરૂપ શબ્દનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) derive (B) super
 (C) main (D) ઉપરના તમામ
82. જાવામાં કમ્પોઝિશન અને એસોસિએશન અલગ અલગ ક્લાસ વચ્ચે કેવા પ્રકારનો સંબંધ રચે છે ?
 (A) is-a (B) has-a
 (C) a-part (D) એક પણ નહીં
83. જાવામાં નીચેનામાંથી કયો પ્રક્રિયક ઓબ્જેક્ટ બનાવે છે અને તેનો રેફરન્સ પરત કરે છે ?
 (A) કોટ (.) (B) new
 (C) કોલોન (:) (D) એસાઇનમેન્ટ (=)
84. નીચેનામાંથી કઈ મેથડ ઓબ્જેક્ટ બનાવતા સમયે આપોઆપ ઈન્વોક થાય છે ?
 (A) ઈન્સ્ટન્સ મેથડ (B) કન્સ્ટ્રક્ટર
 (C) ક્લાસ મેથડ (D) ઉપરના તમામ
85. જાવામાં નીચેનામાંથી કયો એક જ પ્રકારના ઘટકોના સંગ્રહને રજૂ કરતો ચલ છે ?
 (A) એરે (B) મેથડ
 (C) ક્લાસ (D) એક પણ નહીં
86. java.util.Arrays ક્લાસની નીચેનામાંથી કઈ મેથડ નો ઉપયોગ સમગ્ર એરે કે તેના અમુક ભાગને ક્રમાનુસાર ગોઠવવા માટે થાય છે ?
 (A) sort() (B) fill()
 (C) arrange() (D) order()
87. હાર અને સંતુલ સ્વરૂપે કોષ્ટકીય માહિતીનો સંગ્રહ માટે નીચેનામાંથી કયા એરેનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) એક-પરિમાણીય (B) દ્વિ-પરિમાણીય
 (C) બહુ-પરિમાણીય (D) એક પણ નહીં
88. જાવામાં નીચેનામાંથી કયો કન્સ્ટ્રક્ટર એક પણ અક્ષર વગરનો સ્ટ્રિંગ ઓબ્જેક્ટ બનાવે છે ?
 (A) String() (B) String (string literals)
 (C) String (string strob)) (D) String (char ary[])

89. જાવામાં નીચેનામાંથી કયા કાર્યો કરવા માટે સ્ટ્રિંગ ક્લાસ મેથડ પૂરી પાડે છે ?
- (A) બે સ્ટ્રિંગની તુલના કરવી (B) સ્ટ્રિંગની લંબાઈ મેળવવી
(C) સ્ટ્રિંગનું વિભાજન કરવું (D) ઉપરના તમામ
90. જાવામાં compareTo(string str) મેથડ નીચેનામાંથી કઈ કિંમત પરત કરશે, જો મેથડ કોલ કરનાર સ્ટ્રિંગ ઓબ્જેક્ટ પ્રાપ્ત str ની તુલના એ મોટી હોય ?
- (A) 0 (B) >0
(C) <0 (D) એક પણ નહીં
91. જાવામાં સ્ટ્રિંગ ક્લાસની નીચેનામાંથી કઈ મેથડ, મેથડ કોલ કરતી સ્ટ્રિંગ ઓબ્જેક્ટમાં રહેલા અક્ષરોની સંખ્યા પરત કરે છે ?
- (A) int length() (B) int size()
(C) int long() (D) int count()
92. જાવામાં Date ક્લાસની નીચેનામાંથી કઈ મેથડ Date ઓબ્જેક્ટ ના તારીખ અને સમયને સ્ટ્રિંગમાં રજૂ કરી તે સ્ટ્રિંગ પરત કરે છે ?
- (A) StringtoDate() (B) DatetoString()
(C) StringtoString() (D) DateTimetoString()
93. જાવામાં નીચેનામાંથી શું એરેની પ્રારંભિક ઇન્ડેક્સ કિંમતનો ઉલ્લેખ કરે છે ?
- (A) 0 (B) 1
(C) null (D) ઉપરના તમામ
94. જાવામાં જો આપણે Calendar ક્લાસની get મેથડમાં DAY-OF-WEEK પ્રાપ્ત તરીકે વાપરીએ તો કયા પ્રકારની કિંમત પરત થશે ?
- (A) int (B) char
(C) string (D) boolean
95. કમ્પ્યુટર ફાઈલ અને ડિરેક્ટરી માટેની સંગ્રહ સ્થાન ની જરૂરિયાતો ઘટાડવા માટેની તકનીકોને શું કહેવામાં આવે છે ?
- (A) ડેટા સોલિંગ (B) ડેટા ગોઠવણી
(C) માહિતી સંકોચન (D) એક પણ નહીં
96. લિનક્સમાં ફાઈલોના જથ્થાને અથવા સોફ્ટવેરને વિતરણ કરવા માટે નીચેનામાંથી કયું સામાન્ય માળખું છે ?
- (A) jar (B) ટારબોલ
(C) ઝીપ (D) એક પણ નહીં

97. VLC મીડિયા પ્લેયરમાં ચાલુ ટ્રેકનો કુલ સમય અને ટ્રેક કેટલો વાગી ચૂક્યો છે તે સમય ક્યાં દર્શાવવામાં આવે છે ?
- (A) સ્ટેટસ બાર (B) પ્લેયર બાર
- (C) પ્રગતિ લક્ષી (પ્રોગ્રેસ) બાર (D) એક પણ નહીં
98. નીચેનામાંથી કયું મીડિયા પ્લેયર લાક્ષણિકતા ની દ્રષ્ટિએ સમૃદ્ધ છે ?
- (A) VAC (B) VEC
- (C) VLC (D) VNC
99. નીચેનામાંથી કઈ તકનીક આપણા સ્થાનનો ચોક્કસ ખ્યાલ આપે છે ?
- (A) GRS (B) GPRS
- (C) GRPS (D) GPS
100. કોઈપણ વિનિયોગમાં અસરો ઘખલ કરવા કયા પ્રોગ્રામનો ઉપયોગ થાય છે ?
- (A) કેરેક્ટર ડિસ્પ્લે (B) કેરેક્ટર ઇન્સર્ટ
- (C) કેરેક્ટર મેપ (D) કેરેક્ટર સિલેક્ટ
-

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

વિષય : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (001)

અભ્યાસક્રમનું માસવાર આયોજન

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ નંબર	પ્રકરણનું નામ	અંદાજિત તાસ
1.	જૂન	1	અખિલ બ્રહ્માંડમાં	03
		2	ખીજડિયે ટેકરે	04
		3	દમયંતી સ્વયંવર	04
		4	સત્યાગ્રહાગ્રમ	04
			● વ્યાકરણ	01
			● અર્થગ્રહણ (પદ્યાર્થ)	02
			● લેખન (અરણ્ય)	01
2.	જુલાઈ	5	રામબાણ	03
		6	ઉછીનું યાગનારાઓ	04
		7	શ્યામ રંગ સગીપે	03
		8	અમરનાથની યાત્રાએ	04
			● વ્યાકરણ	05
			● અર્થગ્રહણ (ગદ્યાર્થ)	02
			● લેખન (વાદાત્મકગદ્ય, ભાવાત્મકગદ્ય)	(3+3) 6
3.	ઓગસ્ટ	9	ભવના અબોલા	03
		10	ધુધિફિર ધુધિયાદ	05
		11	ઉર્મિલા	04
			● વ્યાકરણ	04
			● અર્થગ્રહણ (સંશોધ)	02
			● લેખન (નિબંધ)	04
4.	સપ્ટેમ્બર	12	સૌજન્યશીલ પ્રભાસંકર	04
		13	માતમાના માણસ	04
		14	છેલ્લું દર્શન (આસ્વાદ)	03
			● વ્યાકરણ	04
			● અર્થગ્રહણ (કાળકથન રીતિનો ગદ્ય)	02
5.	ઓક્ટોબર	15	જુઓ	03
		16	સેલ્વી પંકજમ્	04
		17	પૂઘર થર થર ધ્રુજે	02
		26	વૈવિકગ્રંથ શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા	03

6.	નવેમ્બર	18 19 20	આંધ્રુભીનો ઉજાસ ઈશ્વર સર્વવ્યાપી બા એકલાં છવે... • વ્યાકરણ • અર્થગ્રહણ (પદ્યાર્થ) • લેખન (અરજી)	04 04 03 05 03 02
7.	ડિસેમ્બર	21 22 23 24	અનિરુદ્ધનો ગૃહત્યાગ ભાણી સમતા બંધુતાના પથદર્શક માર્ગ સલામતી : કોના માટે, કેવી રીતે ? • વ્યાકરણ • અર્થગ્રહણ (ગદ્યાર્થ) • લેખન (વાદાત્મકગદ્ય, ભાવાત્મકગદ્ય)	04 03 04 03 03 03 (3+3)6
8.	જાન્યુઆરી	25 27	શરત ભારતીય શાસ્ત્રીય મૂલ્યો અને ગીતા • વ્યાકરણ • અર્થગ્રહણ (સંક્ષેપ, કાળકથનરીતિનો ગદ્ય) • લેખન (નિબંધ)	04 04 02 (3+2)5 02
9.	ફેબ્રુઆરી		પુનરાવર્તન	

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (001) (સામાન્ય પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 100

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન(K)	સમજ(U)	ઉપયોગન(A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
કુલ ગુણ	24	27	33	03	13	100
ટકા%	24%	27%	33%	03%	13%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો - (O)	41	49	30
2.	અતિ ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (VSA)	20	21	20
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA)	06	08	12
4.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	06	06	28
5.	નિર્બંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	01	10
	પ્રશ્નોની કુલ સંખ્યા	74	85	100

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	વિભાગનું નામ	વિભાગ દીક ગુણ
1.	વિભાગ-A પદ્ય	20
2.	વિભાગ-B ગદ્ય	20
3.	વિભાગ-C વ્યાકરણ	20
4.	વિભાગ-D અર્થગ્રહણ	20
5.	વિભાગ-E લેખન સજ્જતા	20
	કુલ ગુણ	100

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (001) (સામાન્ય પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 100

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ-A પદ્ય આધારિત પ્રશ્નોની વિગત	ગુણ
1 થી 3	આપેલ બહુવિકલ્પ પરાવર્તા પ્રશ્નોના ઉત્તર સાચો વિકલ્પ શોધી લખવાના રહેશે. કાવ્યના વિષયવસ્તુ અને હાર્દ આધારિત પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	03
4 થી 6	આપેલા પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ હેતુલક્ષી ઉત્તર આપવાના રહેશે. કવિ પરિચય, કાવ્ય કૃતિ સ્વરૂપ, પુસ્તક સંદર્ભને ધ્યાનમાં લેવાનું રહેશે.	03
7 થી 10	આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખવાના રહેશે. કાવ્ય કૃતિના વિષયવસ્તુને ધ્યાનમાં રાખી પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	04
11 થી 14	આપેલા પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખવાના રહેશે. (કોઈપણ ત્રણ) કાવ્યના વિષયવસ્તુને ધ્યાનમાં રાખી તેના આધારે પૂછવાનું રહેશે.	06
15	આપેલ પ્રશ્નોનો સવિસ્તાર ઉત્તર લખવાનો રહેશે. એક પ્રશ્ન વિકલ્પમાં આપવો. કાવ્ય કૃતિમાં વિષયવસ્તુની સમીક્ષા થાય એ દૃષ્ટિએ વિષયવસ્તુના હાર્દને ધ્યાનમાં રાખીને પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	04

વિભાગ-B ગદ્ય

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ-B ગદ્ય આધારિત પ્રશ્નોની વિગત	ગુણ
16 થી 18	આપેલા બહુવિકલ્પ પરાવર્તા પ્રશ્નોના ઉત્તર સાચો વિકલ્પ શોધી લખવાના રહેશે.	03
19 થી 21	આપેલ પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ હેતુલક્ષી ઉત્તર આપવાના રહેશે. લેખક પરિચય, ગદ્યસ્વરૂપ, કૃતિ, પુસ્તક અને સંદર્ભને ધ્યાનમાં લેવાનું રહેશે.	03
22 થી 25	આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખવાના રહેશે. ગદ્યકૃતિના વિષયવસ્તુને ધ્યાનમાં રાખી પૂછવાનું રહેશે.	04
26 થી 29	આપેલ પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખવાના રહેશે. (કોઈપણ ત્રણ) ગદ્યકૃતિના વિષયવસ્તુને ધ્યાનમાં રાખી તેના આધારે પૂછવાનું રહેશે.	06
30	આપેલ પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તર લખવાનો રહેશે. એક પ્રશ્ન વિકલ્પમાં આપવો. ગદ્યકૃતિના વિષયવસ્તુને ધ્યાનમાં રાખી તેની સમીક્ષા થાય એ દૃષ્ટિએ વિષયવસ્તુના હાર્દને ધ્યાનમાં રાખી પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	04

વિભાગ-C વ્યાકરણ

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ-C વ્યાકરણ આધારિત પ્રશ્નોની વિગત	ગુણ
31 થી 35	નીચે આપેલ શબ્દોને સમાન અર્થરૂપે સામ-સામે જોડીને (અણેય શબ્દો) લખવાના રહેશે. (કોઈપણ 04) (દરેક પ્રશ્નનો 1/2 ગુણ રહેશે.) પાઠ્યપુસ્તકની ગદ્ય-પદ્ય કૃતિઓમાંથી પુર્લિંગ, સ્ત્રીલિંગ, નપુંસકલિંગ તત્ત્વમ, તદ્ભવ જેવા વિવિધ પ્રકારના શબ્દો પસંદ કરી મૂકવાના રહેશે.	02
36 થી 40	નીચે આપેલ વાક્યમાં રેખાંકિત શબ્દના સ્થાને તેનો વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ લખી વાક્યનો અર્થ બદલાય નહીં તે રીતે કરીથી વાક્ય લખવાના રહેશે. (કોઈપણ 04) (દરેક પ્રશ્નનો 1/2 ગુણ રહેશે.) પાઠ્યપુસ્તકની ગદ્ય-પદ્ય કૃતિઓમાંથી પુર્લિંગ, સ્ત્રીલિંગ, નપુંસકલિંગ તત્ત્વમ, તદ્ભવ તેમજ પૂર્વ પ્રત્યય દ્વારા ઘટાં વિરોધી શબ્દો તેના અર્થ સંદર્ભો મળી રહે તે રીતે શોધી પાઠ્યપુસ્તકનાં જ વાક્યોનો ઉપયોગ કરી પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	02
41 થી 45	નીચે આપેલ શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખવાનો રહેશે. (કોઈપણ 04) (દરેક પ્રશ્નનો 1/2 ગુણ રહેશે.) પાઠ્યપુસ્તકની પદ્ય-ગદ્ય કૃતિઓમાંથી વિષયવસ્તુના અર્થો, સંદર્ભો તેનું નાવીન્ય, સંવેદના પ્રગટ કરતા વિવિધ પ્રકારના શબ્દો શોધીને મૂકવાના રહેશે.	02
46 થી 47	નીચે આપેલા તળપદા શબ્દોના શિષ્ટ માન્ય ભાષાના અર્થો વિચારીને લખવાના રહેશે. (દરેક પ્રશ્નનો 1/2 ગુણ રહેશે.) પાઠ્યપુસ્તકની ગદ્ય-પદ્ય કૃતિઓમાંથી લોકબોલી અને વ્યવહારમાં વપરાતાં જનપદી, તળલોક જીવનના ગામઠી, પ્રાદેશિક, દૈન્ય શબ્દોના માન્ય ભાષાના શિષ્ટ અર્થ લખવાના રહેશે.	01
48 થી 50	નીચે આપેલ શબ્દોની જોડણી સુધારી સાચી જોડણી લખવાની રહેશે. (કોઈપણ 02) (દરેક પ્રશ્નનો 1/2 ગુણ રહેશે.) પાઠ્યપુસ્તકની પદ્ય-ગદ્ય કૃતિઓ આધારિત જોડણીના નિયમોને પ્રગટ કરતાં અથવા શબ્દો પસંદ કરવાના રહેશે.	01
51 થી 57	નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર કૌંસમાં દર્શાવેલ સૂચના પ્રમાણે લખવાના રહેશે. (કોઈપણ 06) (દરેકનો 1/2 ગુણ રહેશે.) - વાક્યમાંથી વિશેષણ શોધી લખવાનું રહેશે. - વાક્યની ખાલી જગ્યામાં પાઠ્યપુસ્તક આધારિત વિશેષણ લખવાનું રહેશે. - વાક્યમાંથી નિપાત શોધી લખવાનો રહેશે. - વાક્યની ખાલી જગ્યામાં પાઠ્યપુસ્તક આધારિત નિપાત લખવાનો રહેશે. - વાક્યમાંથી કૃદંત શોધી લખવાનું રહેશે. - વાક્યની ખાલી જગ્યામાં પાઠ્યપુસ્તક આધારિત કૃદંત લખવાનું રહેશે. - આપેલ વાક્યનો કૃદંત પ્રકાર વિચારીને લખવાનો રહેશે. (સમગ્ર પાઠ્યપુસ્તકનાં વાક્યોનો જ ઉપયોગ કરવો તેમજ વાક્યો કરીથી ઉત્તરમાં લખવાના રહેશે.)	03

પ્રશ્ન ક્રમ		ગુણ
58 થી 60	નીચેના રૂઢિપ્રયોગોનો અર્થ આપી તેનો વાક્યમાં પ્રયોગ કરવાનો રહેશે. (દરેક રૂઢિપ્રયોગનો 01 ગુણ રહેશે) (કોઈપણ 02) (અર્થનો 1/2 ગુણ અને વાક્યનો 1/2 ગુણ રહેશે.) ● પાઠ્યપુસ્તકની ગદ્ય-પદ્ય કૃતિઓમાંથી રૂઢિપ્રયોગો પસંદ કરી પૂછવાના રહેશે.)	02
61 થી 64	નીચે આપેલ વાક્યમાં કૌંસમાં દર્શાવેલ સૂચના પ્રમાણે માગ્યા પ્રમાણે ઉત્તર લખો. (કોઈપણ ત્રણ) ● આપેલ વાક્ય લેખનરૂઢિની દૃષ્ટિએ સુધારી લખવાનું રહેશે. ● આપેલ વાક્યમાં ભાષાશુદ્ધિ, વિરામચિહ્ન વગેરે સુધારવાના રહેશે. ● આપેલ વાક્યમાં પદક્રમ અને પદસંવાદ રૂપે સુધારી લખવાનું રહેશે. ● આપેલ વાક્યમાં ખોટો પ્રત્યય વપરાયો છે ત્યાં પ્રત્યય સુધારી વાક્ય ફરીથી લખવાનું રહેશે. (લેખનરૂઢિ, ભાષાશુદ્ધિ, પદક્રમ, પદસંવાદ અને પ્રત્યય સુધારાના વાક્યો પાઠ્યપુસ્તકમાંથી જ પસંદ કરવાના રહેશે.)	03
65 થી 67	નીચે આપેલ સંયુક્ત-સંકુલ વાક્યોને સાદાં વાક્યોમાં ફેરવી ફરીથી લખવાના રહેશે. (કોઈપણ 02) (દરેકનો 01 ગુણ રહેશે) ● પાઠ્યપુસ્તક આધારિત ગદ્ય કૃતિઓ તેમજ પદ્ય કૃતિઓમાંથી મૌલિક વાક્યો બનાવી પ્રશ્નરૂપે પૂછી શકાશે.	02
68 થી 70	નીચે આપેલ સાદાં વાક્યોને સંયુક્ત-સંકુલ વાક્યોમાં ફેરવી ફરીથી લખવાના રહેશે. (કોઈપણ 02) (દરેક પ્રશ્નનો 01 ગુણ રહેશે) ● પાઠ્યપુસ્તક આધારિત ગદ્ય કૃતિઓ તેમજ પદ્ય કૃતિઓમાંથી મૌલિક વાક્યો બનાવી પ્રશ્નરૂપે પૂછી શકાશે.	02

વિભાગ-D અર્થગ્રહણ

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ-D અર્થગ્રહણ આધારિત પ્રશ્નોની વિગત	ગુણ
71 થી 75	નીચે આપેલ પાઠ્યેતર પદ્યના આધારે આપેલ પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યોમાં સમજ-વિચારીને ઉત્તર લખવાના રહેશે. (દરેક પ્રશ્નનો 01 ગુણ રહેશે.) ● પાઠ્યપુસ્તકમાં વર્તમાન સમયમાં અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ ન હોય તેવી અપહિત કોઈપણ ઊર્મિભાવને પ્રગટ કરતી, છવન સંદેશ વ્યક્ત કરતી કાવ્ય રચના પૂછવાની રહેશે. ● જેમાંથી પાંચ જ પ્રશ્ન પૂછવાના રહેશે.	05
76 થી 80	નીચે આપેલ પાઠ્યેતર ગદ્યના આધારે આપેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર એક-બે વાક્યોમાં લખવાના રહેશે. (દરેક પ્રશ્નનો 01 ગુણ રહેશે) ● પાઠ્યપુસ્તકમાં વર્તમાન સમયમાં અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ ન હોય તેવી અપહિત કોઈપણ સાહિત્ય, ચિંતન, ધર્મ, સંસ્કૃતિ, સભ્યતા, શિક્ષણ, પ્રેરણાત્મક બાબતો જેવા કોઈ એક વિષય પર સિતેરથી-ઓશી શબ્દોમાં ગદ્યમાં પૂછવાનો રહેશે. જેમાંથી પાંચ જ પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	05

પ્રશ્ન ક્રમ		ગુણ
81	નીચે આપેલ પાઠ્યેત્તર ગદ્યખંડનો ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી તેને ઉચિત યોગ્ય બંધબેસતું શીર્ષક આપવાનું રહેશે. પાઠ્યપુસ્તકમાં વર્તમાન સમયમાં અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ ન હોય તેવી અપકિત કોઈપણ સાહિત્ય, ચિંતન, ધર્મ, સંસ્કૃતિ, સભ્યતા, શિક્ષણ, પ્રેરણાત્મક બાબતો જેવા કોઈ એક વિષય પર સિત્તેરથી એંશી શબ્દોમાં ગદ્યખંડ પૂછવાનો રહેશે.	05
82	નીચે આપેલ ગદ્યખંડને કાવ્યકથન રીતિ પ્રમાણે વિગ્રસના ક્રમમાં ગોઠવી ફરીથી લખવાનો રહેશે. પાઠ્યપુસ્તક આધારિત ગદ્યકૃતિઓ જે (સ્વ અધ્યયન સિવાયની) અભ્યાસમાં છે. તેમાંથી જ ગદ્ય લેવાનો છે. જેમાં પાત્રનું મનોમંથન, વિચાર સંકલન જેવી બાબતો ધ્યાનમાં લેવાની છે.	05

વિભાગ-૬ લેખનસજ્જતા

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ-૬ લેખન સજ્જતા આધારિત પ્રશ્નોની વિગત	ગુણ
83	નીચે આપેલ પ્રશ્નમાં દર્શાવેલ વિષય પ્રમાણે એક સો શબ્દોમાં માગ્યા મુજબ અરજી લખવાની રહેશે. - અરજીમાં વ્યક્તિગત નામ, સરનામું, ફોન નંબર વગેરે દર્શાવાના નથી, પરંતુ તારીખ અનિવાર્ય દર્શાવવાની રહેશે. - તા.ક., બિડણ / જોડણ વગેરે યથોચિત દર્શાવવાના રહેશે.	05
84	નીચે આપેલ પાઠ્યેત્તર ગદ્યખંડનું વાદાત્મક ગદ્યમાં રૂપાંતર કરવાનું રહેશે. - વર્તમાન સમયમાં ક્યાંય અભ્યાસમાં ન હોય તેવા, સામાન્ય ચર્ચા કરી દાખલા, દલીલ, તાર્કિક બાબતો પ્રગટ કરી શકાય તેવો ગદ્યખંડ પૂછવાનો રહેશે. અથવા - નીચે આપેલ શબ્દયાદીનો ઉપયોગ કરીને સિત્તેરથી-એંશી શબ્દોમાં બાવાત્મક ગદ્ય લખવાનો રહેશે. - નોંધાત્મક ગદ્ય પાઠ્યેત્તર વર્તમાન સમયમાં ક્યાંય અભ્યાસમાં ન હોય તેવા કોઈપણ આનુષંગિક વિષયનો પૂછી શકાશે.	05
85	નીચે આપેલ કોઈપણ એક વિષય પર આશરે 250 શબ્દોમાં મૌલિક નિબંધ લખવાનો રહેશે. (ત્રણ વિકલ્પ આપવાના રહેશે) - નિબંધ પાઠ્યપુસ્તકનો આનુષંગિક વર્તમાન પ્રવાહો, સમસ્યાઓ, કલ્પના આધારિત, પ્રકૃતિ, ચિંતન વગેરે જેવા કોઈપણ વિષયને પૂછી શકાશે. - નિબંધમાં મૌલિકતા, ભાષાશુદ્ધિ, લેખન કૌશલ્ય વગેરેને ધ્યાનમાં લેવાના રહેશે.	10

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

ગુજરાતી (પ્રથમભાષા) (001) (સામાન્ય પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 100

સૂચનાઓ :

1. આ પ્રશ્નપત્રમાં A, B, C, D, E પાંચ વિભાગમાં વહેંચાયેલું છે.
2. પ્રશ્નપ્રકાર પ્રમાણે વિકલ્પ આપેલ છે.
3. જમણી બાજુના અંક ગુણભાર દર્શાવે છે.
4. ભાષાશુદ્ધિ, લખાણ પૌલિકતાને ગુણ પ્રાધાન્ય આપવામાં આવશે.

વિભાગ - A (પદ્ય - આધારિત)

- નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાં સાચો વિકલ્પ શોધી ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [03]
 1. સમગ્ર બ્રહ્માંડમાં કોણ વ્યાપેલું છે ?

(A) ખાજસો	(B) ઈશ્વર
(C) સંતો-ભક્તો	(D) ગ્રંથ
 2. નાયિકાએ શેનું આંધણ મેલ્યું છે ?

(A) કંસાર	(B) દાણ
(C) શિરો	(D) દૂધ
 3. ઓલિયાના ન્યાયને તમે કેવો કહેશો ?

(A) ખોટો	(B) તટસ્થ
(C) સાચો	(D) ગેરવાજબી
- નીચેના પ્રશ્નોના માંગ્યા મુજબ ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [03]
 4. 'રામભાણ' કાવ્યનું સાહિત્યસ્વરૂપ જણાવો.
 5. 'છેલ્લું દર્શન' કાવ્યના કવિનું ઉપનામ જણાવો.
 6. 'ભાણી' કયા કાવ્યસંગ્રહમાંથી લેવામાં આવ્યું છે ?
- નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [04]
 7. 'ગોપી' શેની બિંદી લગાવવાની ના પાડે છે ?
 8. 'કવિ'એ નગરને કોની ઉપમા આપી છે ?
 9. બાનું હેતુ (બહાલ) કેવું છે ?
 10. ભાણીએ કપડાં ધોવાનો કયો સમય પસંદ કર્યો છે ?

- નીચેના પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (કોઈપણ ત્રણ) (પ્રત્યેકના 2 ગુણ) [06]
- 11. 'સોનું તો આખરે સોનું જ છે' એમ શાથી કહી શકાય ?
- 12. નાથિકાને શા-શા દુઃખ વેઠવા પડે છે ?
- 13. 'શક્યતાના દ્વાર ખખડાવવા એટલે શું ?'
- 14. 'ધમાલ' શબ્દ દ્વારા કઈ મનોદશા પ્રગટે છે ? શા માટે ?
- નીચેના પ્રશ્નોના સંવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (કોઈ એક) [04]
- 15. ઊર્મિલાનું ચરિત્ર ચિત્રણ કરો.

અથવા

- 15. 'દમયંતી સ્વયંવર' આખ્યાનખંડની કથાવસ્તુ તમારા શબ્દોમાં લખો.

વિભાગ - B (ગદ્ય - આધારિત)

- નીચે આપેલ પ્રશ્નોમાં સાચો વિકલ્પ શોધી ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [03]
- 16. ગુરુને કોની ઉપમા આપવામાં આવે છે ?
 - (A) વિષ્ણુ (B) શક્તિ
 - (C) શિવ (D) પરબ્રહ્મ
- 17. હીરાને શાનો શોખ હતો ?
 - (A) કપડાંનો (B) ધરણાનો
 - (C) રાષ્ટ્રપ્રેમ (D) ખાવાનો
- 18. ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર જીવનની તત્વત્રયી કોને માને છે ?
 - (A) અસ્પૃશ્યતા નાબુદી (B) સમાજ સુધારણા ચળવળ
 - (C) રાષ્ટ્રપ્રેમ (D) સ્વતંત્રતા, સમાનતા, અંધુતા
- નીચેના પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [03]
- 19. 'ઉછીનું માંગનારાઓ' ગદ્યખંડ કયા પુસ્તકમાંથી લેવામાં આવેલ છે ?
- 20. 'સૌજન્યશીલ પ્રભાસંકર' ગદ્ય લેખકનું નામ જણાવો.
- 21. 'શરત' વાર્તાના મૂળ લેખક કોણ છે ?
- નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [04]
- 22. અમરનાથ યાત્રામાં વહી જતી શેષ નદીને લેખિકાએ કોની સાથે સરખાવી છે ?
- 23. વાર્તાનાયક શા હેતુથી ગાંધીગ્રામમાં આવેલા ?
- 24. શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા કયા ત્રિવિધ દુઃખોમાંથી મુક્તિ અપાવે છે ?
- 25. અનુરુદ્ધને 'નથી' શબ્દના અર્થની ખબર ક્યારે પડી ?
- નીચેના પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (કોઈપણ ત્રણ) (પ્રત્યેકના 2 ગુણ) [06]
- 26. અમરનાથ યાત્રામાં લેખિકાને કયા કયા અનુભવો થયા ?
- 27. ગોળમેજી પરિષદના ભાષણ પછી ડૉ.આંબેડકર વિશે કેવો ખ્યાલ ઊભો થયો ?
- 28. માર્ગ અકસ્માત નિવારણ કયા કયા ચેતવણી દર્શક સંકેતો ઉપયોગમાં લેવાય છે ?
- 29. વસુધામાં કેળવણી પામેલ યુવાનોએ કેવા કેવા કાર્યો કરવાના છે ?

- નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (કોઈ પણ એક) [04]
- 30. 'યુદ્ધિષ્ઠિર યુદ્ધવિષાદ' ગદ્યમાં યુદ્ધિષ્ઠિરનો વિષાદ આલેખો.

અથવા

- 30. 'ખીજડીયે ટેકરે' શીર્ષક ચર્ચો.

વિભાગ - C (વ્યાકરણ આધારિત)

- નીચેના સમાનાર્થી શબ્દો સામસામે જોડી લખો. (કોઈપણ ચાર) (પ્રત્યેકનો 1/2 ગુણ) [02]
- 31. સલામતી - મિત્ર - અબળા
- 32. નારી - વેણુ - પૃથ્વી
- 33. ગોઠિયો - સુરક્ષા - સિકતા
- 34. વચુધા - સી - ભાઈબંધ
- 35. રેતી - ધરતી - સુરક્ષિત
- નીચેના વાક્યોમાં રેખાંકિત શબ્દના સ્થાને તેનો વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ લખી, વાક્યનો અર્થ બદલાય નહીં તે રીતે ફરીથી લખો. (કોઈપણ ચાર) (પ્રત્યેકનો 1/2 ગુણ) [02]
- 36. ગામનાં ડાહ્યા લોકો ન્યાય તોળે છે.
- 37. સેલ્વી નિર્દોષ હતી.
- 38. શક્યતાના દ્વાર ખખડવી જુઓ.
- 39. પટ્ટણીના પ્રયત્નથી ભાવનગરની જીત થઈ.
- 40. વનમાં જવાનો વિચાર યોગ્ય છે.
- નીચેના શબ્દસમૂહો માટે એક શબ્દ લખો. (કોઈપણ ચાર) (પ્રત્યેકનો 1/2 ગુણ) [02]
- 41. પોતાના સંબંધી જ્ઞાન, આત્માનો સાધારકાર કરનારું જ્ઞાન :
- 42. રાખવા માટે એકલું પાણી પહેલેથી જ તપવા માટે ચૂકાય છે તે
- 43. ખાધેલું મોંમાં ફરીથી આવવું તે
- 44. વારે વારે યાદ કરવું તે
- 45. ગિરિ (પર્વત)ને ધારણ કરનાર
- નીચેના તળપદ શબ્દોના શિષ્ટ ભાષાના માન્ય અર્થ લખો. (પ્રત્યેકનો 1/2 ગુણ) [01]
- 46. સમંદર
- 47. વાંધા
- નીચેના શબ્દોની સાચી જોડણી લખો. (કોઈપણ બે) (પ્રત્યેકનો 1/2 ગુણ) [01]
- 48. વિભુતી
- 49. પરીચિત
- 50. ચીંધરૂ

- નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર કૌંસમાં દશવિલ સૂચના પ્રમાણે લખો. (કોઈપણ છ) (પ્રત્યેકનો 1/2 ગુણ) [03]
 51. ભાવ અને વિચારનું અદ્ભુત રસાયણ સિદ્ધ થયેલું છે. (વાક્યમાં વિશેષણ શોધો.)
 52. પરમેશ્વર સાકર જેવો છે. (ખાલી જગ્યામાં વિશેષણ લખો.)
 53. મીઠાંનો ગાંગડો તો દેખાતો નથી. (વાક્યમાંથી નિપાત શોધો.)
 54. રેતીની શીશીને ઉઘટાવી જુઓ તો (ખાલી જગ્યામાં નિપાત લખો.)
 55. સત્યાગ્રહ કરનાર જેલમાં હતાં. (વાક્યમાં કૃદંત શોધો.)
 56. ઈશ્વરને બધું જ પામે છે. (વાક્યમાં કૃદંત લખો.)
 57. કૂલે પહોંચતાં પટકાણી ભાણી. (વાક્યનો કૃદંત પ્રકાર જણાવો.)
- નીચેના રૂઢિપ્રયોગોના અર્થ આપી, તેનાં વાક્યમાં પ્રયોગ કરો. (કોઈપણ 2) (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [02]
 58. હાથ ફેરવે કરવો.
 59. ચોર કોટવાળને દડે
 60. જગ્યા ત્યારથી સવાર
- નીચેના વાક્યોમાં કૌંસમાં દશવિલ સૂચના પ્રમાણે ઉત્તર લખો. (કોઈપણ ત્રણ) (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [03]
 61. 1000 વર્ષમાં તરકો અંતરે ઉદ્ભવી રહ્યાં. (વાક્યમાં લેખનરૂઢિ સુધારો)
 62. શ્રી પ્રભાશંકર ભાવનગર રાજ્યના દિવાનપદે હતા. (વાક્યમાં ભાષા શુદ્ધ કરો.)
 63. હેશી રખે માગે પછી ઉછીની આવરદા (વાક્યમાં પદક્રમ ગોઠવો)
 64. તમે અસત્યમાં સત્ય માની લીધું છે. (વાક્યમાં પ્રત્યય સુધારો)
- નીચેના સંયુક્ત કે સંકુલ વાક્યોને સાદા વાક્યમાં ફેરવી લખો. (કોઈપણ બે) (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [02]
 65. કશું બોલવાના અત્યારે ભોજને હામ કે હોશ નહોતા.
 66. મારું ધ્યાન બંગાળ અને હિમાલય ભણી ખેંચાયેલું રહેતું.
 67. કૌરવો તો મારાં ભાઈઓ, કૌરવો અને અમે હતા પિતરાઈ.
- નીચેનાં સાદાં વાક્યોને સંયુક્ત કે સંકુલ વાક્યમાં ફેરવી લખો. (કોઈપણ બે) (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [02]
 68. કઠિયારો ઝાડ કાપે તેમાં કઠિયારાનો વાંક, કુહાડીનો ?
 69. પ્રભાશંકર સમજતાં હતાં. ગોળમેણ પરિપદ નિષ્ફળ જવાની છે.
 70. ચપ્પુ, ખાંડણી, દસ્તો ક્યાંક મૂકાઈ ગયેલ હોય છે.

વિભાગ - D (અર્ધગ્રાહણ)

- નીચેનું કાવ્ય વાંચી, તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [05]

આ છેલ્લી યાચના આપ પાસે,
 મારા ઊંડા છેક અંતઃસ્થલેશી
 છેદી નાખો શીજતા સર્વ મારી
 પૂરા જોરે ખડગ, ઝીંકી, પ્રભુજી !
 સુખોને ય છોરવી જાણવાની
 શક્તિ દેજો દુઃખમાં એવી કે

દુઃખો મારાં શાંત મોંએ હસીને
પોતે પોતાની જ પાસે ઉપેસા.
શક્તિ દેજે ભક્તિની નામ એવી
જેણે મારાં કર્મ સાફલ્ય પામે.
જેણે મારાં દુઃખવી સ્નેહ-પ્રેમ
મહેડી ઊઠે પુણ્યનાં પોયણાં શા.
કંગાલોને જ્ઞાન પીણાં કરું ના,
જાલીમોને પાપ ઝૂકી પડું ના,
ઉંચે માથે હૃદયની વચાળે
ચાલુ એવી શક્તિ આપો, પ્રભુજી !
શક્તિ દેજો આપને પાપ નામી
પોતાને હું સ્થિર રાખું સદેવ.

— ઝવેરચંદ મેઘાણી

પ્રશ્નો :

71. કવિ ક્ષીણતાને કેવી રીતે છેદી નાખવાનું કહે છે ?
72. કવિ દુઃખમાં કેવી શક્તિ માંગે છે ? શા માટે ?
73. કવિએ ભક્તિની શક્તિ શા માટે માગી છે ?
74. કંગાલો અને જાલીમો સાથે કવિ કેવી રીતે વર્તવા ઇચ્છે છે ?
75. કવિ પ્રભુ પાસે છેલ્લી યાત્રાના શી કરે છે ?

- નીચેનો ગદ્યખંડ વાંચી તેની નીચે આપેલાં પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [05]

પ્રજાજીવનમાં કોઈ સંસ્થાને આપીનને ગુણલક્ષી નેતૃત્વની આવશ્યકતા છે કેમ કે સંસ્થાની મર્યાદાનું બંધન હોય તો તેનું તેજસ્વી વ્યક્તિત્વ કલ્યાણકારી બને. મહાન શક્તિશાળી નેતાઓ એ પણ પોતાની મર્યાદાથી સંભાન રહેવું જોઈએ અને વ્યક્તિવાદને સમર્થન ન આપવું જોઈએ. અનુયાયીઓએ પણ કેવળ અંધશ્રદ્ધા કે વ્યક્તિપૂજાથી પોતાના નેતાને પુર્ણાતિપુર્ણ માની લેવાની ભૂલ ન કરવી જોઈએ. કેમ કે સમર્થમાં સમર્થ વ્યક્તિ પણ કોઈને કોઈ ક્ષેત્રમાં પામર હોય છે. પ્રજાજીવનમાં ગુણાલીન વંશલક્ષી મહાનતાને દેશવટો આપી, ગુણલક્ષી મહત્તા સ્થાપિત કરવી એ જ પાયાનું કામ છે.

— સ્વામી સચ્ચિદાનંદ

76. પ્રજાજીવનમાં શેની આવશ્યકતા છે ?
77. કોણે પોતાની મર્યાદાથી સંભાન રહેવું જોઈએ ?
78. કોણ પામર હોય છે ?
79. લેખકના મતે કયું પાયાનું કામ છે ?
80. ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

- નીચેના ગદ્યખંડનો ત્રીજા ભાગનો સંક્ષેપ કરી તેને યોગ્ય શીર્ષક આપો. [05]

81. “આપણને ગતિ આપનારું બળ વિચાર છે. મનને ઉચ્ચ વિચારોથી ભરી દો. તેના વિશે રોજરોજ શ્રવણ કરો. મહિનાઓ ઝુપી તેનો વિચાર કરો. નિષ્ફળતાની કદી પરવા ન કરો. આ નિષ્ફળતાઓ સાવ સ્વાભાવિક છે. જીવનનું તે સૌંદર્ય છે. તેમના વિના, જીવનનો શો અર્થ છે ? જીવનમાં જો મયામજા ન હોય તો જીવનની કોઈ ઉમત નથી. તો પછી જીવનનું કાવ્ય ક્યાં રહે? મયામજાની ભૂલોની પરવા ન કરો. ગાયને મેં કદી ખોટું બોલતી સાંભળી નથી. પણ માત્ર તે ગાય જ છે. મનુષ્ય નથી. માટે નિષ્ફળતાની, આ નાનાં નાનાં પતનોની પરવા ન કરો. ગભરાયા વગર હજાર વાર આદર્શને વળગી રહો અને એક હજાર વાર તમે ભલે નિષ્ફળ જાઓ તો પણ વધુ

એક વખત પ્રવાસ કરો. ઈશ્વરનું સર્વત્ર દર્શન કરવું તે માનવીનો આદર્શ છે. પણ જો તમે તેને દરેક વસ્તુમાં દેખી ન શકતા હો તો તમને જે ચીજ સૌથી વધારે ગમતી હોય તેમાં પ્રથમ જુઓ અને પછી અન્યમાં જુઓ. એ રીતે તમે આગળ વધી શકશો.”

— સ્વામી વિવેકાનંદ

- નીચેના ગદ્યખંડને કાળકથન રીતિ પ્રમાણે વિચાર વિકાસના ક્રમમાં ગોઠવીને ફરીથી લખો. [05]

82. તે તૈલચિત્ર પોતાના ખર્ચે તૈયાર કરાવી શ્રી પ્રભાશંકર સિંહ લાવેલા. ગાંધીજીએ લાગત આઠ દિવસ સુધી એ રીતે પોઝ આપ્યો. ગોળમેજી પરિષદ વખતે શ્રી પ્રભાશંકરે એક બીજું કાર્ય કર્યું. તે એ કે ઇંગ્લેન્ડના નામી ચિત્રકાર સર ઓસ્વાલ્ડ ચિલ્ડ પાસે ગાંધીજી નિત્ય એક કલાક જઈને સ્થિર બિભા રહે અને તે ચિત્રકાર તેમનું તૈલચિત્ર તૈયાર કરી આપે. ગાંધીજી કદી ફોટો પડાવવા બિભા રહેતા નહિ, પણ શ્રી પ્રભાશંકરે ગાંધીજીને એક વિનંતી કરી અને ગાંધીજીએ તે માની.

વિભાગ - E (લેખન સજ્જતા)

- 83. તમારા વિસ્તારમાં વરસાદી પાણીનો ભરાવો થયેલ છે તો તેને દૂર કરવા અંગે યોગ્ય અધિકારીશ્રીને અરજી લખો. [05]
- નીચેના પાઠ્યચેતર ગદ્યખંડનું વાદાત્મક ગદ્યમાં રૂપાંતર કરો. [05]

84. માણસનું જ્ઞાન એકાંગી હોય તો એનો ઇલાજ શો ? પરંતુ જો સમજે તો કેવું સારું ? શું અમુક બાબતનો વિચાર પોતાની માફક બીજાને કરવાનો હક નથી ? દરેકની દૃષ્ટિ સમાન નથી હોતી. દરેકને પોતપોતાના માટે માનવાનો એટલોયે અધિકાર ન હોય ? આપણે ખોટો હકામત શા માટે કેળવવો ? ઉદારતા એ તંદુરસ્ત મનની અને હકામત એ માંદલા મનની નિશાની છે : હીછરું મન હોય ત્યાં હક હોય.

અથવા

- નીચે આપેલ શબ્દચાદીનો ઉપયોગ કરી ‘સ્વાશ્રય’ વિશે ભાવાત્મક ગદ્ય કરો.
સ્વાશ્રય-સ્વાવલંબી-પરાધીનતા-કાર્યમાં ચોક્કસાઈ-નિયમિતતા-તંદુરસ્તી-મન અને સમયનો બચાવ-સુખમય જીવન-મહાપુરુષોના જીવન-ગ્રેરણા
- 85. નીચેનામાંથી કોઈ એક વિષય પર આપેલ મુદ્દાઓના આધારે આશરે 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. [10]

ઓનલાઈન થઈ રહેલું વિશ્વ

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના — ઇન્ટરનેટની સંકલ્પના — શોધ — ડિજિટલાઈઝેશનના ફાયદા — ગેરફાયદા —
વેપાર — રોજગાર — સંચાર — મુશ્કેલી — યુવાનો પર અસર — ઉપસંહાર

અથવા

નારી તું નારાયણી

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના — નારી આજની સ્થિતિ — પ્રાચીનકાળમાં નારીનું સ્થાન — ઉપસંહાર

અથવા

પર્યાવરણ અને પ્રદૂષણ :

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના — પર્યાવરણ — માનવ જરૂરિયાત — પર્યાવરણને વિકૃત કરનાર પરિબળો — પ્રદૂષણ
વૈશ્વિક સમસ્યા — પ્રદૂષણ નિવારવાના ઉપાય — ઉપસંહાર

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
 શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26
 ધોરણ-12 વિષય : હિન્દી (પ્રથમ ભાષા) (002)
 અભ્યાસક્રમનું માસવાર આયોજન

ક્રમ	માસ	પ્રકરણનું નામ	અંદાજિત તાસ
1.	જૂન	આરોહ : (પદ્ય) 1.1 આત્મપરિચય 1.2 એક ગીત (ગદ્ય) 10 કવિતન વ્યાકરણ : છંદ પરિચય, દોહા, સમાસ પરિચય	08 05 04
2.	જુલાઈ	આરોહ : (પદ્ય) 2 પતંગ 3.1 કવિતા કે વહાને 3.2 યાત્ર સૌથી થી પર (ગદ્ય) 11 ચાખાર દર્શન વ્યાકરણ : છંદ-સોરઝા, ઝોપાઈ, અલંકાર પરિચય અભ્યવૈભાવ સમાસ, તત્પુરુપ સમાસ	08 04 05
3.	અગસ્ટ	આરોહ : (પદ્ય) 4 કેમરે મેં વંદ અપહિત (ગદ્ય) 12 કાલે મેઘા પાની દે વિજ્ઞાન : (ગદ્ય) 1 સિલ્કર વૈદિય વ્યાકરણ : છંદ-સવૈયા, કવિત્ત, અલંકાર, અનુપ્રાસ, ચમક, શ્લેષ	08 04 04 04
4.	સિતંબર	આરોહ : (પદ્ય) 5 ઝપા 6 ચાદલરાગ (ગદ્ય) 13 પહલવાન કો ઢોલક વ્યાકરણ : અલંકાર-વક્રોપિત, કર્મધારય સમાસ	08 06 06
5.	અક્ટૂબર	વિજ્ઞાન : (ગદ્ય) 2 જૂઝ વ્યાકરણ : અલંકાર-રૂપમા, રૂપક, ઝત્રેક્ષા, સંદેહ મગવદ્ગીતા - 1 વૈવિશ્ક ગ્રંથ - શ્રીમદ્ મગવદ્ગીતા	07 04 04
6.	નવંબર	આરોહ : (પદ્ય) 7.1 કવિતાવલી (ઝત્રકાંડ સે) 7.2 લક્ષ્મણ-મૂર્ચ્છાં ઓર રામ કા વિલાપ 8 રુવાઈયો (ગદ્ય) 14 શિરોપ કે પૂલ વ્યાકરણ : અલંકાર-પ્રાંતિમાન, માનવીકરણ સમાસ, દ્વિગુસમાસ, દ્વન્દ્વ સમાસ	07 06 06

7.	दिसंबर	आरोह : (पद्य) 9.1 छोटा मेघ छोट 9.2 चगुलों के पंख (गद्य) 15.1 श्रमविभाजन और जातिप्रथा 15.2 मेरी कल्पना का आदर्श समाज व्याकरण : बहुव्रीह समास	06 07 03
8.	जनवरी	वितान : (गद्य) 3 अतीत में दबे पाँव भगवद्गीता-2 भारतीय शाश्वत मूल्य और गीता	07 04
9.	फरवरी	पुनरावर्तन	
10.	मार्च	पुनरावर्तन	

नोट : संधि, तत्सम-तद्धव, उपसर्ग-प्रत्यय, मुहावरे शब्दसमूह के लिए एक शब्द जैसे व्याकरण पाठ पढ़ाते समय सिखाते रहें। इसके अतिरिक्त अपठित (गद्यांश-पद्यांश) बोध और निबंध लेखन संबंधी चर्चा भी करते रहें।

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर
शैक्षणिक वर्ष - 2025-26

कक्षा-12 हिन्दी (सामान्य प्रवाह) (002) (प्रथम भाषा)
वार्षिक परीक्षा

समय : 3 घंटे

प्रश्नपत्र का प्रारूप

पूर्णांक : 100

सूचना : यह परिरूप छात्रों, अध्यापकों, प्राशिनकों तथा मोडरेटर्स के मार्गदर्शन हेतु है। विभिन्न विषयों के प्रश्न-पत्र का निर्माण करने वाले प्राशिनक तथा मोडरेटर्स को माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण के बृहद हार्द/उद्देश्य के सुसंगत प्रश्नपत्र की संरचना के संदर्भ में बदलाव का अवकाश रहेगा।

उद्देश्य के अनुसार भारांक

उद्देश्य	ज्ञान (K)	समझ (U)	उपयोजन (A)	उच्च वैचारिक कौशल		कुल
				संयोजन/विश्लेषण	अनुमान/मूल्यांकन	
कुल अंक	18	28	20	24	10	100
प्रतिशत	18%	28%	20%	24%	10%	100%

प्रश्न के प्रकार के अनुसार भारांक

क्रम	प्रश्नों के प्रकार	विकल्प सहित प्रश्नों की संख्या	विकल्प रहित प्रश्नों की संख्या	कुल अंक
1.	वस्तुनिष्ठ प्रश्न (O)	30	30	30
2.	अति-लघुचुत्तरीय प्रश्न (VSA)	06	06	06
3.	लघुचुत्तरीय प्रश्न (SA-I)	13	11	22
4.	लघुचुत्तरीय प्रश्न (SA-II)	06	04	12
5.	विस्तृत प्रश्न (LA)	06	04	20
6.	निबंधात्मक प्रश्न (EA)	01	01	10
	कुल	62	56	100

विभाग के अनुसार भारांक :

1.	गद्य विभाग	30
2.	पद्य विभाग	30
3.	व्याकरण	20
4.	अपठित अथशोध एवं लेखन	20
	कुल	100

व्याकरण के अनुसार भारांक

1.	संधि-विच्छेद	02
2.	तत्सम रूप	02
3.	उपसर्ग-प्रत्यय	02
4.	समास भेद	02
5.	शब्द समूह के लिए एक शब्द	02
6.	मुहावरे	04
7.	छंद (दोहा, सोरठा, चौपाई, सवैया और कवित्त ही अभ्यासक्रम में है।)	02
8.	अलंकार (अनुप्रास, यमक, श्लेष, वक्रोक्ति, उपमा, रूपक, उत्प्रेक्षा, संदेह, भ्रांतिमान और मानवीकरण अलंकार ही अभ्यासक्रम में है)	04
	कुल	20

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर

शैक्षणिक वर्ष - 2025-26

कक्षा-12 हिन्दी (सामान्य प्रवाह) (002) (प्रथम भाषा)

वार्षिक परीक्षा

समय : 3 घंटे

प्रश्नपत्र का प्रारूप

पूर्णांक : 100

विभाग - A

[30]

- वस्तुनिष्ठ प्रश्नों के उत्तर दीजिए : 1,2,3,4,5 [05]
- सही जोड़े मिलाइए : 6,7,8,9,10 (रचना-रचनाकार, पात्र-संवाद जैसे मुद्दे हो सकते हैं।) [05]
- एक-एक वाक्य में उत्तर दीजिए : 11,12,13 [03]
- दो-तीन वाक्यों में उत्तर दीजिए : 14,15,16,17 (चार में से कोई तीन) [06]
- पंद्रह-बीस वाक्यों में उत्तर दीजिए : 18,19 (दो में से कोई एक) [05]
- गद्यांश की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए : 20,21,22 (तीन में से कोई दो, तीनों गद्यांश वितान भाग-2 से लेना है।) [06]

विभाग - B

[30]

- वस्तुनिष्ठ प्रश्नों के उत्तर दीजिए : 23,24,25,26,27 [05]
- सही जोड़े मिलाइए : 28,29,30,31,32 (रचनाकार-रचना या काव्यांश जैसे मुद्दे हो सकते हैं।) [05]
- एक-एक वाक्य में उत्तर दीजिए : 33,34,35 [03]
- दो-तीन वाक्यों में उत्तर दीजिए : 36,37,38,39 (चार में से कोई तीन) [06]
- पंद्रह-बीस वाक्यों में उत्तर दीजिए : 40,41 (दो में से कोई एक) [05]
- गद्यांश की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए : 42,43,44 (तीन में से कोई दो) [06]

विभाग - C

[20]

- संधि-विच्छेद कीजिए : 45,46 [02]
- तत्सम रूप लिखिए : 47,48 [02]
- उपसर्ग या प्रत्यय अलग कीजिए : 49,50 [02]
- सामासिक शब्द का विग्रह करके समास नाम लिखिए : 51,52 [02]
- शब्दसमूह के लिए एक शब्द लिखिए : 53,54 [02]
- मुहावरे का अर्थ लिखकर वाक्यप्रयोग कीजिए : 55,56 [04]
- उदाहरण सहित छन्द की परिभाषा लिखिए : 57 [02]
- उदाहरण सहित अलंकार की परिभाषा लिखिए : 58, 59 [04]

विभाग - D

[20]

- अपठित गद्यांश का एक-तिहाई में सारलेखन कीजिए और उचित शीर्षक भी दीजिए : 60 [05]
- निबंध-लेखन लगभग 300 शब्दों में पूरिए : 61 अथवा 61 अथवा 61 अथवा 61 [10]
- अपठित काव्यांश का भावार्थ लिखिए : 62 (काव्यांश आधुनिक काल से होगा) [05]

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर

शैक्षणिक वर्ष - 2025-26

कक्षा-12 हिन्दी (सामान्य प्रवाह) (002) (प्रथम भाषा)

वार्षिक परीक्षा

समय : 3 घंटे

प्रश्नपत्र का प्रारूप

पूर्णांक : 100

सूचना :

1. इस प्रश्नपत्र में कुल चार विभाग हैं।
2. सभी प्रश्न के उत्तर लिखना अनिवार्य है।
3. वाक्य रचना, भाषा-शैली और स्वच्छता पर ध्यान दें।

विभाग - A

● निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर लिखिए : [05]

1. 'वाजार दर्शन' पाठ किस साहित्यिक विधा में लिखा गया है ?
(A) कहानी (B) संस्मरण
(C) निबंध (D) उपन्यास
2. फ्रांसीसी क्रांति के बारे में कौन-सा शब्द विवाद का विषय है ?
(A) लोकतंत्र (B) समता
(C) दासता (D) स्वतंत्रता
3. इलवाई रसगुल्ला किसे खिलाना चाहता था ?
(A) काला खाँ (B) चाँद सिंह
(C) राजा साहव (D) लुददन सिंह
4. पूरा गाँव कौन-सी बीमारी से तबाह हो गया था ?
(A) हैजा-मलेरिया (B) प्लेग
(C) पीलिया (D) काली खाँसी
5. गीता का अध्ययन करने से मेरी समस्याएँ हल-हो-जाती हैं ? यह कथन-किसका है ?
(A) अब्दुल कलाम (B) आइन्स्टाइन
(C) डेविड बोरो (D) गाँधीजी

● सही जोड़े मिलाइए :

[05]

अ

ब

6. जीजी	(A) एक भी दिन छः आने से ज्यादा नहीं कमाए।
7. भगतजी	(B) देखा तू तो अभी से पढ़ लिख गया।
8. महादेवी वर्मा	(C) उसने क्षत्रिय का काम किया है।
9. धर्मवीर भारती	(D) काले मेघ पानी दे
10. राजा साहव	(E) मैंने रूआंसे भाव से कहा — 'बह क्या बनाया है ?'
	(F) हैरिबुल

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए : [03]
- 11. ढोलक की आवाज का पूरे गाँव पर क्या असर होता है ?
- 12. यचन से ही लेखक धर्मवीर भारती किस संस्था से प्रभावित हो गए थे ?
- 13. याजारूपन से क्या तात्पर्य है ?
- निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वाक्यों में लिखिए : [06]
- 14. 'मेरी कल्पना का आदर्श समाज' के आधार पर भ्रातृता के स्वरूप को स्पष्ट कीजिए ।
- 15. भक्तिन के समुरालकाले भक्तिन के साथ कैसा व्यवहार करते थे ?
- 16. याजार का जादू चढ़ने और उतरने पर मनुष्य पर क्या-क्या असर होता है ?
- 17. सत्कार्य करनेवालों के लिए अवतारवाद किस-प्रकार भरोसा देने वाला है ?
- निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर पंद्रह-बीस वाक्यों में लिखिए : [05]
- 18. भगताजी के चरित्रिक विशेषताओं पर प्रकाश डालिए ।
- 19. द्विपेदीजी ने शरीर के माध्यम से कोलाहल व संघर्ष से भरी जीवन-स्थितियों में अविचल रहकर जिजीविषु बने रहने की सीख दी है, स्पष्ट कीजिए ।
- निम्नलिखित गद्यांशों में से किन्हीं दो की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए : [06]
- 20. टूटे-फूटे खंडहर, सभ्यता और संस्कृति के इतिहास के साथ-साथ घड़कड़ी जिंदगियों के अनछुए समयों का भी दस्तावेज होते हैं ।
- 21. सरकार ने दादा से जिरह करना शुरू किया तो सारा इतिहास बाहर निकल आया । सरकार ने दादा पर खूब-गुस्सा किया ।
- 22. "ओरे ये 'सैंडिंग एनिवर्सरी' वगैरह सब गोरे स्राहनों के चोंचले हैं — हमारे यहाँ घोड़ी मानते हैं ।"

विभाग - B

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर दीजिए : [05]
- 23. 'कैमरे में बन्द अपाहिज' कविता किस काव्यसंग्रह से ली गई है ?

(A) टूटी-फूटी फुटिया	(B) चाँद का मुँह टेढ़ा
(C) इन दिनों	(D) लोग भूल गये
- 24. 'पतंग' कविता के अन्तर्गत कवि ने किन इच्छाओं-ढंगों का चित्रण किया है ?

(A) जन्मजात इच्छाएँ	(B) नैसर्गिक इच्छाएँ
(C) बालसुलभ इच्छाएँ	(D) युवावस्था की इच्छाएँ
- 25. 'दिन जल्दी-जल्दी डलता है' काव्यगीत के रचनाकार कौन हैं ?

(A) रघुवीर सहाय	(B) हरिवंशराय चव्वा
(C) तुलसीदास	(D) आलोक घन्वा
- 26. तुलसीदास का संबंध भक्तिकाल की किस शाखा या धारा से है ?

(A) प्रेमाश्रयी शाखा	(B) निर्गुण धारा
(C) समुप धारा	(D) ज्ञानाश्रयी शाखा

27. भोर का नम कैसा लगता है ?

(A) नीला शंख जैसा

(B) सुनहरा शंख जैसा

(C) लाल शंख जैसा

(D) पीला शंख जैसा

• सही जोड़े मिलाइए :

[05]

रचनाकार

रचना/काव्यांश

28. रघुवीर सहाय

(A) रुवाईयाँ

29. सूर्यकांत त्रिपाठी 'निराला'

(B) हम पूछ-पूछकर उसको रुला देंगे ।

30. फिरोक गोरखपुरी

(C) बादल राग

31. तुलसीदास

(D) नील जल में झिलमिलती गोरी देह ।

32. शमशेरबहादुर सिंह

(E) लक्ष्मण-मुच्छ्र

(F) पतंग

• निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए :

[03]

33. 'बिजली' की तरह चमक रहे हैं लच्चे' से क्या तात्पर्य है ?

34. काली सिल को किससे धो दिया है ?

35. कवि ने चौकोन खेत की तुलना किससे की है ?

• निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वाक्यों में लिखिए :

[06]

36. वच्चे किस बात की आशा में नौड़ों से झाँक रहे होंगे ?

37. छोटे छोटे पौधे यादलों का स्वागत कैसे करते हैं ?

38. 'कविता के वहने' में उड़ने और खिलने का कविता से क्या संबंध बनता है ?

39. रावण की बातों पर कुंभकरण ने क्या प्रतिक्रिया जताई ?

• निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर पंद्रह-बीस वाक्यों में लिखिए :

[05]

40. 'आत्मपरिचय' कविता का केन्द्रीय भाव लिखिए ।

41. 'परदे पर वनत की कीमत है' - कहकर कवि ने पूरे साक्षात्कार के प्रति अपना नजरिया किस रूप में रखा है ?

• निम्नलिखित पद्यांशों में से किन्हीं दो की ससन्दर्भ व्याख्या कीजिए :

[06]

42. जथा पंख बिनु खग अति दीना । मनि बिनु फनि करियर कर होना ॥

अस मम जिवन बंधु बिनु तोही । जौ जइ दैव जिआवै मोही ॥

43. जोर जबरदस्ती से

वात की चूड़ी भर गई

और वह भापा में बेकार घूमने लगी ।

44. अगर वे कभी गिरते हैं छाँों के खतरनाक किनारों से

और यच जाते हैं तब तो

और भी निडर होकर सुनहले सूरज के सामने आते हैं ।

विभाग - C

- निम्नलिखित शब्दों का संधि-विच्छेद कीजिए : [02]
45. नीरव
46. अत्यधिक
- निम्नलिखित शब्दों के तत्सम रूप लिखिए : [02]
47. आँख
48. दरसन
- निम्नलिखित शब्दों से प्रत्यय अलग करके लिखिए : [02]
49. गाड़ीवान
50. सदस्यता
- निम्नलिखित सामासिक शब्दों का विग्रह करके समास का नाम लिखिए : [02]
51. दशानन
52. आजन्म
- निम्नलिखित शब्दसमूह के लिए एक-एक शब्द दीजिए : [02]
53. जिसका कोई शत्रु न हो
54. जो उपकार न मानता हो
- निम्नलिखित मुहावरों का अर्थ लिखकर वाक्यप्रयोग कीजिए : [04]
55. ईद का चौद होना
56. नौ-दो ग्यारह होना
- निम्नलिखित छन्द का लक्षण लिखकर उदाहरण दीजिए : [02]
57. दोहा
- निम्नलिखित अलंकारों के लक्षण सहित उदाहरण लिखिए : [04]
58. यमक अलंकार
59. वक्रवृत्ति अलंकार

विभाग - D

- निम्नलिखित अपठित परिच्छेद का एक तिहाई भाग में सारांश लिखकर उचित शीर्षक दीजिए : [05]

60. इक्कीसवीं सदी में प्रवेश का अर्थ यह कदापि नहीं कि हम आगामी कई वर्षों में उसमें प्रवेश कर जायेंगे। इस बात का भय भूलतः यह है कि हम वर्तमान के यथार्थ और भविष्य के स्वप्न के बीच अपना मार्ग प्रशस्त करेंगे। विकास की संरचना और न्याय के निर्माण के अभियान में हम संतोष की सांस नहीं लेंगे और आशा, विश्वास एवं साहस के साथ अपने मार्ग पर अग्रसर होंगे क्योंकि हमारे लक्ष्य महान और कठिन हैं। हम कम्प्यूटर की बटन दबाते हुए दिखावा करने नहीं जा रहे हैं। हम काम करके अपने विचारों को मूर्त रूप दें, राष्ट्रीय एकता और सहमति की प्रतिष्ठा करें, वसुधा को एक कुटुम्ब के रूप में प्रस्थापित करने के प्रयत्न करें तथा विज्ञान और व्यवसाय के नये सीमांतों की खोज करते हुए व्यक्ति की अस्मिता और गरिमा की सुरक्षा के लिए न केवल कटिबद्ध हों, बल्कि उसकी गारंटी भी दें।

- निम्नलिखित विषय पर लगभग 300 शब्दों में निबंध लिखिए : [10]

61. प्रदूषण की समस्या

अथवा

कम्प्यूटर युग

अथवा

मेरा प्रिय खेल

अथवा

मोबाइल फोन बिना सब सूना

- निम्नलिखित अपठित काव्यांश का भावार्थ लिखिए : [05]

62. जो चीत गई सो बात गई ।
जीवन में एक सितारा था,
माना, वह बेहद प्यारा था,
वह डूब गया तो डूब गया,
अम्बर के आलम को देखो,
कितने इसके तारे टूटे
कितने इसके प्यारे छूटे
जो छूट गए फिर कहां मिले,
पर वो लो टूटे तारों पर
कव अंबर शोक मनाता है ।
जो चीत गई सो बात गई ।

Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar

Academic Year - 2025-26

Std.-12 (General Stream)

Subject : English (FL) (006)

Month-wise Planning of Syllabus

Textbooks :

1. Flamingo (Prose and Poetry)
2. Vistas (Supplementary Reader)
3. Shreemad Bhagavad Gita

Sr. No.	Month	Unit	Grammar	Composition	No. of Periods (Approx)
1	June	Ch. 1 The Last Lesson Po : 1 : My Mother at Sixty six SR. 1 The Third Level	- Tenses & Parts of Speech (Fill in the blanks) - Idioms & Phrases - Punctuations	- Advertisement - Email Writing	Pr.: 05 Po.: 02 Sr.: 04 Gr.: 05 Comp: 03
2	July	Ch. 2 Lost Spring Po: 2: Keeping Quiet SR: 2 The Tiger King Shreemad Bhagavad Gita (SBG): Unit 1 The Shreemad Bhagavad Gita : The Universal Scripture	- Transformation of sentences - Figures of Speech - Idioms & Phrases - Punctuations	- Note-making - Unseen Poetry - Comprehension - Report Writing- - Data Interpretation	Pr.: 05 Po: 02 SR: 04 Gr.: 07 Comp: 06 SBG: 03
3	August	Ch. 3 Deep Water Po. 3. A Thing of Beauty SR: 3 Journey to the end of the Earth	- Direct Indirect Speech - Rectification of Errors - Figures of Speech - Idioms & Phrases	- Article Writing - Job application	Pr.: 05 Po.: 03 SR: 03 Gr.: 06 Comp: 05
4	September	Ch. 4 The Rattrap SR. 4 The Enemy	- Direct Indirect Speech - Transformation of Sentences - Idioms & Phrases	- Essay Writing - Speech Writing - Advertisement	Pr.: 04 SR: 06 Gr.: 08 Comp: 07
5	October	Ch. 5 Indigo SR. 5 On the Face of it	- Transformation of sentences - Figures of Speech	- E-mail Writing - Report Writing - Article writing	Pr.: 03 Sr.: 02 Gr.: 04 Comp: 03

6	November	Ch. 6 Poets and Pancakes Po.4 A Roadside Stand Shreemad Bhagavad Gita (SBG) Unit 2 - The Eternal Indian Ethos and The Gita	- Figures of Speech - Direct/Indirect Speech - Idioms & Phrases	- Email Writing - Advertisement - Note-Making - Data Interpretation	Pr.: 04 Po.: 02 Gr.: 06 Comp: 06 SBG: 03
7	December	Ch. 7 The Interview Ch. 8 Going Places Po. 5 Aunt Jennifer's Tigers	- Transformation of Sentences - Direct-Indirect speech - Figures of Speech	-Essay Writing - Job Application -Report Writing	Pr.: 07 Po.: 03 Gr.: 08 Comp: 08
8	January	SR. 6 Memories of Childhood	- Rectification of Errors - Transformation of Sentences - Idioms and Phrases - Fill in the blanks (Parts of Speech)	- Speech Writing - Article Writing - Advertisement - Data Interpretation	SR: 04 Gr.: 11 Comp: 10
9	February	Revision	Revision	Revision	24

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar**

Academic Year - 2025-26

Std.-12 (General Stream)

Subject : English (FL) (006)

Annual Exam

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 100

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાપ્તિકો, મોડરેટર્સના વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાપ્તિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

Objective-wise Weightage :

Objectives	Knowledge	Under- standing	Application	Higher order thinking skills		Total
				Synthesis and Analysis	Interpretation and Evaluation	
Mark	17	24	24	17	18	100
Percentage	17	24	24	17	18	100

Weightage as per type of Question :

Sr. No.	Type of Question	No. of Questions with options	No. of Questions without options	Marks
1.	Objective Type (O)	37	37	30
2.	Very Short Answer Type (VSA)	14	14	14
3.	Short Answer Type (SA-I)	06	04	08
4.	Short Answer Type (SA-II)	06	04	13
5.	Long Answers Type (LA)	06	06	35
	Total	69	65	100

Weightage as per skills :

No.	Language Skills	Weightage
1.	Reading Skill	15
2.	Writing Skill	25
3.	Grammar	20
4.	Literature Comprehension	40
	Total Marks	100

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar**

Academic Year - 2025-26

Std.-12 (General Stream)

Subject : English (FL) (006)

Annual Exam

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 100

Q. No.	SECTION: A (Prose-Flamingo)	Marks
1-5	• Comprehension of Passage (MCQs)	05
6-15	• Fill in the blanks (Vocabulary) Objective	05
16-20	• Prose Textual Question (Three out of Five)	09
	SECTION: B (Poetry-Flamingo and Supplementary - Vistas)	
21-24	• Comprehension of Stanza (VSA)	04
25-28	• Figures of Speech (MCQs)	04
29-34	• Poetry Textual Question (Four out of six)	08
35-36	• Supplementary Comprehension of Passage (VSA)	02
37-39	• Supplementary Comprehension of Passage (VSA)	03
	SECTION: C (Grammar)	
40-43	• Rectification of Errors (Objective)	04
44-47	• Punctuations (Objective)	02
48-51	• Idioms and Phrases (Objective)	04
52	• Direct-Indirect Speech (Paragraph)	04
53-58	• Do as Directed (MCQs)	06
	SECTION: D	
59-63	• Shreemad Bhagavad Gita (Prose Comprehension) (VSA) OR Poetry Comprehension (Unseen) (VSA)	05
64	• Advertisement	05
65	• Data Interpretation OR Note making	05
66	• Email Writing (Formal or Informal)	05
	SECTION: E	
67	• Report Writing OR Article Writing	05
68	• Job Application	07
69	• Essay Or Speech Writing	08

Excludede Units :

Flamingo : Poem - An Elementary School Classroom in a Slum

Vistas : Unit - Should Wizard Hit Mommy ?

Unit-Evans Tries an O-Level

Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar

Academic Year - 2025-26

Std.-12 (General Stream)

Subject : English (FL) (006)

Annual Exam 2025-26

Time: 3 Hours

SAMPLE PAPER

Total Marks: 100

Instructions:

- [1] There are 5 Sections in this question paper.
- [2] Figures to the right indicate full marks.
- [3] Read the instructions carefully before answering the questions.
- [4] Number the answers correctly.
- [5] Write in legible handwriting.

SECTION - A

Read the following passage and select the appropriate answer.

[05]

Once upon a time there was a man who went around selling small rattraps of wire. He made them himself at odd moments, from the material he got by begging in the stores or at the big farms. But even so, the business was not especially profitable, so he had to resort to both begging and petty thievery to keep body and soul together. Even so, his clothes were in rags, his cheeks were sunken and hunger gleamed in his eyes.

1. What was the man's profession ?
 - (A) masonry
 - (B) carpentry
 - (C) making carpets
 - (D) making rattraps
2. The man occupied himself during
 - (A) wee hours
 - (B) short period of free time
 - (C) at dawn
 - (D) at dusk
3. The man had to resort to begging and petty thievery as .
 - (A) he could not earn enough profit from his business
 - (B) he was interested in it
 - (C) he was habituated in doing so
 - (D) he got fun by doing that
4. To keep body and soul together means _____.
 - (a) to merge body and soul
 - (B) to purify body and soul
 - (C) to stay alive especially in difficult circumstances
 - (D) to take rest in peace

5. The man's eyes gleamed due to
 (B) excitement (B) starvation
 (C) anxiety (D) enthusiasm

Fill in the blanks with appropriate option in the brackets. Write the answers only. [05]

[volunteer, coated, plus, dose, miserable, filthy, eruptions, malaria, ointment, three]
 Health conditions were -6-. Gandhi got a doctor to -7- his services for six months. -8- medicines were available—castor oil, quinine and sulphur -9-. Anybody who showed a -10- tongue was given a -11- of castor oil; anybody with -12- fever received quinine plus castor oil; anybody with skin -13- received ointment -14- castor oil. Gandhi noticed the -15- state of women's clothes.

Answer the following questions in about six to seven sentences each. Each carries three marks : (Any Three) [09]

16. What was unusual about the school on that day as observed by Franz in 'The Last Lesson' ?
17. Why should child labour be eliminated and how ? Present your views based on the story, 'Lost Spring'.
18. Mention the ways in which Douglas overcame his fear of water.
19. What caused the lack of communication between the Englishman and the people at Gemini Studios ?
20. Bring out the difference between Sophie and Jansie.

SECTION- B

- Read the following verse and answer the questions : [04]

I looked again at her, wan, pale
 as a late winter's moon and felt that
 old
 familiar ache, my childhood's fear,
 but all I said was, see you soon,
 Amma.

Questions:

21. How does the poet describe her mother ?
22. What childhood fear is felt by the poet ?
23. Mention the way in which the poet bids adieu to her mother.
24. Why does the poet say 'see you soon, Amma' ?

Choose the correct figures of speech from the options given below : [04]

25. And looked out at Young Trees sprinting.
 (A) Litotes (B) Personification
 (C) Metaphor (D) Repetition
26. Life is what it is about.
 (A) Paradox (B) Personification
 (C) Tautology (D) Epigram

27. The polished traffic passed with a mind ahead.
 (A) Irony (B) Antithesis
 (C) Transferred Epithet (D) Climax
28. When aunt is dead, her terrified hands will lie.
 (A) Pun (B) Metaphor
 (C) Antithesis (D) Litotes
- Answer the following questions in about four to five sentences each. Each carries two marks : (Any Four) [08]
29. 'My Mother at Sixty-six' depicts the subtleties of human relationships. - Explain.
30. List the things of beauty mentioned by John Keats in his poem.
31. Explain the significance of the title 'Keeping Quiet'.
32. What makes human beings love life in spite of troubles and sufferings? Clarify your views giving substantial examples with reference to the poem, 'A Thing of Beauty'.
33. Describe the plea of the folk who had put up the roadside stand.
34. Why do you think Aunt Jennifer created animals that are so different from her own character? What does this difference suggest?
- Read the following passage and answer the questions : [02]

Students on Ice, the programme I was working with on the Shokalskiy, aims to do exactly this by taking high school students to the ends of the world and providing them with inspiring educational opportunities which will help them foster a new understanding and respect for our planet. It's been in operation for six years now, headed by Canadian Geoff Green, who got tired of carting celebrities and retired, rich, curiosity-seekers who could only 'give' back in a limited way.

Questions:

35. How will students benefit from 'Students on Ice' programme?
36. Whose contribution is considered to be limited?
- Read the following passage and answer the questions : [03]

The first day in the land of apples was a bitter-cold one; for the snow still covered the ground, and the trees were bare. A large bell rang for breakfast, its loud metallic voice crashing through the belfry overhead and into our sensitive ears. The annoying clatter of shoes on bare floors gave us no peace. The constant clash of harsh noises, with an undercurrent of many voices murmuring an unknown tongue, made a bedlam within which I was securely tied. And though my spirit tore itself in struggling for its lost freedom, all was useless.

Questions:

37. Mention the weather in the land of apples.
38. State the effect of the sound of the bell.
39. What is rendered as useless?

SECTION-C

Rectify the errors.

[04]

	Error	Correction
Whenever I look up from my writing	[40]	_____
I saw M. Hamel seating motionless in his chair	[41]	_____
and gazing first at one think	[42]	_____
than at another.	[43]	_____

Punctuate the following passage appropriately.

[02]

—44— Christ, Sophie—45—you are still at school—46— Casey must have strings of girls. —47—

Rewrite the sentences using the correct meaning of the given phrases/idioms. [04]

48. I started for school very late that morning and was in great dread of a scolding. (great fear of, great confusion of, great anguish of)
49. They lived in perpetual state of poverty. (impressive state, never ending state, perfect state)
50. Fallen into the swimming pool, he felt that the curtain of his life fell. (he was dead, he was perplexed, he had fallen down)
51. The tramp plodded along the road. (walked gaily, walked easily, walked with difficulty)

52. Convert the following into Indirect Speech :

[04]

M. Hamel said to his students, "Your parents were not anxious enough to have you learn. They preferred to put you to work on a farm or at the mills, so as to have a little more money. And I ? I've been to blame also. Have I not often sent you to water my flowers instead of learning your lessons ?

• Do as directed.

[06]

53. What is meant by this ? (Choose the correct Active Voice)

- (A) What do you mean ?
- (B) What was the meaning of this ?
- (C) What does this mean ?
- (D) What did you mean by this ?

54. All night Gandhiji remained awake. (Choose the correct Negative Sentence)

- (A) All night Gandhiji can't sleep.
- (B) All night Gandhiji avoided to remain awake.
- (C) All night Gandhiji did not sleep.
- (D) All night Gandhiji remained asleep.

55. You do preach worse than a parson. (Choose the correct Positive Degree)

- (A) A parson does not preach so bad as you.
- (B) A parson does not preach as worse as you.
- (C) You do not preach as bad as a parson.
- (D) You do not preach as worse as a parson.

56. He only stared at the young girl in boundless amazement. (Choose the correct Exclamatory Sentence)
- (A) What only in boundless amazement he stared at the young girl !
 (B) Oh ! in boundless amazement he stared at the young girl.
 (C) How only in boundless amazement stared he at the young girl !
 (D) How only in boundless amazement he stared at the young girl !
57. Gandhiji kept a long distance watch on the ashram. (Choose the correct Question Tag)
- (A) Gandhiji kept a long distance watch on the ashram, doesn't he ?
 (B) Gandhiji kept a long distance watch on the ashram, don't he ?
 (C) Gandhiji kept a long distance watch on the ashram, didn't he ?
 (D) Gandhiji kept a long distance watch on the ashram, does he ?
58. Franz was too slow to reach school in time. (Choose the correct sentence)
- (A) Franz was so slow that he could not reach school in time.
 (B) Franz was so slow to reach school in time.
 (C) Franz was so slow that he could reach school in time.
 (D) Franz was very slow to reach school in time.

SECTION-D

- Read the following Passages and answer the questions : [05]

The Shrimad Bhagvad Gita is a divine conversation between the Creator and a human being that unveils truths. In this dialogue, Arjun represents all humanity. Lord Krishna, as the Almighty, provides divine guidance through the Shrimad Bhagvad Gita. The divine dialogue, sung in the battlefield of Kurukshetra, guides humanity towards the ultimate goodness. The wisdom imparted in the Shrimad Bhagvad Gita isn't confined to any specific race, time, or country; its message is universal and timeless. Its teachings serve as a benchmark for leading aimful, sublime, fearless, peaceful, creative, pious, and harmonious life. In this regard, the Gita is a universally applicable scripture. Scholars worldwide have praised her, recognizing her universality.

59. Who are described as creator and the representative of all humanity ?
 60. Why is the Gita a universally applicable scripture ?

यदायदाहिधर्मस्त्यग्लानिर्भवति भारत । अभ्युत्थानमधर्मस्तदात्मानं सृजाम्यहम् ॥ (4.7)

परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् । धर्मसंस्थापनार्थाय संभवामि युगे युगे ॥ (4.8)

(Meaning: O Bharat, whenever there is a decline of Dharma, and uprising of Adharma, then I incarnate Myself, i.e. take a form before the people. For the protection of the good, people and also for the destruction of the wicked, for the establishment of Dharma, I incarnate myself in every era.)

In the Puranas, there is descriptions of Vishnu's various avatars, including Matsy (in the form of a fish), Kurm (in the form of a tortoise), Varah (in the form of

a boar), Narasimha (in the form of half lion and half human body), Vaman (dwarf), Parashuram, Ram, Krishna, Buddha, and Kalki. These divine incarnations serve to protect the righteous and restore dharma. From these ten avatars, we can infer that God offers suitable solutions by taking on a befitting form based on the prevailing issues.

God consistently stands by those who perform noble deeds. When we engage wholeheartedly in virtuous actions, God assists us; and the divine power manifests Himself in a new form to support to the noble people.

61. When does any era witness incarnation of God ?
62. Mention any two Avatars of Vishnu described here.
63. How can we get assistance from the God ?

OR

Read the following poem and answer the questions.

When I pass to my reward, whatever that may be,
 I'd like my friends to think of me,
 As one who loved a tree,
 I'd like a tree to mark the spot,
 Where I am laid to rest
 For that would be the epitaph That I would like the best,
 The' it's not carved upon a stone,
 For those who come to see
 But friends would know that resting there
 Is he, who loved a tree.

Questions :

59. What is the poet passionate about ?
60. Write the desire of the poet when he dies.
61. Where is the epitaph generally carved on ?
62. How will the poet's friends know about his resting place ?
63. Give a suitable title to the poem.
64. You are the owner of a tour and travel agency. Draft an advertisement for its promotion. [05]
65. Study the following chart and interpret it in 6 to 7 sentences. [05]

The preferred mode of transportation of people while going to work.

Car Pool	Bicycle	Walk	Bus	Drive Alone
15%	04%	22%	10%	49%

OR

65. Prepare notes for the following passage. Give a suitable title.

It is physically impossible for a well-educated, intellectual, or brave man to make money the chief object of his thoughts just as it is for him to make his dinner the principal object of them. All healthy people like their dinner, but their dinner is not the main object of their lives. So all healthy minded people like making money ought to like it and enjoy the sensation of winning it; it is something better than money. A good soldier, for instance, mainly wishes to do his fighting well. He is glad of his pay—very properly so and justly grumbles when you keep him ten years without it—still, his main mission of life is to win battles, not to be paid for winning them. So of clergymen. The clergyman's object is essentially baptize and preach not to be paid for preaching. So of doctors. They like fees no doubt—ought to like them; yet if they are brave and well-educated the entire object to their lives is not fees. They on the whole, desire to cure the sick; and if they are good doctors and the choice were fairly to them, would rather cure their patient and lose their fee than kill him and get it. And so with all the other brave and rightly trained men: their work is first, their fee second—very important always; but still second.

66. Write an email to the Municipal Commissioner complaining him/her about the non functioning of streetlights in your area. [05]

SECTION- E

67. Write a report on the health awareness programme held in your school. [05]

OR

67. Write an article for school magazine on the topic, Make Hay While the Sun Shines.
68. You are Asha/Anshul Munshi. Apply for the post of a Manager to The Director, ABC Car Showroom, GIDC, Gandhinagar along with your Resume. [07]
69. Write an Essay in about 250 words on any One of the following topics. [08]

- (A) Exploring the Space is Necessary

[Importance of exploration in the space - various missions-advance development-nation's pride]

- (B) Impact of Social Media on Teenagers

[Introduction.....meaning.....impact.....effects.....your views]

OR

69. As one of the alumni you are invited as the chief guest in your school on the occasion of Children's Day. Prepare a speech in about 250 words for the same.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26
ધોરણ-12 ગુજરાતી (FL) (001) (વિજ્ઞાન પ્રવાહ)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 100

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાચીનકો, મોડરેટર્સના વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાચીનક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
PART-A ગુણ	12	24	08	06	00	50
PART-B ગુણ	02	11	25	04	08	50
કુલ ગુણ	14	35	33	10	08	100

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર : PART-A

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા	કુલ ગુણ
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો	50	50

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર : PART-B

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	જનરલ વિકલ્પ વિના પ્રશ્નોની સંખ્યા	જનરલ વિકલ્પ સાથે પ્રશ્નોની સંખ્યા	કુલ ગુણ
1.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA)	06	10	12
2.	લાંબા જવાબી પ્રશ્નો (LA)	06	06	28
3.	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	01	10
	કુલ	13	17	50

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	વિભાગનું નામ	ગુણભાર
1.	પદ્ય વિભાગ	25
2.	ગદ્ય વિભાગ	25
3.	વ્યાકરણ	10
4.	અર્થગ્રહણ / લેખન સજ્જતા	40
	કુલ	100

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (001) (વિજ્ઞાન પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 100

નોંધ : પ્રશ્નપત્ર બે ભાગમાં વહેંચાયેલું રહેશે. PART-A અને PART-B એમ બંને વિભાગો 50-50 ગુણના રહેશે. કુલ 100 ગુણનું પ્રશ્નપત્ર રહેશે.

PART-A

પ્રશ્ન ક્રમ	પ્રશ્નોની વિગત	ગુણ
1 થી 15	આપેલ બહુવિકલ્પ ધરાવતા પ્રશ્નોના ઉત્તર સાચો વિકલ્પ શોધી લખવાના રહેશે. કાવ્યના વિષય વસ્તુ અને હાર્દ આધારિત પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે. કાવ્યના વિષયવસ્તુ અને હાર્દ આધારિત પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	15
16 થી 30	આપેલ બહુવિકલ્પ ધરાવતા પ્રશ્નોના ઉત્તર સાચો વિકલ્પ શોધી લખવાના રહેશે. ગદ્ય કૃતિના વિષયવસ્તુ અને હાર્દ આધારિત પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	15
31 થી 40	આપેલા બહુ વિકલ્પ ધરાવતા પ્રશ્નોના ઉત્તર સાચો વિકલ્પ શોધી લખવાના રહેશે. પાઠ્યપુસ્તક આધારિત વ્યાકરણ અંગેના પ્રશ્ન પૂછવાના રહેશે.	10
41 થી 45	આપેલ બહુવિકલ્પ ધરાવતા પ્રશ્નોના ઉત્તર સાચો વિકલ્પ શોધી લખવાના રહેશે. પાઠ્યેતર કવ્યકૃતિ મૂકી તેના પરથી પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	05
46 થી 50	આપેલ બહુવિકલ્પ ધરાવતા પ્રશ્નોના ઉત્તર સાચો વિકલ્પ શોધી લખવાનો રહેશે. અપરિચિત ગદ્યકૃતિ મૂકી તેના પરથી પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	05

PART-B

વિભાગ-A (પદ્ય આધારિત પ્રશ્નોની વિગત)

પ્રશ્ન ક્રમ	વિગત	ગુણ
1 થી 5	બે-ત્રણ વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર આપી શકાય તેવા પાંચ પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે. તેમાંથી કોઈપણ ત્રણના ઉત્તર આપવાના રહેશે.	06
6	સવિસ્તૃત ઉત્તર આપી શકાય તેવા બે પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે. તેમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આપવાનો રહેશે.	04

વિભાગ-B (ગદ્ય આધારિત પ્રશ્નોની વિગત)

પ્રશ્ન ક્રમ	વિગત	ગુણ
7 થી 11	બે-ત્રણ વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર આપી શકાય તેવા પાંચ પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે. તેમાંથી કોઈપણ ત્રણના ઉત્તર આપવાના રહેશે.	06
12	આપેલ પ્રશ્નનો સવિસ્તૃત ઉત્તર આપવાનો રહેશે. બે પ્રશ્નમાંથી એક પ્રશ્નનો જવાબ આપવાનો રહેશે.	04

વિભાગ-૮ (અર્થશાસ્ત્ર લેખન કૌશલ્ય)

પ્રશ્ન ક્રમ		ગુણ
13	આપેલ વિષય પર અરજી લખવાની રહેશે. અરજીમાં નામ, સરનામું, ફોન નંબર દર્શાવવાના નથી, પરંતુ તારીખ અને બિડાણ અવશ્ય બતાવવાના રહેશે.	05
14	આપેલ પાઠ્યેતર (અપક્રિત) ગદ્યખંડનો ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી શીર્ષક આપવાનું રહેશે.	05
15	નીચે આપેલ ગદ્યખંડને કાળકથન રીતિ પ્રમાણે વિકાસના ક્રમમાં ગોઠવી ફરીથી લખવાનો રહેશે. પાઠ્યપુસ્તક આધારિત ગદ્યકૃતિ (સ્વ-આધ્યયન સિવાયની)માંથી જ ગદ્યખંડ લેવાનો રહેશે. જેમાં પાત્રનું મનોમંથન વિચાર-સંકલ્પના જેવી બાબતો ધ્યાનમાં લેવાની છે.	05
16	નીચે આપેલા કોઈપણ એક વિષય પર આશરે 250 શબ્દોમાં મૌલિક નિબંધ લખવાનો રહેશે. (ત્રણ વિકલ્પ આપવાના રહેશે) વર્તમાન પ્રવાહો, સમસ્યાઓ કલ્પના આધારિત, પ્રાકૃતિક અને ચિંતનાત્મક જેવા વિષયો પૂછી શકાય.	10
17	નીચે આપેલ પાઠ્યેતર ગદ્યખંડનું વાદાત્મક અર્થમાં રૂપાંતર કરવાનું રહેશે. વર્તમાન સમયમાં ન હોય તેવા સામાન્ય ચર્ચા કરી દાખલા, દલીલ, તાર્કિક બાબતો પ્રગટ કરી શકાય તેવો ગદ્યખંડ પૂછવાનો રહેશે. અથવા નીચે આપેલ શબ્દ યાદીનો ઉપયોગ કરીને એંશી (80) શબ્દોમાં (અંદાજિત) ભાવાત્મક ગદ્ય લખવાનો રહેશે. પાઠ્યેતર વર્તમાન સમયમાં અભ્યાસમાં ન હોય તેવા કોઈપણ આનુષંગિક વિષયનો ગદ્યખંડ પૂછવાનો રહેશે.	05

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (001) (વિજ્ઞાન પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 100

ક્રમ	વિભાગનું નામ	ગુણભાર
1.	પદ્ય આધારિત કૃતિઓ	25
2.	ગદ્ય આધારિત કૃતિઓ	25
3.	વ્યાકરણ આધારિત મુદ્દાઓ	10
	- સમાનાર્થી 2 ગુણ - વિશેષણ 1 ગુણ - વિરુદ્ધાર્થી 1 ગુણ - શબ્દ સમૂહ 1 ગુણ - રૂઢિ પ્રયોગ 1 ગુણ - તળપદા શબ્દ 1 ગુણ - કૃદંત 1 ગુણ - નિપાત 1 ગુણ - પદક્રમ-પદસંવાદ 1 ગુણ	
	અર્થગ્રહણ-કૌશલ્ય સમાવિષ્ટ મુદ્દાઓ	40
	- અરજીલેખન 05 ગુણ - સંક્ષેપીકરણ 05 ગુણ - નિર્બંધલેખન 10 ગુણ - વિચાર વિકસના ક્રમ પ્રમાણે કરો 05 ગુણ - ભાવાત્મક-વાદાત્મક 05 ગુણ - ગદ્યાર્થગ્રહણ 05 ગુણ - પદ્યાર્થગ્રહણ 05 ગુણ	
	કુલ ગુણ	100

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (001) (વિજ્ઞાન પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 100

- સૂચનાઓ : (1) નીચે આપેલા 1 થી 50 હેતુલક્ષી પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) નીચે આપેલા 1 થી 50 હેતુલક્ષી પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે. દરેક પ્રશ્નનો 01 ગુણ છે.
(3) આપને અલગથી આપેલ OMR પત્રકમાં જે-તે પ્રશ્ન નંબર સામે (A) ○, (B) ○, (C) ○, (D) ○ આપેલા છે. તે પ્રશ્નનો જે જવાબ સાચો હોય તેના વિકલ્પમાં દર્શાવેલ ○ (વર્તુળ)ને OMR પત્રકમાં પેનથી પૂર્ણ ● ઘટ્ટ કરવાનું રહેશે.
(4) એક પ્રશ્નમાં એકથી વધુ વર્તુળ ઘટ્ટ (●) કરવું નહીં.

PART - A

સમય : 1 કલાક

કુલ ગુણ : 50

- નીચેના હેતુલક્ષી પ્રશ્નોના સાચો વિકલ્પ સોધી ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [50]
- 1. ગુજરાતી ભાષાના આદિકવિ તરીકે કોણ ઓળખાય છે ?
(A) નરસિંહ મહેતા (B) મીરાંબાઈ
(C) દયારામ (D) પ્રેમાનંદ
- 2. મિલન અને વિયોગનું સાક્ષી કોણ રહ્યું છે ?
(A) માટી (B) અગ્નિ
(C) પાણી (D) વાયુ
- 3. કળિયુગે ગજામાં શેની માળા પહેરી હતી ?
(A) મોતીઓની (B) હીરાની
(C) મનુષ્યના માથાની (D) રૂદ્રાક્ષની
- 4. ચારેય દેવોએ નળરાજાને શું આપ્યું ?
(A) શાપ (B) વરદાન
(C) ધન (D) અવેરાત
- 5. 'રામબાણ' કાવ્યનું સ્વરૂપ જણાવો.
(A) પદ્ય (B) ગરબી
(C) ગીત (D) ઊર્મિકાવ્ય
- 6. કવિએ નગરને કોની ઉપમા આપી છે ?
(A) સ્ત્રી (B) બાળક
(C) માણસ (D) કાચબો

7. ગોપી આંખમાં શું લગાવવાની ના પાડે છે ?
 (A) સુરમો (B) રંઝ
 (C) ઘી (D) કાજળ
8. કોની વાણીને શુકનમાં લાવવાની ગોપી ના પાડે છે ?
 (A) મોર (B) કાગડો
 (C) બપૈયો (D) કોયલ
9. લોકગીતની નાયિકાની વેદના કોની સાથે સરખાવવામાં આવી છે ?
 (A) કાચના કમાડ (B) કાગળનો સંદેશો
 (C) સમડીને સંબોધન (D) દૂધનું આંધણ
10. લક્ષ્મણની વનમાં જવાની વાત સાંભળી ઊર્મિલા કેવી બની જાય છે ?
 (A) વિવશ (B) ઉદ્વિગ્ન
 (C) બહાવરી (D) આકુળવ્યાકુળ
11. ઉર્મિલાના હૃદયમાં કેવી શક્તિ છે ?
 (A) તૂટતા આકાશને ઝીલવાની (B) ચિંતાનો ભાર સહન કરવાની
 (C) વિપત્તિનો સ્વીકાર કરવાની (D) પતિપરાયણ થઈ રહેવાની
12. ગામની ભાગોળે લોકો શા માટે એકઠા થયા હતા ?
 (A) સંતની વાણી સાંભળવા (B) અબળા સ્ત્રીનો ઉદ્ધાર કરવા
 (C) સત્ય વાત સમજાવવા (D) કુલટા સ્ત્રીનો ન્યાય કરવા
13. અકસ્માત નિવારવા શાનો ઉપયોગ જરૂરી છે ?
 (A) સંકેતો (B) સાર્ઈડ જોવી
 (C) દૂરથી જોવું (D) વાહન વ્યવસ્થિત રાખવું
14. દેવરાજ મેરુપર જઈ શું કરવા ઈચ્છતો હતો ?
 (A) ખેતી કરવા (B) કુટુંબને મળવા
 (C) મજૂરી કરવા (D) નંદનવન બનાવવા
15. બાના ઘરમાં કોણ પહેરો ભરે છે ?
 (A) સુનકાર અને સન્નાટો (B) નિસાસો
 (C) જીવતરનું ગભરામણ (D) બાનો ઝૂરાપો
16. 'ખીજડિયે ટેકરે' ગદ્યનું સાહિત્ય સ્વરૂપ જણાવો.
 (A) નવલકથા ખંડ (B) નિબંધ
 (C) લોકવાર્તા (D) નવલિકા
17. ગાંધીજીના કોચરબ આશ્રમનું મુખ્ય ધ્યેય શું હતું ?
 (A) વિશ્વહિત અવિરોધી દેશસેવા (B) વિશ્વિરોધી અહિંસા સેવા
 (C) વિશ્વઅહિંસા સેવા (D) વિશ્વહિત વિરોધી સેવા

18. ગુરુને કોની ઉપમા આપવામાં આવી છે ?
 (A) વિષ્ણુ (B) શક્તિ
 (C) શિવ (D) પરબ્રહ્મ
19. ઉછીનું માંગનારની નજર કેવી હોય છે ?
 (A) વરુ જેવી (B) સિંહ જેવી
 (C) ગીધ જેવી (D) સમડી જેવી
20. વિશાળ વડના ઝાડ નીચે શાનો વર્ગ ભરાયેલો છે ?
 (A) પ્રાચીન શિક્ષણ (B) શાળા શિક્ષણ
 (C) મૂલ્ય શિક્ષણ (D) ધર્મ શિક્ષણ
21. 'અમરનાથની યાત્રા' ગદ્ય લેખિકાનું નામ જણાવો.
 (A) કુંદનિકા કાપડિયા (B) વિનોદિની નીલકંઠ
 (C) પીરુબેન પટેલ (D) ઈવા ડેવ
22. જીવનું અને મરનું એ કોના હાથની વાત છે ?
 (A) ઈશ્વરના હાથની (B) ડોક્ટરના હાથની
 (C) માણસના હાથની (D) ભાગ્યના હાથની
23. યુથિષ્ઠિરને કોની સાથે લડવું હતું ?
 (A) કૌરવોની સામે (B) કૃષ્ણની સામે
 (C) દુર્યોધનની અભિમાની વૃત્તિ સામે (D) દુઃશાસન સામે
24. અનુરુદ્ધ અને મિત્રો કઈ રમતમાં લીન થઈ ગયા હતા ?
 (A) કબડ્ડી (B) લખોટી
 (C) ક્રિકેટ (D) અંતાક્ષરી
25. પ્રભાશંકર પટ્ટણીએ કયો કરાર રદ કરાવ્યો ?
 (A) મજદૂર કરાર (B) રાજકરનો કરાર
 (C) બદરી કરાર (D) અહિંસક ચળવળ
26. શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા નિત્ય અને શાશ્વત કોને ગણાવે છે ?
 (A) દેહ (B) આત્મા
 (C) પ્રાણ (D) ચેતના
27. ડૉ. બાબા સાહેબ કોને જીવનની તત્વત્રયી માને છે ?
 (A) અસ્પૃશ્યતા નાબૂદી (B) સમાજ સુધારણા ચળવળ
 (C) રાષ્ટ્રપ્રેમ (D) સ્વતંત્રતા, સમાનતા, બંધુતા
28. સેલ્વી પંકજને કયા શબ્દોથી નાથકનું સ્વાગત કર્યું ?
 (A) કેમ છે ? (B) પધારો ! પધારો !
 (C) આવો ! આવો ! (D) અરે ! આવ્યા !

29. કવિએ ભાણીને કોની ઉપમા આપી છે ?
 (A) રાંકની રાની (B) સુંદરી
 (C) અનુપમ (D) દારિદ્ર્યવાન
30. બેંક માલિક કેટલું જોખમ ઉઠાવવા તૈયાર થયો ?
 (A) દસ લાખ (B) પંદર લાખ
 (C) વીસ લાખ (D) પાંચ લાખ
31. 'આકાશ' શબ્દ માટે સાચો સમાનાર્થી શોધો.
 (A) અંતરિક્ષ (B) નભ
 (C) પથ (D) અવકાશ
32. 'ભાંજગડ' શબ્દનો કયો શબ્દ સમાનાર્થી નથી ? તે શોધો.
 (A) તકરાર (B) પંચાત
 (C) માથાકુટ (D) મસલત
33. આપેલ વાક્યમાંથી વિશેષણ શોધો - નદીને કાંઠે અસંખ્ય ફૂલ ખીલી ઊઠ્યાં હતાં.
 (A) નદીને (B) અસંખ્ય
 (C) ઊઠ્યાં (D) ખીલી
34. 'ચિકાર' શબ્દનો વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ શોધો.
 (A) સ્વીકાર (B) સત્કાર
 (C) આવકાર (D) સ્વાગત
35. પોતાના સંબંધી જ્ઞાન, આત્માનું જ્ઞાન કરાવે તે : શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ શોધો.
 (A) આત્મજ્ઞાની (B) આધ્યાત્મવાદી
 (C) રહસ્યવાદી (D) તત્ત્વજ્ઞાની
36. 'હવાઈ કિલ્લા બાંધવા' રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ શોધો.
 (A) ખોટી વાતો કરવી (B) વહેમ કરવો
 (C) હવામાં કિલ્લો રચવો (D) કલ્પનાઓ કરવી
37. 'વંત્યાક' તળપદા શબ્દનો શિષ્ટ અર્થ શોધો.
 (A) રીંગણ (B) વાતો
 (C) વર્તન (D) વંકેલ
38. 'મોરધ્વજ રાજાનું મન હરી લીધું' - વાક્યમાં કૃદંત શોધો.
 (A) રાજાનું (B) લીધું
 (C) મન (D) હરી
39. 'યુદ્ધ માટે તો હું જ ફૂંફૂંદા કરતી હતી.' વાક્યમાં નિપાત શોધો.
 (A) માટે (B) તો
 (C) કરતી (D) જ

40. નીચેનામાંથી પદક્રમ-પદસંવાદની દૃષ્ટિએ સાચું વાક્ય શોધો.

- (A) મોગરાની મીઠી મહેક વાતાવરણમાં પ્રસરતી મેં અનુભવી
- (B) મેં વાતાવરણમાં મીઠી મોગરાની મહેક પ્રસરતી અનુભવી
- (C) વાતાવરણમાં મોગરાની મેં મીઠી મહેક પ્રસરતી અનુભવી
- (D) મેં મોગરાની મીઠી મહેક પ્રસરતી વાતાવરણમાં અનુભવી

• નીચેનું કાવ્ય વાંચી, તેના આધારે નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર શોધો.

રથો રથો, અંબર ચુંબી, મંદિરો,
ઊંચા ચણો મહેલ, ચણો મિનારા !
મઢો સ્ફટિકે, લટકાવો ઝૂમરો,
રંગે ઉડાવો જળના કુવારા !
રથો રથો, ચંદન વાટીકાઓ
ઊંડા તળાવો નવરંગ ધુમ્મટો
ને ક્રેક કીડાંગણ, ચંદ્રશાળા
રથો ભલે ! અંતર રૂંધતી શિલા
એ કેમ ભાવિ બહુ કાળ સાંખશે ?
દરિદ્રની એ ઉપહાસલીલા
સંકેલવા, કોટિક જાળ ફેલતો
ભૂખ્યા જનોનો જઠરાગ્નિ જાગશે;
ખરેરની ભસ્મકણી ન લાપશે !

— ઉમાશંકર જોશી

41. આ કાવ્યમાં કોની વાત કરવામાં આવી છે ?

- (A) દરિદ્રની (B) ખરેરની
- (C) રથવાની (D) કુવારાની

42. નીચેનામાંથી કયું ક્રિયાપદ કાવ્યમાં વપરાયું નથી ?

- (A) સાંખશે (B) પામશે
- (C) લાપશે (D) જાગશે

43. 'આકાશ' શબ્દનો કયો શબ્દ કાવ્યમાં વપરાયો છે ?

- (A) સ્ફટિક (B) અંબર
- (C) નવરંગ (D) શિલા

44. કીડાંગણ એટલે શું ?

- (A) શાળા (B) સમરાંગણ
- (C) શિક્ષકગણ (D) રમતનું મેદાન

45. 'ઉપહાસ' શબ્દનો અર્થ શોધો.

- (A) મજાક (B) ઉપવાસ
- (C) અલ્પાહાર (D) ફળાહાર

- નીચેના ગદ્યખંડને વાંચી તેના આધારે તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તરો શોધો.

પુસ્તકાલય એ માનવ સંસ્કૃતિનું એક અભિવાજ્ય અંગ છે. એક જ જગ્યાએ અનેક વિષયોનાં પુસ્તકો એકઠાં કરવાનો સૌથી પ્રથમ જેણે વિચાર કર્યો હશે તેણે પૈનું શોધવા જેવું મહાભારત કાર્ય કર્યું હશે. જે કામ પૈકાંએ માનવ સંસ્કૃતિ અને ટેકનોલોજીના વિકાસ માટે કર્યું છે, તે કામ પુસ્તકાલયે માનવસંસ્કારના વિકાસ માટે કર્યું છે. અહીં હું સંસ્કૃતિ એટલે માણસની બહારની દુનિયાના વિકાસ અને સંસ્કાર એટલે માણસની પોતાની અંદરની દુનિયાનો વિકાસ એ અર્થમાં આ બે શબ્દનો પ્રયોગ કરું છું. માણસે કુદરતને ભલે માત્ર કરી, ભલે તેણે ભૌતિક વિકાસનાં નવાં નવાં શિખરો સર કર્યા, પણ સાથે એનું હૃદય ન વિકસે તો દેશ-દેશમાં હિટલર જેવા નરરાક્ષસો ફૂટી નીકળે. જે કામ વ્યાયામ શાળા શરીર માટે કરે છે, તે કામ પુસ્તકાલય હૃદય અને બુદ્ધિ માટે કરે છે.

- (46) પુસ્તકાલય શેનું અભિવાજ્ય અંગ છે ?

(A) માનવ સભ્યતાનું	(B) માનવ સંસ્કૃતિનું
(C) માનવ મનોજગતનું	(D) માનવ સંસ્કારનું

- (47) પુસ્તકાલય માણસ માટે કયું કામ કરે છે ?

(A) હૃદય અને બુદ્ધિ માટે	(B) મન અને શરીર માટે
(C) બળ અને બુદ્ધિ માટે	(D) ભાવ અને લાગણી માટે

- (48) લેખક સંસ્કારનો શો અર્થ આપે છે ?

(A) માણસની અંદરની દુનિયાનો વિકાસ	(B) માણસના મનોજગતનો વિકાસ
(C) માણસના ભાવજગતનો વિકાસ	(D) માણસની બહારની દુનિયાનો વિકાસ

- (49) વ્યાયામશાળા શેના માટે કામ કરે છે ?

(A) મન માટે	(B) બુદ્ધિ માટે
(C) શરીર માટે	(D) હૃદય માટે

- (50) 'વ્યાયામ' એટલે શું ?

(A) કસરત	(B) ફૂફું
(C) દોડવું	(D) હલવું

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26
ધોરણ-12

સમય : 2 કલાક

કુલ ગુણ : 50

PART - B

વિભાગ-A (પદ્ય આધારિત)

- નીચેના પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (કોઈપણ ત્રણ) [06]
 - (1) બીજ અને વૃક્ષનો કાર્યકારણ સંબંધ નરસિંહ શી રીતે સમજાવે છે ?
 - (2) ગોપી શ્યામ રંગની કઈ કઈ વસ્તુઓમાં કપટનો ભાવ જુએ છે ?
 - (3) 'ભવના અબોલા' લોકગીતની નાવિકા કોની સાથે સંદેશો મોકલે છે ? શા માટે ?
 - (4) ઓલિયાએ ગ્રામજનોને શું કહ્યું ? તેનું શું પરિણામ આવ્યું ?
 - (5) કાળરૂપી કુહાડીએ કેવી પરિસ્થિતિ સર્જી છે ?
- નીચેના પ્રશ્નોના વિસ્તૃત ઉત્તર લખો. (કોઈપણ એક) [04]
 - (6) 'દમયંતી સ્વયંવર' આખ્યાનખંડમાં પ્રેમાનંદે રજૂ કરેલ કડવાની કથા તમારા શબ્દોમાં લખો.
અથવા
 - (6) 'ભાણી' કાવ્યમાં પ્રગટેલી આર્થિક સામાજિક વિષમતા ચર્ચો.

વિભાગ-B (ગદ્ય આધારિત)

- નીચેના પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (કોઈપણ ત્રણ) [06]
 - (7) ગાંધીજીના આશ્રમોમાં કયા કયા પ્રતોનું પાલન થતું હતું ?
 - (8) લોકો કઈ કઈ વસ્તુઓ ઉછીની માગે છે ?
 - (9) હરશનના મેદાનમાંથી વહેતી શેષ નદી લેખિકાને કેવી લાગે છે ?
 - (10) લોકમત બ્રિટિશ વિરુદ્ધ ચળવળમાં કેમ પરિણમ્યો ?
 - (11) હીરાએ જાપટ મારી મણિભાઈને કયું સત્ય સમજાવ્યું ?
- નીચેના પ્રશ્નોના વિસ્તૃત ઉત્તરો લખો. (કોઈપણ એક) [04]
 - (12) 'શસ્ત' ગદ્યના શીર્ષકની પર્યર્થતા ચર્ચો
અથવા
 - (12) 'યુદ્ધિરિર યુદ્ધવિષાદ' નાટકના અંતની ચર્ચા કરો.

વિભાગ-C (અર્થશ્રદ્ધા અને લેખન કૌશલ્ય)

- (13) શ્રી સરસ્વતી વિદ્યાલય, રાજકોટના ઉચ્ચતર માધ્યમિક વિભાગમાં ગુજરાતી વિધ્યની ખાલી પડેલી જગ્યા માટે ઉમેદવારી નોંધાવતી અરજી લખો. [05]

- (14) નીચેના ગદ્યખંડને વાંચી, તેનો ત્રીજા ભાગનો સંક્ષેપ કરીને યોગ્ય શીર્ષક આપો. [05]

આજે આપણને આપણી પોતાની પ્રગતિ પ્રત્યે અહો અહો થઈ રહ્યું છે. જૈતજૈતામાં કેટલું વિજ્ઞાન ખેડાયું છે અને ખેડાયું જાય છે. પંદર મિનિટમાં ભયંકર ઉલ્કાપાત મચાવી શકાય તેટલે મુખી વિજ્ઞાનનો વિકાસ થશે એવા ભણકારા વાગે છે. પુરાણોએ ભગવાનો મહિમા ગાતાં કહ્યું છે કે, “તેની ભૂકુટિના વિલાસમાત્રથી બ્રહ્માંડોનો પ્રલય થાય છે.” આ સિદ્ધિ તો માણસના હાથમાં આવવા લાગી છે. ચંદ્ર અને મંગળ તેમ જ ગુરુ તથા શનિ સાથે એ સંપર્ક સાધવાની કલા વૈજ્ઞાનિક શોધી કાઢશે એવી એને ઉમેદ આવી છે. ભોગ સિદ્ધિ અને રોગોના ઈલાજો શોધાઈ રહ્યા છે. હિંસા કરવાના અને તેની સાથે બચવાના પણ નવા નવા માર્ગો ખોળાય છે, પણ રોગ, ઘસારો અને અહિંસાને જીવનમાં સ્થાન જ ન મળે, ને પોતાને લાગે, ને બીજાને પહોંચે, એવી જાતના જીવનના નિયમોને શોધવા અને તેને અનુકૂળ સંસ્કૃતિને ખીલવવાની બુદ્ધિ હજી શોધાઈ નથી.

- (15) નીચેના ગદ્યખંડને કાળકથન રીતિ પ્રમાણે વિચાર-વિકાસના ક્રમમાં ગોઠવી ફરીથી લખો. [05]

‘આપો ભઈલા ?’ આય હાય... કેવો થઈ ગયો છે ! એ બધું બાનું કામ. ભલી હશે તો ચોક લગી દોડી આવવાની ઝટપટ ધુમટાથી આંખો લૂછીને પાણીનો લોટો ભરી લાવશે. એવો ચલકચળક કરતો પિત્તળનો લોટો. ને એમાં ભરેલું ઠંડુ પાણી ! એની બાના હાથે ઉટકાયેલો ચોખ્ખોચળક લોટો ! બા તો તરત જ ઠેઠ પરસાળના ઉમરા લગી, સોનું તે શી ચીજ છે, માણસ બીજું શું માગે આ દુનિયામાં ? કેટલીક આંખો આંસુ ભરી દેશે.

- (16) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિધ્ય પર આશરે 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. [10]

- (1) ધોવન એટલે જીવનની વસંત

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના — કુદરતની અનેક ઋતુઓમાં વસંતનું મહત્વ — કુદરતમાં પ્રતિવર્ષ વસંત — માનવ જીવનમાં અનેકવાર — ધોવન ક્રાંતિકારી — લાગણીઓનો ઉચ્કેરાટ — મોજશોખ, આનંદ — જીવનમાં — સનાતન મૂલ્યોની સમજ — સર્જનાત્મક પ્રવૃત્તિ — સમાજપયોગી કાર્યો — દેશ વિકાસના કાર્યો — ઉપસંહાર

અથવા

- (2) પ્રદૂષણ — એક સાર્વત્રિક સમસ્યા

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના — ઔદ્યોગિક ક્રાંતિની અસરો — વસ્તી વિસ્ફોટની અસરો — અણુશક્તિની આંધળી દોટ — અખતરાની અસરો — મોજશોખમાંથી પેદા થતું પ્રદૂષણ — પ્રદૂષણ ઘટાડવાના ઉપાયો — ઉપસંહાર

અથવા

- (3) સમાજમાં કન્યા કેળવણીનું મહત્વ

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના — કેળવે તે કેળવણી — અભણ સ્ત્રીને પડતી મુશ્કેલીનું નિવારણ — આકસ્મિક સંજોગોમાં કેળવણી આશીર્વાદરૂપ — બૌદ્ધિકવિકાસ — કુટુંબ સંચાલનમાં મદદરૂપ — પોતાના સંતાનના વિકાસમાં યોગ્ય ફાળો — ઉદાર ગાંધી, કલ્યાણ ચાવલા જેવી સફળ સ્ત્રીઓના દર્શાંતો — વિકાસશીલ સમાજ — ઉપસંહાર

(17) નીચેના ગદ્યાંશને વાદાત્મક ગદ્ય સ્વરૂપે ફરીથી લખો.

[05]

માણસનું જ્ઞાન એકાંગી હોય તો એનો ઇલાજ શો ? પરંતુ જો સમજે તો કેવું સારું ? શું અમુક બાબતનો વિચાર પોતાની માફક બીજાને કરવાનો હક નથી ? દરેકની દૃષ્ટિ સમાન નથી હોતી. દરેકને પોતપોતાનો મત માનવાનો એટલોયે અધિકાર ન હોય ? આપણે ખોટો હઠાગ્રહ શા માટે કેળવવો ? ઉદારતા એ તંદુરસ્ત મનની અને હઠાગ્રહ એ માંદલા મનની નિશાની છે. છીછરું મન હોય ત્યાં હઠ હોય.

અથવા

(17) નીચે આપેલ શબ્દ યાદીનો ઉપયોગ કરી ભાવાત્મક ગદ્ય લખો.

પરોપકાર

મુદ્દા : ઈશ્વરનું સર્જન — કુદરતી યોજના — જીવનવ્યવહાર — જીવનમૂલ્યો — વૃત્તિ — વિવિધ સ્વરૂપો માનવ, પ્રાણી, વૃક્ષો — સમૃદ્ધિ — મર્યાદા — પરોપકારીપણું આવશ્યકતા.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

વિષય : અર્થશાસ્ત્ર (સામાન્ય પ્રવાહ)

અભ્યાસક્રમનું માસવાર આયોજન

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ નંબર	પ્રકરણનું નામ	અંદાજિત તાલ
1.	જૂન	1 2	અર્થશાસ્ત્રમાં આલેખ વૃદ્ધિ અને વિકાસના નિર્દેશકો	19
2.	જુલાઈ	3 4	નાણું અને કુશાલો બેન્કિંગ અને નાણાકીયનીતિ	27
3.	ઓગસ્ટ	5 6	ગરીબી બેરોજગારી	22
4.	સપ્ટેમ્બર	7	વસ્તી	16
5.	ઓક્ટોબર	8 9	કૃષિસેત્ર વિદેશવેપાર (અપૂર્ણ)	12
6.	નવેમ્બર	9 10	વિદેશવેપાર (પૂર્ણ) ઉદ્યોગસેત્ર	21
7.	ડિસેમ્બર	11 12	ભારતીય અર્થતંત્રમાં નૂતન પ્રશ્નો પ્રાકૃતિક ખાદ્યજંગલ અને પાકસંરક્ષણ	26
8.	જાન્યુઆરી		પુનરાવર્તન	16
9.	ફેબ્રુઆરી		પુનરાવર્તન	20

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

વિષય : અર્થશાસ્ત્ર (022) (સામાન્ય પ્રવાહ)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 100

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને મુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	સંયોજન/ક્રીયાત્મક (S)	કુલ
ગુણ	45	30	20	05	100
ટકા(%)	45%	30%	20%	05%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	20	20	20
2.	અતિ ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (VSA)	10	10	10
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	12	16	24
4.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	07	10	21
5.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	05	07	25
	કુલ	54	63	100

પ્રકરણ દીઠ ગુણભાર :

ક્રમ	પાઠ/પ્રકરણનું નામ	પ્રકરણ દીઠ ગુણભાર	
		જનરલ વિકલ્પ વિના ગુણ	જનરલ વિકલ્પ સાથે ગુણ
1.	અર્થશાસ્ત્રમાં આલેખ	07	10
2.	વૃદ્ધિ અને વિકાસના નિદેશકો	09	13
3.	નાણું અને કુશાલો	08	10
4.	બેન્કિંગ અને નાણાકીય નીતિ	08	08
5.	ગરીબી	10	13
6.	બેરોજગારી	10	12
7.	વસ્તી	10	15
8.	કૃષિ સેક્ટર	09	10
9.	વિદેશવેપાર	07	09
10.	ઉદ્યોગક્ષેત્ર	08	08
11.	ભારતીય અર્થતંત્રમાં નૂતન પ્રશ્નો	10	13
12.	પ્રાકૃતિક ખાદ્યજંગલ અને પાકસંરક્ષણ	04	06
	કુલ	100	127

નોંધ : જનરલ વિકલ્પ સાથે દર્શાવેલ પ્રશ્નોના ગુણ નમૂનાના પ્રશ્નપત્ર પ્રમાણે દર્શાવેલ છે. અન્ય પ્રશ્નપત્ર માટે આ ગુણ અલગ હોઈ શકે છે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12
વિષય : અર્થશાસ્ત્ર (022) (સામાન્ય પ્રવાહ)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 100

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ-A	
1 થી 20	નીચે 1 થી 20 હેતુલક્ષી પ્રકારના પ્રશ્નો આપેલા છે. આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો. (દરેકનો 1 ગુણ)	20
	વિભાગ-B	
21 થી 30	નીચે આપેલા 21 થી 30 પ્રશ્નોના ઉત્તર એક-બે વાક્યમાં આપો. (દરેકનો 1 ગુણ)	10
	વિભાગ-C	
31 થી 46	નીચે આપેલા પ્રશ્ન ક્રમાંક 31 થી 46 સુધીના 16 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 12 (બાર) પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (દરેકના 2 ગુણ)	24
	વિભાગ-D	
47 થી 56	નીચે આપેલા પ્રશ્ન ક્રમાંક 47 થી 56 સુધીના 10 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 07 (સાત) પ્રશ્નોના ઉત્તર મુદ્દાસર લખો. (દરેકના 3 ગુણ)	21
	વિભાગ-E	
57 થી 63	નીચે આપેલા પ્રશ્ન ક્રમાંક 57 થી 63 સુધીના 07 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 05 (પાંચ) પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (દરેકના 5 ગુણ)	25
	કુલ ગુણ	100

સૂચના : વિભાગ-E માં પ્રશ્નક્રમાંક-63 આકૃતિ અને તેના વિશ્લેષણને લગતો પૂછવાનો રહેશે. જેમાં સમય આધારિત રેખા આકૃતિ, સાદી સંભાકૃતિ, પાસ-પાસેની સંભાકૃતિ કે વિભાજિત સંભાકૃતિમાંથી પૂછવાનો રહેશે. આ પ્રશ્નમાં દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થીઓએ માત્ર સમજૂતી આપવી, (વિશ્લેષણ કરવું) તેવી સ્પષ્ટ નોંધ કરવાની રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

વિષય : અર્થશાસ્ત્ર (022) (સામાન્ય પ્રવાહ)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 100

- આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગ અને કુલ 63 પ્રશ્નો છે.
- જવાબ આપતાં પહેલાં પ્રશ્નોને કાળજીપૂર્વક વાંચી સૂચના મુજબ જવાબ આપો.
- વિભાગની સામે કૌંસમાં લખેલ અંક ગુણ દર્શાવે છે.
- નવો વિભાગ નવા પાના પરથી જ લખવો.
- વિભાગ C, D અને Eમાં જનરલ વિકલ્પ આપવામાં આવ્યા છે.
- પ્રશ્નક્રમાંક - 63માં દરિદ્રીન વિદ્યાર્થીઓએ માત્ર વિશ્લેષણ કરવું.

વિભાગ - A

- પ્રશ્નક્રમ 1 થી 20 હેતુલક્ષી પ્રશ્નો છે. આપેલા વિકલ્પમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો : [20]
(દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે)
- (1) આકૃતિ કયા પ્રકારના વિતરણ માટે દોરવામાં આવે છે ?
(A) વિસ્તાર (B) સતત
(C) અસતત (D) આદર્શ
- (2) આર્થિક માહિતી અંગેની ડેટા CD કોણ તૈયાર કરે છે ?
(A) શાળાઓ (B) સામાન્ય વ્યક્તિઓ
(C) ખાનગી પ્રકાશકો (D) પ્રવોગશાળાઓ, સંશોધન કેન્દ્રો, સરકાર વગેરે.
- (3) માનવવિકાસના આંકનું મૂલ્ય કેટલું હોય છે ?
(A) એક (B) શૂન્યથી એક વચ્ચે
(C) સો (D) શૂન્ય
- (4) 'વિકાસ એટલે વૃદ્ધિ વત્તા પરિવર્તન' આ વિધાન કોણે રજૂ કર્યું છે ?
(A) ટોડરો (B) જિરાલ્ડ મેયર
(C) મેક્લપ (D) હેન્સન
- (5) ભારત જરૂરી પેટ્રોલિયમ પેદાશના કેટલા ટકા જેટલો પુરવઠો આયાત દ્વારા પ્રાપ્ત કરે છે ?
(A) 50 (B) 60
(C) 70 (D) 90
- (6) રિઝર્વ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયાની સ્થાપના કયા વર્ષમાં થઈ હતી ?
(A) 1951 (B) 1935
(C) 1947 (D) 1949

- (7) સંસ્કૃત ભાષા પ્રમાણે બેન્ક શબ્દનો અર્થ શું થાય છે ?
 (A) નાણાંનો પુરવઠો (B) મૂડી રોકાણ
 (C) મૂડીનો જથ્થો (D) વ્યાજ
- (8) વર્ષ 2013માં ભારતમાં સૌથી વધુ ગરીબી ક્યા રાજ્યમાં જોવા મળી હતી ?
 (A) છત્તીસગઢ (B) ગોવા
 (C) ગુજરાત (D) રાજસ્થાન
- (9) ખેતીક્ષેત્રે ખેડૂતોને પાક નિષ્ફળતાના જોખમથી રક્ષણ આપવા કઈ યોજના શરૂ કરવામાં આવી છે ?
 (A) NREGA (B) IRDP
 (C) PMFBY (D) IAY
- (10) અસરકારક માંગના અભાવે ક્યા પ્રકારની બેરોજગારી સર્જાય છે ?
 (A) પ્રચ્છન્ન (B) મોસમી
 (C) ધર્મશ્રાવ્ય (D) ચક્રીય
- (11) બેરોજગારીના પ્રકારો નક્કી કરવા માટેના ચાર માપદંડો કોણે રજૂ કર્યા છે ?
 (A) પ્રો. પીયુ (B) રાજકૃષ્ણ
 (C) કેઈન્સ (D) માર્શલ
- (12) ભારતમાં આયોજનનો આરંભ કઈ સાલમાં થયો ?
 (A) ઈ.સ. 1951 (B) ઈ.સ. 1981
 (C) ઈ.સ. 1991 (D) ઈ.સ. 2001
- (13) ભારતમાં નવી વસ્તી નીતિ (2000) માટેની સમિતિની રચના કોના વડપણ હેઠળ થઈ હતી ?
 (A) દીન દયાળ ઉપાધ્યાય (B) જમશેદજી તાતા
 (C) ડો. એમ. એસ. સ્વામીનાથન (D) રંગનાથન
- (14) ભારતમાં અધૂરી સિંચાઈ યોજનાઓ પૂરી કરવાની જવાબદારી કોને સોંપવામાં આવી છે ?
 (A) RBI (B) NABARD
 (C) RRBs (D) SBI
- (15) વિદેશવેપારમાં કયું સાધન સૌથી ઓછું ગતિશીલ છે ?
 (A) જમીન (B) મૂડી
 (C) નિયોજનશક્તિ (D) શ્રમ
- (16) લેક્ષ્મીની તુલામાં કેટલાં ખાતા હોય છે ?
 (A) 1 (B) 2
 (C) 3 (D) 4

- (17) અગરબત્તી ઉદ્યોગ એ કયા ઉદ્યોગનું ઉદાહરણ છે ?
 (A) નાના પાયાનો ઉદ્યોગ (B) મોટા પાયાનો ઉદ્યોગ
 (C) ગૃહ ઉદ્યોગ (D) મધ્યમ પાયાનો ઉદ્યોગ
- (18) જાહેરક્ષેત્ર એટલે શું ?
 (A) સરકાર દ્વારા સંચાલિત ક્ષેત્ર (B) આંતરરાષ્ટ્રીય ક્ષેત્ર
 (C) લોકો દ્વારા સંચાલિત ક્ષેત્ર (D) સહકારવૃત્તિવાળું ક્ષેત્ર
- (19) ભારતમાં રેલવેની સૌપ્રથમ શરૂઆત કયા વર્ષમાં થઈ હતી ?
 (A) 1951માં (B) 1901માં
 (C) 1853માં (D) 1875માં
- (20) બ્રહ્મસ બનાવવામાં કેટલા લિટર ગૌ-મૂત્રની જરૂર પડે છે ?
 (A) 20 (B) 50
 (C) 30 (D) 10

વિભાગ - B

- પ્રશ્નક્રમ 21 થી 30 પ્રશ્નોનાં ઉત્તર એક-બે વાક્યમાં આપો : (દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે.) [10]
- (21) વૃત્તાંશ શોધવાનું સૂત્ર લખો.
- (22) જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તા આંક (PQLI) ની રજૂઆત કોના દ્વારા કરવામાં આવી ?
- (23) પ્રધાનમંત્રી જનધન યોજનાનું સંચાલન કોણ કરે છે ?
- (24) કયા પ્રકારની થાપણો સૌથી વધુ તરલ હોય છે ?
- (25) ગરીબી રેખા એટલે શું ?
- (26) કયા વયજૂથને ઉત્પાદકીય વયજૂથ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?
- (27) NABARD નું પૂર્વ નામ જણાવો.
- (28) વિદેશ વેપારનું કદ એટલે શું ?
- (29) નાના પાયાના ઉદ્યોગો કયા પ્રકારની ઉત્પાદન પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે ?
- (30) પારિભાષિક શબ્દનો અર્થ આપો : મિલેટ્રસ

વિભાગ - C

- નીચે આપેલા 31 થી 46 સુધીના 16 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 12 પ્રશ્નોના દૃઢમાં ઉત્તર લખો : (દરેક પ્રશ્નના 2 ગુણ) [24]
- (31) અર્થશાસ્ત્રના અભ્યાસમાં કમ્પ્યુટર ટેક્નોલોજીના ઉપયોગ તરીકે પાવર પોઈન્ટ પ્રેઝન્ટેશન સમજાવો.
- (32) ઈન્ટરનેટના ઉપયોગના ભયસ્યાનો જણાવો.
- (33) આર્થિક વિકાસના લક્ષણો જણાવો. (ગમે તે ચાર)
- (34) આર્થિક વિકાસના નિર્દેશકોના નામ જણાવો.
- (35) દાબેલો કુગાવો એટલે શું ?
- (36) નાણાંના પ્રકાર જણાવો.

- (37) શિક્ષણ બેન્કનું વર્ગીકરણ જણાવો.
- (38) RBI ની નાણાકીય નીતિના ગુણાત્મક સાધનોના માત્ર નામ જણાવો.
- (39) ગરીબીનો આવક અભિયમ સમજાવો.
- (40) પ્રચલન બેરોજગારીનો અર્થ આપો.
- (41) પંડિત દીનદયાળ ઉપાધ્યાય શ્રમેવ જયતે યોજના ટૂંકમાં સમજાવો.
- (42) શ્રી રાજકૃષ્ણ સમિતિએ રજૂ કરેલ બેરોજગારીના માપદંડોના માત્ર નામ જણાવો.
- (43) ખેતીના આધુનિકીકરણમાં ઉદ્યોગો કેવી રીતે ઉપયોગી છે ? સમજાવો.
- (44) ભારતમાં રેલવે સામેના પડકારો જણાવો.
- (45) ખાદ્યજંગલ મોડેલના ગમે તે બે ફાયદા જણાવો.
- (46) અગ્નિઅસનો ઉપયોગ જણાવો.

વિભાગ - D

- નીચે આપેલા 47 થી 56 સુધીના 10 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 07 પ્રશ્નોના ઉત્તર મુદ્દાસર લખો : [21]
(દરેક પ્રશ્નના 3 ગુણ)
- (47) આકૃતિ અને આલેખ દોરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો સમજાવો.
- (48) માનવવિકાસ આંકના ઘટકો સમજાવો.
- (49) આર્થિક વૃદ્ધિ અને આર્થિક વિકાસનો તફાવત લખો. (કોઈપણ છ મુદ્દા)
- (50) ગરીબીના કોઈપણ ત્રણ નિર્દેશકો સમજાવો.
- (51) મહાત્મા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ રોજગારી ગેરંટી યોજના (મનરેગા) : ટૂંકનોંધ લખો.
- (52) ભારતમાં વસ્તી નિયંત્રણના કોઈપણ ત્રણ ઉપાયો સમજાવો.
- (53) પાકની ફેરબદલી સમજાવો.
- (54) ટૂંકનોંધ લખો : હુંડિયામણ દર
- (55) વિદેશ વેપારના કારણો સમજાવો. (ત્રણ મુદ્દા)
- (56) વિશિષ્ટ આર્થિક વિસ્તાર (SEZ) સમજાવો.

વિભાગ - E

- નીચે આપેલા 57 થી 63 સુધીના 07 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 05 પ્રશ્નોના ઉત્તર વિસ્તારપૂર્વક આપો : [25]
(દરેક પ્રશ્નના 5 ગુણ)
- (57) સાટા પ્રથાનો અર્થ આપી સાટા પ્રથાની મર્યાદાઓ સમજાવો.
- (58) ભારતમાં ગરીબી ઘટાડવાના આર્થિક કારણો સમજાવો.
- (59) મૃત્યુદરનો અર્થ આપી નીચાં મૃત્યુદરનાં કારણો સમજાવો.

- (60) ભારતમાં ખેત ઉત્પાદકતા વધારવાના ટેકનોલોજીકલ સુધારાઓ સમજાવો.
- (61) સ્થળાંતરનો અર્થ આપી સ્થળાંતરની નકારાત્મક અસરો વર્ણવો.
- (62) શહેરીકરણની સમસ્યા હળવી કરવાના કોઈપણ પાંચ ઉપાયો સમજાવો.
- (63) ભારતમાં જન્મદર અને મૃત્યુદરની આપેલી આંકડાકીય માહિતીને પાસ-પાસેની સ્તંભાકૃતિમાં રજૂ કરી વિશ્લેષણ કરો.

[નોંધ : પ્રશ્નક્રમાંક 63માં દર્શાવીને વિદ્યાર્થીઓએ માત્ર વિશ્લેષણ કરવું.]

વર્ષ	જન્મદર (પ્રતિ 1000 વ્યક્તિએ)	મૃત્યુદર (પ્રતિ 1000 વ્યક્તિએ)
1951	39.9	27.4
2011	21.8	7.1

ગુજરાત માધ્યમિક ઓર ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

કક્ષા-12 હિન્દી (વિજ્ઞાન પ્રવાહ) (002) (FL)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 ઘંટે

પ્રશ્નપત્ર કા પ્રારૂપ

પૂર્ણાંક : 100

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિધ્યોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

ઝોણ અનુસાર મારાંક :

ઉદ્દેશ્ય	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઢપયાજન (A)	ઉચ્ચ વેંચારિક કોશલ		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
PART-A	24	21	05	-	-	50
PART-B	04	10	10	16	10	50
કુલ પૂર્ણાંક	28	31	15	16	10	100

પ્રશ્ન પ્રકાર અનુસાર મારાંક : PART-A

પ્રશ્ન કા સ્વરૂપ	પ્રશ્નો કા સંખ્યા	કુલ પૂર્ણાંક
વેંકલિક	50	50

પ્રશ્ન પ્રકાર અનુસાર મારાંક : PART-B

ક્રમ	પ્રશ્ન કા સ્વરૂપ	વિકલ્પ સહિત પ્રશ્નો કા સંખ્યા	વિકલ્પ રહિત પ્રશ્નો કા સંખ્યા	પૂર્ણાંક
1.	સંક્ષિપ્ત પ્રશ્ન (SA)	09	07	14
2.	વિસ્તૃત પ્રશ્ન (LA-1)	06	04	16
3.	વિસ્તૃત પ્રશ્ન (LA-2)	04	02	10
4.	નિર્વંધાત્મક પ્રશ્ન (EA)	01	01	10
	કુલ	20	14	50

પ્રકરણ અનુસાર મારાંક :

ક્રમ	વિધ્યવસ્તુ	PART-A	PART-B	પૂર્ણાંક
1.	મઘ	20	13	33
2.	પદ્ય	16	13	29
3.	મઘાંશ-પદ્યાંશ અર્થવોધ	-	08	08
4.	નિર્વંધ લેખન	-	10	10
5.	વ્યાકરણ			
	1. સંધિ-વિચ્છેદ	02	-	20
	2. તત્સમ રૂપ	02	-	
	3. ઢપસર્ગ-પ્રત્યય	02	-	
	4. સમાસ વેદ	02	-	
	5. શબ્દ સમૂહ કો લિણ્ણ ઁક શબ્દ	02	-	
	6. મુહાવરો	02	02	
	7. હેદ (દોહા, સોરઠા, વોપાઈ, સર્વેશ ઓર કવિત્ત હો અધ્યાસક્રમ મેં હૈં 1)	-	02	
	8. અલંકાર (અનુપ્રાસ, ચમક, શ્લેષ, વલોલિ, ઢપમા, રૂપક, ઢત્પ્રેક્ષા, સંદેહ, ઘ્રોતિમાન ઓર માનવીકરણ હો અધ્યાસક્રમ મેં હૈં 1)	02	02	
	કુલ	50	50	100

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर

शैक्षणिक वर्ष - 2025-26

कक्षा-12 हिन्दी (विज्ञान प्रवाह) (002) (FL)

वार्षिक परीक्षा

समय : 3 घंटे

प्रश्नपत्र का प्रारूप

पूर्णांक : 100

समय : 1 घंटे

PART-A

पूर्णांक : 50

- वैकल्पिक प्रश्न-50, प्रत्येक प्रश्न का 1 अंक है।

[50]

समय : 2 घंटे

PART-B

पूर्णांक : 50

विभाग - A गद्य विभाग

- दो-तीन वाक्यों में उत्तर हो, ऐसे तीन प्रश्न दीजिए, जिनमें से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर लिखें। [04]
- दस-पंद्रह वाक्यों में उत्तर हो, ऐसे दो प्रश्न पूछिए, जिनमें से किसी एक का उत्तर लिखें। [05]
- ससंदर्भ व्याख्या के लिए कोई दो गद्यांश पूछिए, जिनमें से एक करना है। [04]

विभाग - B पद्य विभाग

- दो-तीन वाक्यों में उत्तर हो, ऐसे तीन प्रश्न पूछिए, जिनमें से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर लिखें। [04]
- दस-पंद्रह वाक्यों में उत्तर हो, ऐसे दो प्रश्न पूछिए, जिनमें से किसी एक प्रश्न का उत्तर लिखें। [05]
- ससंदर्भ व्याख्या के लिए कोई दो पद्यांश पूछिए, जिनमें से एक करना है। [04]

विभाग - C

- कोई एक मुहावरा का अर्थ लिखकर वाक्य प्रयोग करने के लिए दीजिए। [02]
- कोई एक छंद सोदाहरण समझाने के लिए दीजिए। [02]
- कोई एक अलंकार सोदाहरण समझाने के लिए दीजिए। [02]
- 'वितान भाग-२' में से कोई एक परिच्छेद एक तिहाई भाग में सार लिखकर उचित शीर्षक देने के लिए दीजिए। [04]

विभाग - D

- निबंध लेखन के लिए चार विषय दीजिए, जिनमें से किसी एक विषय पर लगभग 300 शब्दों में निबंध लिखना है। [10]
- अपठित काव्यांश का भावार्थ लिखने के लिए दीजिए। (कविता आधुनिक काल की हो) [04]

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर
कक्षा-12 हिन्दी (विज्ञान प्रवाह) (002) (प्रथम भाषा)
वार्षिक परीक्षा

समय : 3 घंटे

नमूने का प्रश्नपत्र

पूर्णांक : 100

समय : 1 घंटा

PART-A

पूर्णांक : 50

सूचना :

1. इस प्रश्नपत्र में वस्तुनिष्ठ प्रकार के कुल 50 प्रश्न हैं। सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2. प्रत्येक प्रश्न एक अंक का है।
3. आपको अलग से दिए गए O.M.R पत्रक के प्रश्नों के सामने (A) O, (B) O, (C) O, (D) O दिए गए हैं। जिस प्रश्न का जो उत्तर सही हो उस विकल्प के गोलाकार को पेन से पूर्ण गाय • करना होगा।

विभाग - A

[50]

1. महादेवी ने कहानी के मुख्य पात्र को 'भक्तिन' नाम से क्यों सम्बोधित किया ?
(A) हाथ में माला देखकर (B) उनके शान को समझकर
(C) बापों को सुनकर (D) पड़ोसियों के बताने पर
2. किसकी आवाज मृदु गाय में संजीवनी शक्ति भरती थी ?
(A) लुट्टन पहलवान की खेलक (B) चाँद सिंह का मृदंग
(C) राजा साहब की बाँसुरी (D) लोगों के मधुर गीत
3. 'बाजार दर्शन' पाठ में पैसे की गरमी के लिए कौन-सा शब्द प्रयुक्त किया गया है ?
(A) पर्चेजिंग (B) मनीवैम
(C) बाजार (D) लोकवैभव
4. जैनेन्द्रकुमार ने बाजार का पोषण करने वाले अर्थशास्त्र को किस शास्त्र के रूप में बताया है ?
(A) राजनीतिशास्त्र (B) अनीतिशास्त्र
(C) समाजशास्त्र (D) धर्मशास्त्र
5. "गीता का अध्ययन करने से मेरी समस्याएँ हल हो जाती हैं। यह कथन किसका है ?"
(A) अब्दुल कलाम (B) आइन्स्टाइन
(C) डेविडघोरे (D) गाँधीजी
6. इन्द्रसेन घर जा-जाकर किसकी गुहार लगाती थी?
(A) गंगा मैया (B) इन्द्रदेव
(C) दुर्गा मैया (D) पार्वती मैया
7. लुट्टन पहलवान दंगल देखने कहाँ गये थे ?
(A) श्रावणी के मेले में (B) श्यामनगर के मेले में
(C) चन्द्रनगर के मेले में (D) औराही के मेले में

8. सारा गाँव क्यों काँप रहा था ?
 (A) मलेरिया और हैजे के प्रकोप से (B) लुट्टन पहलवान के प्रकोप से
 (C) राजा श्यामनंद के प्रकोप से (D) अतिवृष्टि के प्रकोप से
9. भक्ति का वास्तविक नाम क्या था ?
 (A) तिरधिया (B) लछमिन
 (C) चंदुला (D) सिक्पता
10. फ्राँसीसी क्रांति के नारे में कौन-सा शब्द विवाद का विषय रहा है ?
 (A) दासता (B) स्वतंत्रता
 (C) लोकतंत्र (D) समता
11. महादेवी बर्मा के तक्ति पर अक्सर सिकुड़कर कौन सो जाता है ?
 (A) हिरनी सोना (B) बिल्ली गोधूली
 (C) कुत्ता बसंत (D) गिलहरी गिल्लू
12. शिरीष को कालजयी अवधूत क्यों कहा है ?
 (A) कठिन परिस्थिति में फलता-फूलता है (B) वह अल्पायु होता है
 (C) वह दस-पन्द्रह दिन ही फूलता है (D) वह बहुत सुन्दर होता है
13. कवि कालिदास की रचना पहचानिए ।
 (A) कूटज (B) मेघदूत
 (C) वादल-राग (D) दुमरी
14. इलवाई रसगुल्ला किसे खिलाना चाहता था ?
 (A) राजा साहब (B) लुट्टन सिंह
 (C) काला खाँ (D) चाँद सिंह
15. 'काले मेघा पानी दे' पाठ के लेखक कौन हैं ?
 (A) महादेवी बर्मा (B) रघुवीर सहाय
 (C) धर्मवीर भारती (D) फणीश्वरनाथ रेणु
16. 'शिरीष के फूल' पाठ की साहित्यिक विधा बताइए ।
 (A) ललित निबंध (B) आत्मकथा
 (C) संस्मरण (D) कहानी
17. व्यवसाय चुनने की स्वतंत्रता न दिए जाने पर लेखक को क्या लगता है ?
 (A) लोगों की स्वतंत्रता का हनन (B) लोगों को दासता में जकड़कर रखना
 (C) लोगों की स्वतंत्रता का अस्वभाविक विभाजन (D) लोगों की स्वतंत्रता का अवमूल्यन
18. डॉ. आम्बेडकर का जन्म मध्यप्रदेश के में हुआ था ।
 (A) महु (B) इटारसी
 (C) जबलपुर (D) सागर

19. जेठ की जलती धूप में धरती कैसी प्रतीत हो रही है ?
 (A) अमलतास के फूलों सी (B) निर्धूम अग्निकुंड
 (C) लाल अग्निकुंड (D) हरितिका में परिवेष्टित
20. बाजार हमें कब आनंदित करता है ?
 (A) हमारा मन लक्ष्य से भरा हो (B) जेब पैसे से भरा हो
 (C) मनमोहक वस्तुएँ खरीदी हों (D) खाने से संतुष्टि प्राप्त की हो
21. 'दिन जल्दी-जल्दी डलता है।' गीत किस संग्रह से लिया गया है ?
 (A) नए पुराने झरोखे (B) आकुल-अंतर
 (C) एकांत संगीत (D) निशा निमंत्रण
22. 'पतंग' कविता में कौन-सा विषय है ?
 (A) प्रासंगिक (B) श्रव्य
 (C) दृश्य (D) सुंदर
23. काव्यपंक्ति पूर्ण कोनिए - जन्म से ही वे अपने साथ लाते हैं कपास.....
 (A) पृथ्वी घूमती हुई आती है (B) जब वे पैर भरते हुए चले
 (C) कि पतंग उड़ सके (D) जब वे दीड़ते हैं बेसुध
24. 'बात सीधी थी पर' काव्य में कवि किस प्रकार की भाषा का प्रयोग करता दिखाई दे रहा है ?
 (A) भाषा की मौलिकता (B) अप्रासंगिक कथ्य
 (C) भाषा की यांत्रिकता (D) दुरुद्ध भाषा
25. 'कैमरे में चंद अपाहिज' कविता किस काव्यसंग्रह से ली गई है ?
 (A) लोग भूल गये (B) कगारमयी
 (C) तारसप्तक (D) ग्रिय-प्रवास
26. 'पतंग' कविता के अंतर्गत कवि ने किन इच्छाओं-उमंगों का चित्रण किया है ?
 (A) जन्मजात इच्छाएँ (B) नैसर्गिक इच्छाएँ
 (C) बालसुलभ इच्छाएँ (D) युवावस्था की इच्छाएँ
27. 'शीतल वाणी में आग लिए फिरता हूँ' से कवि का क्या तात्पर्य है ?
 (A) मधुर आवाज (B) संघर्ष
 (C) कटुवचन (D) शृणा
28. 'वादस राग' कविता अनामिका में कितने खंडों में प्रकाशित है ?
 (A) पाँच (B) सात
 (C) चार (D) छ
29. प्रातःकालीन आकाश के लिए किन उपमानों का प्रयोग किया गया है ?
 (A) नीलाशंख और राख से लीपा चौंका (B) सफेद शंख और मिट्टी से लीपा चौंका
 (C) लालशंख और गेरू से लीपा चौंका (D) सुनहरा शंख और सिन्दूर से लीपा चौंका

30. 'बादल राग' कविता में कवि ने अट्टालिका को किसका प्रतीक माना है ?
 (A) शोषक धनवान (B) पूँजीपति किसान
 (C) साम्यवादी कृषक (D) शोषक धनवान
31. 'बादल राग' कविता के कवि कौन हैं ?
 (A) सूर्यकांत त्रिपाठी 'निराला' (B) जयशंकर प्रसाद
 (C) महादेवी वर्मा (D) सुमित्रानन्दन 'पंत'
32. कवि तुलसीदास ने दसिदा की तुलना किससे की है ?
 (A) मेघनाथ (B) कृष्ण
 (C) रावण (D) खर-दूषण
33. कवि तुलसीदास का संबंध भक्तिकाल की किस धारा या शाखा से है ?
 (A) प्रेमाश्रयी शाखा (B) निर्गुण धारा
 (C) सगुण धारा (D) ज्ञानाश्रयी शाखा
34. रुवाइयों में कवि ने किस त्योहार का वर्णन किया है ?
 (A) होली (B) दशहरा
 (C) दिवाली (D) वसंतपंचमी
35. 'छोटा मेरा खेत' कविता मूलतः किस भाषा में लिखी गई है ?
 (A) मराठी (B) गुजराती
 (C) पंजाबी (D) सिन्धी
36. 'रामचरित मानस' किस भाषा में लिखा गया है ?
 (A) ब्रज (B) मैथिली
 (C) भोजपुरी (D) अवधी
37. किस शब्द का संधि-विच्छेद गलत है ?
 (A) नरेन्द्र = नर + इन्द्र (B) यद्यपि = यदि + अपि
 (C) यथैव = यथा + एव (D) महोत्सव = महात् + सव
38. 'हथेली पर सरसों उगाना' मुहावरे का अर्थ बताइए ?
 (A) चुरी तरह बिखेरना (B) गड़बड़ करना
 (C) पश्चाताप करना (D) असंभव बातें करना
39. 'भयभीत होना' - इस अर्थ से संबंधित मुहावरा पहचानिए ।
 (A) कलेजा मुँह को आना (B) दूर की कोड़ी लाना
 (C) नौ-दो ग्यारह होना (D) सिर धुनना
40. 'रसास्वादन' शब्द का समास पहचानिए ।
 (A) अव्ययीभाव समास (B) तत्पुरुष समास
 (C) द्विगु समास (D) कर्मधारय समास

41. बहुव्रीहि समास का उदाहरण बताइए ?
 (A) गजानन (B) यथाशक्ति
 (C) महासागर (D) राजपुत्र
42. 'अत्याचार' शब्द का संधि-विच्छेद कीजिए ।
 (A) अति + आचार (B) अत् + आचार
 (C) अत्य + चार (D) अत्य + आचार
43. 'ऐतिहासिक' शब्द किस प्रत्यय के मेल से बना है ?
 (A) इक (B) सिक
 (C) ईक (D) क
44. 'अनपद' शब्द किस उपसर्ग के मेल से बना है ?
 (A) आ (B) अ
 (C) अन (D) पद
45. वत्सम शब्द बताइए ।
 (A) आप्र (B) आँछ
 (C) हवा (D) कान
46. वत्सम शब्द पहचानिए ।
 (A) ओछ (B) ओठ
 (C) छेठ (D) ओंठ
47. 'नया आने वाला' शब्द समूह के लिए एक शब्द पहचानिए ।
 (A) नव आगन्तुक (B) नवागन्तुक
 (C) नवागमन (D) नवगमन
48. 'जो कृपा या अनुग्रह से युक्त है' शब्द समूह के लिए एक शब्द पहचानिए ।
 (A) अनुज (B) अनुसेवक
 (C) कृपायोग्य (D) अनुगृहीत
49. 'मैं स्नेह-सुरा का पान किया करता हूँ' में कौन-सा अलंकार है ?
 (A) अनुप्रास (B) रूपक
 (C) यमक (D) उपमा
50. 'हँसते हैं छोटे पीछे लसुभार -
 शस्य अपार,
 हिल-हिल,
 खिल-खिल,
 हाथ-हिलते,
 हुंसे बुलते,
 विप्लव-रव से छोटे ही है शोभा पाते ।'
 उपर्युक्त पंक्तियों में कौन-सा अलंकार है ?
 (A) श्लेष (B) यमक
 (C) मानवीकरण (D) उपमा

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर
कक्षा-12 हिन्दी (विज्ञान प्रवाह) (002) (प्रथम भाषा)
वार्षिक परीक्षा

समय : 2 घंटे

PART-B

पूर्णांक : 50

सूचना :

1. इस प्रश्नपत्र में कुल चार विभाग हैं।
2. सभी प्रश्न के उत्तर लिखना अनिवार्य है।
3. वाक्य रचना, भाषा-शैली और स्वच्छता पर ध्यान दें।
4. सभी प्रश्नों के अंक दाहिनी ओर दिए गए हैं।

विभाग - A

- निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वाक्यों में लिखिए : [04]
- 1. जीजो ने इंदर सेना पर पानी फेंके जाने को किस तरह सही ठहराया ?
- 2. बाजार में भगतजी के व्यक्तित्व का कौन-सा संश्लेषण पहलू उभर कर आता है ?
- 3. डोलक की आवाज का पूरे गाँव पर क्या असर होता था ?
- निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर पंद्रह-बीस वाक्यों में लिखिए : [05]
- 4. श्रम विभाजन और जाति-प्रथा के सम्बन्ध में आंबेडकर के विचार अपने शब्दों में लिखिए।
- 5. सत्कार्य करनेवालों के लिए अवतारवाद किस प्रकार भरोसा देने वाला है ?
- निम्नलिखित गद्यांशों में से किसी एक की संदर्भ व्याख्या कीजिए : [04]
- 6. 'फूल हो या पेड़, वह अपने आप में समाप्त नहीं है। वह किसी अन्य वस्तु को दिखाने के लिए उठी हुई अंगुली है। वह इशारा है।
- 7. भक्तिन अच्छी है, यह कहना कठिन होगा, क्योंकि उसमें दुर्गुणों का अभाव नहीं।

विभाग - B

- निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वाक्यों में लिखिए : [04]
- 8. राम विलाप करते हुए लक्ष्मण से क्या कहते हैं ?
- 9. कविता और बच्चे को समीप रखने के क्या कारण हो सकते हैं ?
- 10. छंदे-चौकोने खेत को कागज का पन्ना कहने में क्या अर्थ निहित है ?
- निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर पंद्रह-बीस वाक्यों में लिखिए : [05]
- 11. 'आत्मपरिचय' कविता का केन्द्रीय भाव लिखिए।
- 12. 'बादल राग' कविता में प्रकृति का मानवीकरण किया गया है, समझाइए।

- निम्नलिखित पद्यांशों में से किसी एक की ससन्दर्भ व्याख्या कीजिए : [04]

13. अगर वे कभी गिरते हैं छतों के खतरनाक किनारों से
और वच जाते हैं तब तो
और भी निडर होकर सुनहले सूरज के सामने आते हैं ।
14. शब्द के अंकुर फूटे
फलस्र पुष्पों से गमित हुआ विशेष ।

विभाग - C

- सुचानानुसार उत्तर लिखिए :

15. 'भातम छ जाना' मुलबारे का अर्थ लिखकर वाक्य में प्रयोग कीजिए । [02]
16. 'दोहा' छंद को सोदाहरण समझाइए । [02]
17. 'यमक' अलंकार की परिभाषा सोदाहरण लिखिए । [02]
18. निम्नलिखित गद्यांश एक लिहाई में सार लिखकर उचित शीर्षक दीजिए : [04]

यशोधर बाबू को धार्मिक प्रवचन सुनते हुए भी अपना पारिवारिक चिन्तन में ध्यान डूबा रहना अच्छा नहीं लगा । सुबह-शाम संध्या करने के बाद जब वह थोड़ा ध्यान लगाने की कोशिश करते हैं तब भी मन किसी परम सत्ता में नहीं, इसी परिवार में लीन होज है । यशोधर जी चाहते हैं कि ध्यान लगाने की सही विधि सीखें तथा साथ ही साथ वह अपने से भी कहते हैं कि परहेस ऐसी चीज के लिए रिटायर होने के बाद का समय ही प्रोपर ठहरा । वानप्रस्थ के लिए प्रैसन्नइव्ड ठहरी ये चीजें । वानप्रस्थ के लिए यशोधर बाबू का अपने पुस्तैनी गाँव जाने का इरादा है रिटायर होकर । फार फ्राम द मैडिंग चाउड-समझे ।

विभाग - D

19. निम्नलिखित विषय पर लगभग 300 शब्दों में निबंध लिखिए : [10]
पर्यावरण प्रदूषण अथवा मोबाइल की आत्मकथा अथवा स्त्री शिक्षा अथवा कम्प्यूटर दुग
20. निम्नलिखित अपठित काव्यांश का भावार्थ लिखिए : [04]

दनाया है मैंने वे पर धीरे-धीरे,
खुले भेरे छाव्यों के पर धीरे-धीरे ।
किसी को गिराया न खुद को उखला,
कटा जिन्दगी का सफर धीरे-धीरे ।
जहाँ आप पहुँचे छलांगे लगाकर,
वहाँ मैं भी पहुँचा मगर धीरे-धीरे ।
पहाड़ों की कोई चुनौती नहीं थी,
उठाता गया मैं ही सर धीरे-धीरे ।
न हँसकर न रोकर किसी में उड़ेला,
पिया खुद ही अपना जहर धीरे-धीरे ।